

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

สรุปรายงาน

มหกรรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖

ณ ศูนย์นิทรรศการและการจัดประชุมนานาชาติ
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช (KNECC)
มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

สรุปรายงานมทรรรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖

ISBN: ๙๗๘-๖๑๖-๑๑-๕๒๙๒-๖

ที่ปรึกษา

นายแพทย์ทวีศิลป์	วิษณุโยธิน	อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
นายแพทย์ขวัญชัย	วิศิษฐานนท์	รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
นายแพทย์เทวีธู	ธานีรัตน์	รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ดร.นันทศักดิ์	โชติชนะเดชาวงศ์	ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญา การแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย

คณะผู้จัดทำ

นางแสงเพชร	ภูมา
นางสาวอัมพร	ทรงสวัสดิ์
นางสาวภิญยะภัทร์	เหมือนเปลื้อง
นายกฤษณะ	คตสุข
นางสาวพิมพ์พิมพ์	ฮึงฮก

บันทึกภาพ

นายอนิรุธ	วงษ์ศรีเพ็ง
นายปริตต์บดินทร์	มันปาน

จัดพิมพ์โดย

กองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

พิมพ์ครั้งแรก	สิงหาคม ๒๕๖๗
จำนวนพิมพ์	๘๐ เล่ม
พิมพ์ที่	บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด

กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก จัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ ในวันที่ ๒๖ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์นิทรรศการและการจัดประชุมนานาชาติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (KNECC) มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ในการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพร ที่ผ่านการพัฒนาและยกระดับ นำไปสู่การยอมรับและใช้ประโยชน์ในวงกว้าง ทั้งในมิติการดูแลสุขภาพและการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจ

งานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ จัดขึ้นภายใต้แนวคิด “เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ” ประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมที่ ๑ การประกาศนโยบาย (Kick off) “เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ” กิจกรรมที่ ๒ การเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการ โดยการเสวนา/อภิปรายทางวิชาการ จำนวน ๖ ประเด็น คือ ๑) เมืองสมุนไพร ๒) การบริการการแพทย์แผนไทย (Service Plan) ๓) โรงพยาบาลผลิตยาแผนไทยมาตรฐาน WHO GMP ๔) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ๕) งานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร และ ๖) ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย ซึ่งนอกจากการเสวนา/อภิปรายทางวิชาการ ยังมีการสาธิตการดูแลสุขภาพด้วยการนำสมุนไพรมาปรุงเป็นอาหาร ภายใต้แนวคิด “อาหารสมุนไพรถิ่น กินเป็นไม่ป่วย” กิจกรรมที่ ๓ นิทรรศการด้านภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร แบ่งออกเป็น ๖ โซน/เครือข่ายความร่วมมือ คือ ๑) โซนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้าน ๒) โซนเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ๓) โซนเมืองสมุนไพร ๔) โซนโรงงานผลิตยามาตรฐาน WHO GMP ๕) โซนสถาบันการศึกษา และ ๖) โซนกรมวิชาการในส่วนภูมิภาค กิจกรรมที่ ๔ การแสดงอาหารไทยถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ทั้งนี้ ตลอดการจัดงาน ทั้ง ๒ วัน มีผู้สนใจมาร่วมงาน/ร่วมกิจกรรมวิชาการ ทั้ง Onsite จำนวน ๑,๑๖๘ คน และ Online จำนวน ๒๑๖ คน นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาภาคีเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน ๖๙ เครือข่าย ครอบคลุมทุกเขตสุขภาพ โดยเฉพาะภาคีเครือข่ายภาคเหนือ (เขตสุขภาพที่ ๑ - ๓)

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ขอขอบคุณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก และภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนร่วมในการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ สำเร็จไปได้ด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าสรุปรายงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา และเป็นฐานความรู้ สู่การพัฒนางาน ตลอดจนเป็นการส่งเสริม การอนุรักษ์ การคุ้มครอง และการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ต่อไป

คณะผู้จัดทำ

	หน้า
คำนำ	
รายงานผลภาพรวมการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๖	๑
บทสรุปผู้บริหาร	๕
>> ส่วนที่ ๑ พิธีการ ปาฐกถาพิเศษ และเวทีเชิดชูเกียรติ	๗
๑) พิธีเปิด ปาฐกถาพิเศษ งานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๖	๘
๒) รางวัลเชิดชูเกียรติด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย	๙
>> ส่วนที่ ๒ เวทีวิชาการ	๑๑
เสวนาวิชาการ	๑๒
>> ส่วนที่ ๓ นิทรรศการและเวทีสาธิต	๕๔
๑) เครือข่ายภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้าน	๕๕
๒) เครือข่ายเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	๘๓
๓) เครือข่ายเมืองสมุนไพร	๙๒
๔) เครือข่ายโรงงานผลิตยามาตรฐาน WHO GMP	๙๙
๕) เครือข่ายสถาบันการศึกษา	๑๑๘
๖) เครือข่ายกรมวิชาการส่วนภูมิภาค	๑๒๒
>> ส่วนที่ ๔ งานแสดงสินค้าอาหารไทยถิ่น จังหวัดพิษณุโลก	๑๒๔
ร้านอาหารไทยถิ่น จังหวัดพิษณุโลก	๑๒๕
>> ส่วนที่ ๕ การสำรวจความพึงพอใจต่องานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖	๑๔๖
>> ภาพกิจกรรม งานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖	๑๕๐
>> ภาคผนวก	๑๕๕
ภาคผนวก ๑ โครงการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๖	๑๕๖
ภาคผนวก ๒ รายชื่อองค์กรภาคีเครือข่ายที่ร่วมจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๖	๑๕๙
ภาคผนวก ๓ Floor plan งานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย	๑๖๒

รายงานผลภาพรวมการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย
และการประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทย

มหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖

วันที่ ๒๖ – ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ณ ศูนย์นิทรรศการและการจัดประชุมนานาชาติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (KNECC)

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

องค์กรเจ้าภาพ จำนวน ๔ องค์กร

๑. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก
๓. มหาวิทยาลัยนเรศวร
๔. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร พิษณุโลก

แนวคิดหลัก (THEME)

“เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ”

องค์กรภาคีเครือข่าย ๖๙ องค์กร

วัน ๒๖ – ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

สถานที่ ณ ศูนย์นิทรรศการและการจัดประชุมนานาชาติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (KNECC)
มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

หัวข้อหลัก Kick off นโยบาย “เจ็บคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ”

วัตถุประสงค์

๑. นำองค์ความรู้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพร มาใช้ดูแลสุขภาพ
๒. ยกระดับองค์ความรู้การแพทย์พื้นบ้านและหมอพื้นบ้าน มีบทบาทในการดูแลสุขภาพ เพื่อผลักดันเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพของภาครัฐ
๓. ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพร พัฒนาต่อยอดสู่สินค้าและบริการ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว

กิจกรรมภายในงาน

๑. Kick off นโยบาย “เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ”
๒. กิจกรรมเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการ เวทีเสวนา / อภิปรายทางวิชาการ
 - ๒.๑ **ประเด็นหลัก** : เมืองสมุนไพร
ประเด็นรอง : เมืองสมุนไพร โอกาสความท้าทาย และการต่อยอดสู่ความยั่งยืน
หัวข้อ “เมืองสมุนไพร ทำแล้วได้อะไร...ใครได้ประโยชน์”
 - ๒.๒ **ประเด็นหลัก** : การบริการด้านการแพทย์แผนไทย (Service Plan)
ประเด็นรอง : การแพทย์แผนไทยการแพทย์ทางเลือก ก้าวต่อไปอย่างไรให้ยั่งยืน
หัวข้อ “Service Plan แผนไทย ทำคนเดียวให้ดัง หรือทำร่วมกันให้ดี”
 - ๒.๓ **ประเด็นหลัก** : โรงพยาบาลการผลิตยาแผนไทย มาตรฐาน WHO GMP
ประเด็นรอง : ความท้าทายและโอกาสพัฒนางานผลิตยาจากสมุนไพรของเครือข่ายโรงพยาบาล WHO GMP
หัวข้อ “โรงงานผลิตยาสมุนไพร WHO GMP ควรไปต่อหรือพอแค่นี้”
 - ๒.๔ **ประเด็นหลัก** : ท้องเที่ยวเชิงสุขภาพ
ประเด็นรอง : ภูมิปัญญาสู่การท่องเที่ยว แก่เจ็บ แก่จน
หัวข้อ “ท่องเที่ยวเงินล้านวิถีไทย”
 - ๒.๕ **ประเด็นหลัก** : งานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
ประเด็นรอง : การวิจัยและพัฒนา ยา และผลิตภัณฑ์สมุนไพร การแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก
หัวข้อ “วิจัยสมุนไพรไทย ตายตั้งแต่ยังไม่โต หรือไม่?”
 - ๒.๖ **ประเด็นหลัก** : ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย
ประเด็นรอง : สูดยออดหอมพื้นบ้าน (หมอนวด) ชั้นเทพ ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
หัวข้อ “๔๘,๑๖๑ หมอพื้นบ้าน ร่วมสานพลังแพทย์แผนไทย : ไม่ธรรมดา”
๓. การสาธิตวิธีการดูแลสุขภาพ “อาหารสมุนไพรกินเป็น ไม่ป่วย”
 - ๓.๑ น้ำส้มซ่า เป็นเครื่องดื่มน้ำส้มซ่าผสมน้ำผึ้งและไซดา
 - ๓.๒ ข้าวห่อใบบัว ข้าวผสมธัญพืชและสมุนไพรห่อในใบบัว
 - ๓.๓ แกงส้มผักพื้นบ้านปลาแม่น้ำน่าน แกงส้มเป็นแกงปราดาคู โดยใช้ผักพื้นบ้านในช่วงฤดูฝนเป็นหลัก
 - ๓.๔ ยาส้มซ่า เมล็ดที่มีกลิ่นหอมของส้มซ่า
 - ๓.๕ ส้มฉุน เมล็ดเครื่องหวานโบราณหาทานยาก

กิจกรรมภายในงาน (ต่อ)

๔. นิทรรศการ แสดงผลงานด้านภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และสมุนไพร ทั้งหมด ๕๑ บูธ
 - ๔.๑ เครื่องช่วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้าน จำนวน ๒๐ บูธ
 - ๔.๒ เครื่องช่วยเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จำนวน ๙ บูธ
 - ๔.๓ เครื่องช่วยเมืองสมุนไพร จำนวน ๗ บูธ
 - ๔.๔ เครื่องช่วยโรงงานผลิตยามาตรฐาน WHO GMP จำนวน ๑๐ บูธ
 - ๔.๕ เครื่องช่วยสถาบันการศึกษา จำนวน ๔ บูธ
 - ๔.๖ เครื่องช่วยกรมวิชาการส่วนภูมิภาค จำนวน ๑ บูธ
๕. การแสดงอาหารไทยถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมด ๑๘ บูธ
 - ๕.๑ บ้านเนยสด
 - ๕.๒ ซายกบ เนื้อย่างโคขุน & พริกย่างใส่ทะเลสัก
 - ๕.๓ วุ้นบุก เก็กฮวยหอม พิษณุโลก
 - ๕.๔ เจนรวมทอด
 - ๕.๕ ชาชีส
 - ๕.๖ แม่หมูทอดมันปลา
 - ๕.๗ หมี่ซั่วสองแคว
 - ๕.๘ หลุยงแตนมกรอบ
 - ๕.๙ ขาหมูเยอรมันหลุยงแตนม
 - ๕.๑๐ ไอศกรีมเจริญผล
 - ๕.๑๑ ไส้กรอกอีสาน แก้วแก้วกันท์
 - ๕.๑๒ TOTO น้ำส้มคั้นแท้ ๑๐๐%
 - ๕.๑๓ ทวีมันฝรั่งเกลียว
 - ๕.๑๔ ครีวุ้นอ้อย
 - ๕.๑๕ ขนมจีบ ซาลาเปา
 - ๕.๑๖ สองแควข้าวยาแหนมคลุก
 - ๕.๑๗ ไก่ย่าง ตา-ยาย
 - ๕.๑๘ ร้านขนมอิซัน ขนมมงคล-ขนมไทย

การเข้าร่วมงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ จัดเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่ Onsite และ Online ซึ่งมีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งหมด ๑,๓๘๔ คน โดยแบ่งเป็นรายละเอียด ดังนี้

จำนวนผู้เข้าร่วมงาน ผ่าน Onsite ทั้งหมด ๑,๑๖๘ คน

๑. ผู้เข้าร่วมงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๖ จำนวน ๘๕๖ คน
๒. ผู้เข้าร่วมประชุมเสวนาวิชาการฯ จำนวน ๓๑๒ คน

จำนวนผู้เข้าร่วมงาน ผ่าน Online ทั้งหมด ๒๑๖ คน

๑. ผู้เข้าร่วมประชุมเสวนาวิชาการฯ จำนวน ๒๑๖ คน

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานผลการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ “เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ”

วันที่ ๒๖ – ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ณ ศูนย์นิทรรศการและการจัดประชุมนานาชาติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (KNECC)

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก จัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ ในวันที่ ๒๖ – ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์นิทรรศการและการจัดประชุมนานาชาติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (KNECC) มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ภายใต้แนวคิด “เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ” เพื่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ในการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพร ที่ผ่านการพัฒนาและยกระดับ นำไปสู่การยอมรับ และใช้ประโยชน์ ในวงกว้าง ทั้งในมิติการดูแลสุขภาพและการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจ

ภายในงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

๑. การประกาศนโยบาย (kick off) “เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ” เป็นนโยบายที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนเลือกใช้สมุนไพรไทยใกล้ตัว (สมุนไพรในท้องถิ่น) มาปรุงเป็นอาหาร บรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น สร้างรายได้ สร้างอาชีพ โดยการยกระดับให้การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและสมุนไพรไทย มีคุณภาพ มาตรฐาน ปลอดภัย เพื่อเป็นทางเลือกให้ประชาชนนำไปปรับใช้ดูแลสุขภาพ

๒. การเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการ

๒.๑ การเสวนา/อภิปรายทางวิชาการ จำนวน ๖ ประเด็น คือ ๑) เมืองสมุนไพร: “เมืองสมุนไพร ทำแล้วได้ อะไร...ใครได้ประโยชน์” ๒) การบริการการแพทย์แผนไทย (Service Plan): “Service Plan แผนไทย ทำคนเดียวให้ดัง หรือทำร่วมกันให้ดี” ๓) โรงพยาบาลผลิตยาแผนไทยมาตรฐาน WHO GMP: “โรงพยาบาลผลิตยาแผนไทย WHO GMP ควรไปต่อหรือพอแค่นี้” ๔) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ: “ท่องเที่ยวเงินล้านวิถีไทย” ๕) วิจัยสมุนไพรไทย ตายตั้งแต่ยังไม่โต หรือไม่? ๖) ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย: “๔๘,๑๖๑ หมอพื้นบ้าน ร่วมสานพลังแพทย์แผนไทย : ไม่ธรรมดา”

๒.๒ สาธิตการดูแลสุขภาพด้วยการนำสมุนไพรมาปรุงเป็นอาหาร ภายใต้แนวคิด “อาหารสมุนไพรถิ่น กินเป็นไม่ป่วย”

ภายใต้แนวคิด “อาหารสมุนไพรถิ่น กินเป็นไม่ป่วย” สัมช่า สมุนไพรพื้นถิ่น สมุนไพรอัตลักษณ์ประจำจังหวัดพิษณุโลก ได้รับการคัดเลือกให้นำมาปรุงเป็นอาหารสาธิตภายในงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ จำนวน ๕ เมนู คือ ๑) น้ำส้มช่า ๒) ข้าวห่อใบบัว ๓) แกงส้มผักพื้นบ้านปลาแม่น้ำน่าน ๔) ยำส้มช่า ๕) ส้มฉุน ส้มช่าปลูกมากที่สุดที่บ้านวังส้มช่า ซึ่งเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีชาวบ้านรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนบ้านวังส้มช่า คิดค้นและพัฒนาสมุนไพรจากองค์ความรู้ดั้งเดิม ผสมผสานกับสมุนไพรที่หาได้ในท้องถิ่น

๖ มหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖

ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพจำหน่ายทั่วประเทศ บ้านวังส้มซ่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีชื่อเสียงของจังหวัด พิษณุโลก มีผู้คนแวะเวียนมาร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวจำนวนมาก วิสาหกิจชุมชนบ้านวังส้มซ่า มีเมนูอาหารสุขภาพ ที่มีชื่อเสียงสำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยใช้วัตถุดิบพืชผักสมุนไพรในท้องถิ่นในการปรุงอาหาร

๓. การจัดนิทรรศการด้านภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และสมุนไพร แบ่งออกเป็น ๖ โซน/เครือข่ายความร่วมมือ จำนวน ๕๑ บูธ คือ ๑) เครือข่ายภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและหอมพื้นบ้าน จำนวน ๒๐ บูธ ๒) เครือข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จำนวน ๙ บูธ ๓) เครือข่ายเมืองสมุนไพร จำนวน ๗ บูธ ๔) เครือข่ายโรงงานผลิตยามาตรฐาน WHO GMP จำนวน ๑๐ บูธ ๕) เครือข่ายสถาบันการศึกษา จำนวน ๔ บูธ และ ๖) เครือข่ายกรมวิชาการส่วนภูมิภาค จำนวน ๑ บูธ

๔. การจัดแสดงอาหารไทยถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๑๘ ร้าน ได้แก่ ๑) บ้านเนยสด ๒) หมี่ซั่วสองแคว ๓) ไอศกรีมเจริญผล ๔) ชาชีส ๕) ทวีมันฝรั่งเกลียว ๖) ครั้วคุณอ้อย ๗) วุ้นบุก เก็กฮวยหอม พิษณุโลก ๘) หลิงแตง หมูกรอบ ๙) ชาหมูเยอรมันหลิงแตง ๑๐) เจนรวมทอด ๑๑) ขนมจีบ ซาลาเปา ๑๒) สองแควข้าวยาแหม่มคลุก ๑๓) แม่หมูทอดมันปลา ๑๔) ซายกบ เนื้อย่างโคขุน&พริกย่างไส้ทะลัก ๑๕) ไก่ย่าง ตา-ยาย ๑๖) Toto น้ำส้มคั้นแท้ ๑๐๐% ๑๗) ร้านขนมอิซัน ขนมมงคล-ขนมไทย ๑๘) ไส้กรอกอีสาน ถั่วแระแก่นท์

ผลการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ มีผู้สนใจมาร่วมงาน/ร่วมกิจกรรมวิชาการ ทั้ง Onsite จำนวน ๑,๑๖๘ คน และ Online จำนวน ๒๑๖ คน นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนภารกิจ ครอบคลุมทุกเขตสุขภาพ โดยเฉพาะเครือข่ายภาคเหนือ (เขตสุขภาพที่ ๑ - ๓) ซึ่งโดยรวมมีองค์กรภาคีเครือข่ายมาร่วม จำนวน ๖๙ เครือข่าย

ผลการสำรวจความพึงพอใจผู้มาร่วมงาน ซึ่งมีผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด จำนวน ๑๕๒ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๗๓.๐๐ อายุไม่เกิน ๒๐ ปี ร้อยละ ๔๖.๗๑ รองลงมาอยู่ระหว่าง ๒๑-๔๐ ปี ร้อยละ ๒๙.๖๑ ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ปริญญาตรี ร้อยละ ๗๘.๙๕

สำหรับความพึงพอใจต่องานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ครั้งที่ ๑๖ พบว่า ด้านสถานที่จัดงาน ส่วนมากพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ ๕๘.๕๕ ด้านนิทรรศการ ส่วนมากพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ ๕๕.๒๖ ด้านระยะเวลาการจัดงาน ส่วนมากพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ ๕๐.๐๐ ด้านเสวนาวิชาการ จากผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน ๑๕๒ คน มีผู้เข้าร่วมเสวนาวิชาการในประเด็นต่างๆ จำนวน ๑๓๗ คน ซึ่งส่วนมากพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ ๕๑.๘๒ ด้านภาพรวมของงานมหกรรม ส่วนมากพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ ๕๔.๖๑ สำหรับหัวข้อวิชาการที่ผู้ตอบแบบสำรวจให้ความสนใจเข้าร่วม เรียงลำดับ ดังนี้ ๑) โรงงานผลิตยาสมุนไพร WHO GMP ควรไปต่อหรือพอแค่นี้ ๒) เมืองสมุนไพร “ทำแล้วได้อะไร...ใครได้ประโยชน์” ๓) Service Plan แผนไทย ทำคนเดียวให้ดัง หรือทำร่วมกันให้ดี ๔) ท่องเที่ยวเงินล้านวิถีไทย ๕) วิจัยสมุนไพรไทย ตายตั้งแต่ยังไม่โตหรือไม่ ๖) ๔๘,๑๖๑ หอมพื้นบ้าน ร่วมสานพลังแพทย์แผนไทย : ไม่ธรรมดา

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในการจัดงานโอกาสต่อไป มีดังนี้ ๑) เพิ่มช่องทางและขยายเวลา การประชาสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าร่วมงานของประชาชน ๒) ควรแจ้งล่วงหน้าหากต้องมีการเคลื่อนย้าย บูธนิทรรศการ เพื่อป้องกันการโยกย้ายบูธนิทรรศการอย่างกะทันหัน และป้องกันไม่ให้เกิดความสับสนแก่เครือข่าย บูธนิทรรศการ ๓) ด้านการเสวนาวิชาการ ควรวางแผนจำนวนกลุ่มเป้าหมาย (Audience) ให้เหมาะสมสอดคล้อง กับการบรรยาย รวมถึงวิทยากรบรรยาย บางเรื่องไม่ตรงกับ Topic หลักของการเสวนา และ Presentation ยังไม่น่าสนใจ ๔) ข้อเสนอแนะอื่น อาทิ ให้มีการจัดงาน ปีละ ๒-๓ ครั้ง ของที่ระลึกในงานควรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพร น่าสนใจ เป็นต้น

ส่วนที่ ๑

พิธีเปิด ปาฐกถาพิเศษ
รางวัลเชิดชูเกียรติ
ด้านการแพทย์แผนไทย

พิธีเปิด

ปาฐกถาพิเศษ งานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖
ในหัวข้อ Kick off “เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ”

โดย นายสมศักดิ์ เทพสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ท่านอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (นายแพทย์ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน) ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก (นายภูสิต สมจิตต์) ท่านผู้บริหาร ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

แนวคิด “เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ” คือการส่งเสริมให้พี่น้องประชาชนได้นึกถึงเลือกใช้พืชสมุนไพรใกล้ตัวทั้งการเลือกกินเป็นอาหาร กินอาหารเป็นยา หรือใช้สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย ก็เพื่อเป็นการสร้างรายได้ สร้างอาชีพ เพิ่มมูลค่าให้สมุนไพรไทย

ผมขอให้พวกเราช่วยกันยกระดับการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และสมุนไพร ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และปลอดภัย เพื่อเป็นทางเลือกให้พี่น้องประชาชนช่วยทำให้เกิดความมั่นคงในระบบสุขภาพ ผมมั่นใจว่า การจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้าน ระดับภาค ที่มีทั้งการจัดแสดงนิทรรศการ การประชุมวิชาการ ในประเด็นที่น่าสนใจ เช่น การพัฒนาเมืองสมุนไพร การกินอาหารสมุนไพรเป็นยา จะช่วยให้ผู้ร่วมงาน ได้รับข้อมูล และองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปปรับใช้ในการดูแลสุขภาพได้

ผมขอแสดงความยินดีกับหมอไทย ที่ได้รับประกาศเกียรติคุณ ขอขอบคุณท่านผู้มอบตำรับยาแผนไทย และตำราการแพทย์แผนไทยให้เป็นของแผ่นดิน และขอขอบคุณภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่ร่วมกันจัดงานมหกรรมในครั้งนี้ และขอให้พวกเรา ร่วมกันอนุรักษ์ ปกป้อง และคุ้มครอง ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และสมุนไพรไทย ให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป ขอขอบคุณครับ

รางวัลเชิดชูเกียรติ

ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน

จำนวน ๓๒ รางวัล

๑. ผู้ผ่านการคัดเลือกหมอไทย ระดับภาคเหนือ เขตสุขภาพที่ ๑ - ๓ จำนวน ๓ ท่าน
 - >> นายมานพ ปะโลมรัมย์ หมอไทย เขตสุขภาพที่ ๑
 - >> ผศ.พท.อำไพ สงวนแว หมอไทย เขตสุขภาพที่ ๒
 - >> นางปราณิสรา ขลิตพิรัตน์ หมอไทย เขตสุขภาพที่ ๓
๒. ผู้มอบตำรับยาแผนไทย - ตำราการแพทย์แผนไทยให้เป็นของแผ่นดิน จำนวน ๒ ท่าน
 - >> นางลั่น ภูศรีเทศ จังหวัดพิษณุโลก
 - >> นายอินสม สิริธิตัน จังหวัดลำพูน
๓. เครือข่ายสนับสนุน ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน จำนวน ๑๑ ท่าน
 - >> ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ ๒
 - >> ประธานชมรมนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด
 - >> ประธานชมรมผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป
 - >> นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก
 - >> อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร
 - >> ผู้อำนวยการวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก
 - >> ประธานคณะกรรมการ Service Plan ด้านการแพทย์แผนไทยฯ เขตสุขภาพที่ ๑
 - >> ประธานคณะกรรมการ Service Plan ด้านการแพทย์แผนไทยฯ เขตสุขภาพที่ ๒
 - >> ประธานคณะกรรมการ Service Plan ด้านการแพทย์แผนไทยฯ เขตสุขภาพที่ ๓
 - >> ชมรมหัวหน้ากลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 - >> ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์ทรัพยากรชีวภาพ เพื่อเศรษฐกิจชุมชน บ้านวังส้มซ่า
๔. เครือข่ายโรงพยาบาลผลิตยาที่ผ่านมาตรฐาน WHO GMP จำนวน ๙ แห่ง
 - >> โรงพยาบาลแม่ใจ จังหวัดพะเยา เขตสุขภาพที่ ๑
 - >> โรงพยาบาลป่าซาง จังหวัดลำพูน เขตสุขภาพที่ ๑
 - >> โรงพยาบาลบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เขตสุขภาพที่ ๒
 - >> โรงพยาบาลบ้านตาก จังหวัดตาก เขตสุขภาพที่ ๒
 - >> โรงพยาบาลพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เขตสุขภาพที่ ๒
 - >> โรงพยาบาลสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เขตสุขภาพที่ ๓
 - >> โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี เขตสุขภาพที่ ๔
 - >> โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร จังหวัดสกลนคร เขตสุขภาพที่ ๘
 - >> โรงพยาบาลเรณูนคร จังหวัดนครพนม เขตสุขภาพที่ ๘

๕. เครือข่ายเมืองสมุนไพร จำนวน ๗ แห่ง

- >> สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี เขตสุขภาพที่ ๓
- >> สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ เขตสุขภาพที่ ๓
- >> สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี เขตสุขภาพที่ ๔
- >> สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี เขตสุขภาพที่ ๖
- >> สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร เขตสุขภาพที่ ๘
- >> สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา เขตสุขภาพที่ ๑๒
- >> บริษัท ไพรไทย ๑๙๖๐ จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร เขตสุขภาพที่ ๑๓

ส่วนที่ ๒

เวทีวิชาการ
เสวนาวิชาการ

การประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย

การประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยุกระดับการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพร ให้มีบทบาทในการดูแลสุขภาพของประชาชน และพัฒนางานวิชาการ ด้านการแพทย์แผนไทย ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อต่อยอดสู่สินค้าและบริการในระดับพื้นที่และระดับชาติ

ประเด็นการประชุม

๑. เมืองสมุนไพร
๒. การบริการด้านการแพทย์แผนไทย (Service Plan)
๓. โรงพยาบาลการผลิตยาแผนไทยมาตรฐาน WHO GMP
๔. ท้องเที่ยวเชิงสุขภาพ
๕. งานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
๖. ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย

รูปแบบห้องประชุมวิชาการ

Symposium Session

รูปแบบการประชุมวิชาการ

Onsite และ Online

จำนวนรอบการประชุมวิชาการ

Symposium Session จำนวน ๖ ห้อง

ระยะเวลาการดำเนินการ

วันที่ ๒๖ – ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗

สถานที่

ศูนย์นิทรรศการและการจัดประชุมนานาชาติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (KNECC) มหาวิทยาลัยนเรศวร

กลุ่มเป้าหมาย

๑. ผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข
๒. บุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยในหน่วยบริการสาธารณสุข
๓. บุคลากรสหวิชาชีพ เช่น แพทย์ เภสัชกร พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข เป็นต้น
๔. นิสิต/นักศึกษา
๕. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสมุนไพร หน่วยงานภาครัฐและเอกชน
๖. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่
๗. ประชาชนผู้สนใจ

ประเด็นวิชาการที่มีการเสวนาในการประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ เป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อหลักของงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ คือ เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ

หัวข้อ และจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย
ระดับภาค ปีที่ ๑๖

หัวข้อ	จำนวนผู้เข้าร่วม	
	Onsite (คน)	Online (Views)
ห้องประชุมมหามนตรี ๑ เมืองสมุนไพร ทำแล้วได้อะไร...ใครได้ประโยชน์	๖๕	๔๑
ห้องประชุมเทพนรงค์ฤทธิชัย ๒ Service Plan แผนไทย ทำคนเดียวให้ดัง หรือทำร่วมกันให้ดี	๖๔	๔๒
ห้องประชุมสีหราชเดโชชัย ๓ โรงงานผลิตยาสมุนไพร WHO GMP ควรไปต่อหรือพอแค่นี้	๖๕	๔๐
ห้องประชุมมหามนตรี ๔ ท่องเที่ยวเงินล้านวิถีไทย	๓๖	๓๘
ห้องประชุมเทพนรงค์ฤทธิชัย ๕ วิจัยสมุนไพรไทย ตายตั้งแต่ยังไม่โต หรือไม่?	๔๑	๓๓
ห้องประชุมสีหราชเดโชชัย ๖ ๔๘,๑๖๑ หมอพื้นบ้าน ร่วมสานพลังแพทย์แผนไทย : ไม่ธรรมดา	๔๑	๒๒
รวม	๓๑๒	๒๑๖

รายนามวิทยากรการประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖

ขอเชิญชวน

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเมืองสมุนไพร
เข้าร่วมเสวนาวิชาการ และแลกเปลี่ยนมุมมอง

หัวข้อ

เมืองสมุนไพร “ทำแล้วได้อะไร ใครได้ประโยชน์”

วันที่ 26 กรกฎาคม 2567 เวลา 09.00-12.00 น.
ณ ห้องประชุมหามนตรี มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร

ประชุมผ่านช่องทาง ZOOM CLOUD MEETING

วิทยากร

ดร.ภญ.มนทกา ธีรชัยสุภา
ผู้อำนวยการกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ

ภก.ภญ.ศวีร์รัตน์
หัวหน้ากลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี

นายธีระ แสงสุรเดช
หัวหน้ากลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง

ภญ.มนัสชนก บุญทักษ์
หัวหน้ากลุ่มงานปฏิบัติการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร

ผู้ดำเนินรายการ

ดร.ภญ.วิมลวรรณ วรรณพานิชย์
รองผู้อำนวยการกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ

เข้าร่วมประชุม
ผ่าน Zoom Cloud Meeting

ติดต่อสอบถามได้ที่ php.dtam@gmail.com | โทร 02-1415609, 063-2671154 | กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ

ขอเชิญชวน

ผู้บริหารที่กำกับทิศทางคุณค่าผลิตภัณฑ์และการแพทย์แผนไทยฯ
หัวหน้ากลุ่มงานการแพทย์แผนไทยฯ แพทย์แผนไทย/แพทย์แผนจีน
และสหวิชาชีพ เข้าร่วมเสวนาวิชาการ และแลกเปลี่ยนมุมมอง
ในหัวข้อ

Meeting ID: 912 8532 8921 | Passcode: 986964

SERVICE PLAN แผนไทยฯ

กำหนดเดี่ยวให้ดัง หรือทำร่วมกันให้ดี

วิทยากร

นพ.วิชาญ คิตเห็น
ประธาน Service plan
สาขาการแพทย์ผสมผสาน
และการแพทย์ทางเลือกฯ 2

ภก.พลแก้ว วัชรชัยสุรพล
ประธานชมรมหัวหน้ากลุ่มงานการแพทย์
แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (สสจ.)

พท.ปยุตพร จันทรังษ
แพทย์แผนไทยปฏิบัติกรม
โรงพยาบาลสุโขทัย

พท.ป.ศิริพร เจริญสิทธิ์
แพทย์แผนไทยชำนาญการ
รพ. สส. บ้านท่าเสาจ.น่าน
สำนักง.กลางจ.น่าน จังหวัดน่าน

26 กรกฎาคม 2567
09:00 - 12:00 น.

ห้องประชุมพรณรงค์กาญจนา
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ประเด็นเนื้อหา

นโยบาย Service plan
สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน

- กลไกการขับเคลื่อนนโยบาย มีระดับเขตสุขภาพ
- เชิงมุ่ง มุมมอง และโอกาส

กลไกการขับเคลื่อน Service plan
สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน

- กลไกการขับเคลื่อนนโยบายในระดับจังหวัด
- มุมมอง และโอกาสในการพัฒนาให้อยู่ในระบอบสุขภาพ
- การส่งมอบข้อมูลจากพื้นที่สู่ส่วนกลาง

นโยบายสู่การปฏิบัติ

- การดำเนินงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- แบบบูรณาการกับสหวิชาชีพ
- สะท้อนมุมมองในฐานะผู้ปฏิบัติสู่ส่วนกลาง

Best Practice Top Star ของเขตสุขภาพ

- แรงผลักดันสู่รางวัลระดับต้นแบบต้นแบบการแพทย์แผนไทย
- โอกาส ความท้าทาย และเป้าหมายในการดำเนินงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ผู้ดำเนินรายการ

นายสมศักดิ์ กริชชัย
ผู้อำนวยการสำนักงานการแพทย์แผนไทย
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมการสาธารณสุข
www.dtm.moph.go.th | โทร (+66) 0 2591 7007

ขอเชิญชวน

ผู้บริหารด้านการแพทย์แผนไทย ผู้แทนเครือข่ายโรงพยาบาล WHO GMP
หัวหน้ากลุ่มงานการแพทย์แผนไทยฯ หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคฯ
เภสัชกร แพทย์แผนไทย และสหวิชาชีพ
เข้าร่วมเสวนา แลกเปลี่ยนมุมมอง

Zoom Meeting ID: 912 8532 8921 | Passcode: 986964

Service Plan แผนไทยฯ

กำหนดเดี่ยวให้ดัง หรือทำร่วมกันให้ดี

ประเด็นเนื้อหา

- การผลิตจากสมุนไพรให้เป็นไปตามเกณฑ์ GMP
- การบริหารจัดการวัตถุดิบสมุนไพร ตามเกณฑ์ GACP, GAP
- การนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ด้อยอดีตสู่อุตสาหกรรม
- ต้นแบบการดำเนินงานผลิตยาจากสมุนไพรให้มีความปลอดภัย
- การพัฒนาทางวิจัย นวัตกรรมผลิตยาแผนไทย จากตำรับยาแผนไทยแห่งชาติหรือตำรับยาแผนไทยโบราณดั้งเดิม

วันที่ 26 กรกฎาคม 2567
เวลา 9.00 - 12.00 น.
ห้องสี่เหลี่ยมนครสวรรค์

วิทยากร

- ดร. นันทศักดิ์ โชติชนะเดชาวงศ์**
ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- ดร.ภก. ผกากรอง ขวัญข้าว**
เภสัชกรชำนาญการพิเศษ
โรงพยาบาลพระอาจารย์จ๊กกฤษณารัถ จ. ปราจีนบุรี
- ภก. ศศิพงศ์ ทิพย์ธาดาพร**
โรงพยาบาลพระอาจารย์จ๊กกฤษณารัถ จ. สกลนคร
- ภก. ธีรเดช พลคือ**
เภสัชกรชำนาญการ
โรงพยาบาลวิชัยดิษฐ์ จ. จุฬารัตน
- ผู้ดำเนินรายการ**
ดร.ภก. ปรีชา หนูกิม
ผู้อำนวยการกองพัฒนาแผนไทยและสมุนไพร
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
www.dtam.moph.go.th | โทร. 02 591 7007

เรื่อง เมืองสมุนไพร “ทำแล้วได้อะไร...ใครได้ประโยชน์”
วันที่/เวลา ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.
สถานที่ ห้องประชุมมหามนตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
ผู้ประสานงาน ๑. นางสาวพิชญ์รัตน์ วรรณวุฒิกุล เกษัชกรชำนาญการ กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ
 ๒. นางสาวสุภารัตน์ เกดโล นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ

ความเป็นมา

แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ มีทิศทางในการส่งเสริมให้ส่วนภูมิภาคใช้สมุนไพรเป็นกลไกการพัฒนา โดยตั้งเป้าประสงค์ในการสร้างความเข้มแข็งชุมชนระดับพื้นที่ และเสริมโอกาสต่อยอดชุมชนสร้างมูลค่าจากสมุนไพร จึงได้มีการประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่องเมืองสมุนไพร เพื่อให้เป็นกลไกการขับเคลื่อนนโยบายสมุนไพรในระดับพื้นที่ โดยแบ่งการพัฒนาเมืองสมุนไพรตามจุดเน้นยุทธศาสตร์ ๓ คลัสเตอร์ ดังนี้

- คลัสเตอร์เกษตรวัตถุดิบสมุนไพร จำนวน ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดสกลนคร จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดอำนาจเจริญ
- คลัสเตอร์อุตสาหกรรมสมุนไพร จำนวน ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดจันทบุรี
- คลัสเตอร์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและการแพทย์แผนไทย จำนวน ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุดรธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดสงขลา

โดยผลการขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร พบว่าสร้างรายได้สะสมในระดับพื้นที่กว่า ๑๑,๗๘๐ ล้านบาท (ปีพ.ศ. ๒๕๖๔- ๒๕๖๖) อย่างไรก็ตามการดำเนินงานเมืองสมุนไพรที่ผ่านมา ยังพบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และเผชิญความท้าทายหลายประการ ซึ่งเวทีเสวนานี้จะเป็นเวทีสำหรับการระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและต่อยอดเมืองสมุนไพรอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ ๑. เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง และพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนเมืองสมุนไพรอย่างยั่งยืน

วิทยากร	ประเด็นเนื้อหา
๑. ดร.ภญ.มณฑกา ธีรชัยสกุล ผู้อำนวยการกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ	นโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนเมืองสมุนไพรตามแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
๒. นายธีระ แสงสุระเดช หัวหน้ากลุ่มงานการแพทย์แผนไทยฯ สสจ.สระแก้ว	การดำเนินงานเมืองสมุนไพร คลัสเตอร์เกษตรวัตถุดิบสมุนไพร ๓ ประเด็นคือ ๑. ระบบบริหารจัดการความเข้มแข็งเชิงลึก ๒. การยกระดับเมืองสมุนไพรเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทาน ๓. การพัฒนาต่อยอดชุมชนสร้างมูลค่า และการขยายงานจากภาพจังหวัดสู่ภาพประเทศ เพื่อการต่อยอดอย่างยั่งยืน
๓. ภก.ภาณุ ศรีวรรธน์ หัวหน้ากลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ สสจ.จันทบุรี	การดำเนินงานเมืองสมุนไพร คลัสเตอร์อุตสาหกรรมสมุนไพร ๓ ประเด็นคือ ๑. ระบบบริหารจัดการความเข้มแข็งเชิงลึก ๒. การยกระดับเมืองสมุนไพรเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทาน ๓. การพัฒนาต่อยอดชุมชนสร้างมูลค่า และการขยายงานจากภาพจังหวัดสู่ภาพประเทศ เพื่อการต่อยอดอย่างยั่งยืน
๔. ภญ.มนัสชนก บุญทักษ์ หัวหน้ากลุ่มงานภูมิปัญญาการแพทย์ แผนไทยฯ สสจ.พิษณุโลก	การดำเนินงานเมืองสมุนไพร คลัสเตอร์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพฯ ๓ ประเด็นคือ ๑. ระบบบริหารจัดการความเข้มแข็งเชิงลึก ๒. การยกระดับเมืองสมุนไพรเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทาน ๓. การพัฒนาต่อยอดชุมชนสร้างมูลค่า และการขยายงานจากภาพจังหวัดสู่ภาพประเทศ เพื่อการต่อยอดอย่างยั่งยืน

ผู้ดำเนินรายการ ดร.ภญ.วิวรรธน์ วรกุลพาณิชย์ เกษัชกรชำนาญการ กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ

รูปแบบการดำเนินรายการ เวทีเสวนา

กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในการประชุมครั้งนี้

๑. หน่วยงานนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับเมืองสมุนไพร เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด
๒. ผู้ปฏิบัติงานเมืองสมุนไพร เช่น สสจ. เกษตรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
๓. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสมุนไพร เกษตรกร นักวิชาการ วิชากิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเมืองสมุนไพร

สรุปเสวนา ห้องประชุมมหามนตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

หัวข้อ เมืองสมุนไพร ทำแล้วได้อะไร...ใครได้ประโยชน์

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุป ญ.อัญชิสาว ชิรมน เกษักรปฏิบัติการ กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ

๑. ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- >> นโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนเมืองสมุนไพรตามแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ โดย ดร.ญ.มณฑกา อธิชัยสกุล
- >> การดำเนินงานเมืองสมุนไพร คลัสเตอร์เกษตรวัตถุดิบสมุนไพร โดย นายธีระ แสงสุรเดช
- >> การดำเนินงานเมืองสมุนไพร คลัสเตอร์อุตสาหกรรมสมุนไพร โดย ภก.ภาณุ ศรีวรรธน์
- >> การดำเนินงานเมืองสมุนไพร คลัสเตอร์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและการแพทย์แผนไทย โดย ญ.มนัสชนก บุญทักษ์

๒. เนื้อหาสำคัญ

การพัฒนาเมืองสมุนไพรถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและถ่ายทอดแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติไปสู่การพัฒนาในระดับท้องถิ่น ปัจจุบันมีเมืองสมุนไพรทั้งหมด ๑๖ เมือง แบ่งเป็น ๓ คลัสเตอร์ ได้แก่

- ๑) คลัสเตอร์เกษตรวัตถุดิบสมุนไพร ประกอบด้วยจังหวัดมหาสารคาม สกลนคร สระแก้ว สุรินทร์ อำนาจเจริญ และอุทัยธานี
- ๒) คลัสเตอร์อุตสาหกรรมสมุนไพร ประกอบด้วยจังหวัดจันทบุรี นครปฐม ปราชญ์บุรี และสระบุรี
- ๓) คลัสเตอร์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและการแพทย์แผนไทย ประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย น่าน พิษณุโลก สงขลา สุราษฎร์ธานี และอุดรธานี

การแบ่งกลุ่มคลัสเตอร์เมืองสมุนไพรแบ่งโดยใช้การประเมินจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) เพื่อระบุว่าแต่ละจังหวัดมีความโดดเด่นด้านใด จากนั้นจึงนำความโดดเด่นเหล่านั้นมาต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ให้กับจังหวัดต่อไป

ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ มีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ๒ ข้อ คือ ๑) ขนาดตลาดวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑ เท่าตัว ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ และ ๒) ความเข้มแข็งของห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) อุตสาหกรรมสมุนไพรไทยเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ โดยได้กำหนดทิศทางการพัฒนาภายใต้แผนปฏิบัติการดังกล่าว ดังนี้

- ๑) ส่งเสริมบทบาทของสมุนไพรผ่านภาพลักษณ์อาหารไทย จากครัวไทยสู่ครัวโลก: เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสมุนไพรได้ง่ายขึ้น
- ๒) พัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ด้วยฐานงานวิจัยและนวัตกรรม: เพื่อเพิ่มมูลค่าของสมุนไพรและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของ SMEs
- ๓) เน้นครอบคลุมตลาดในประเทศที่ทั่วทุกภูมิภาค และขยายไปยังประเทศเพื่อนบ้าน (CLMV): โดยประชาชนในประเทศต้องใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเองก่อนถึงจะขายได้

- ๔) ยกระดับการผลิตในทุกขั้นตอนด้วยเทคโนโลยี (SMART): โดยเฉพาะในกระบวนการปลูกสมุนไพรเพื่อผลิตยา
- ๕) ส่งเสริมให้ส่วนภูมิภาคใช้สมุนไพรเป็นกลไกการพัฒนา และให้เป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานของ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สมุนไพรของประเทศ: เริ่มจากระดับภูมิภาคและจังหวัดเพื่อพัฒนาสมุนไพรในท้องถิ่น
- ๖) ส่งเสริมอุตสาหกรรมสารสกัด เพื่อเพิ่มมูลค่าและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร การพัฒนาเมืองสมุนไพรภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ มุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการสร้างมูลค่าจากสมุนไพร โดยมีประเด็นสำคัญในการพัฒนา ๓ ประเด็น ได้แก่
- ๑) เสริมสร้างระบบบริหารจัดการความเข้มแข็งเชิงลึก โดยกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบหลัก
 - ๒) ยกระดับเมืองสมุนไพรเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทาน ๓ ด้าน โดยอาศัยความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของพื้นที่ เพื่อสร้างรายได้และพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืนตามจุดเด่นแต่ละคลัสเตอร์
 - ๓) พัฒนาต่อยอดชุมชนสร้างมูลค่า เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชนและอาชีพในชุมชนต่อไปได้

ตัวอย่างการดำเนินงานเมืองสมุนไพรรายคลัสเตอร์

๑) คลัสเตอร์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและการแพทย์แผนไทย: จังหวัดพิษณุโลก

- ๑.๑) เป้าหมายการพัฒนา ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐: พัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล และเป็นเมืองศูนย์กลางการประชุมและจัดนิทรรศการ
- ๑.๒) ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ
 - ต้นน้ำ: มีผู้ปลูกสมุนไพร ๑๕๓ ราย พื้นที่ปลูกมากกว่า ๔๐๐ ไร่ สมุนไพรเด่น ได้แก่ กลัวย ส้มซ่า และมีตำรับยาประมาณ ๔,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ ตำรับ
 - กลางน้ำ: โรงพยาบาลบางกระทุ่มเป็นแหล่งผลิตยาสมุนไพรที่สำคัญของจังหวัด มีการสร้างมูลค่าให้กลุ่มรัฐวิสาหกิจและสามารถขยายการจำหน่ายไปยังอำเภอต่างๆ และทั่วประเทศ
 - ปลายน้ำ: โรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยพรหมพิรามมีการบริการและรักษาโรคโดยบูรณาการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และมีร้านค้า outlet ต่างๆ ในจังหวัด
- ๑.๓) การขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร: ดำเนินการภายใต้คำสั่งจังหวัด มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเมืองสมุนไพร มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีคณะทำงานย่อย ๗ คณะ ประกอบด้วย คณะทำงานวางแผนยุทธศาสตร์ คณะทำงานการขับเคลื่อน/การติดตาม คณะทำงานเกษตร คณะทำงานอุตสาหกรรม คณะทำงานงานวิจัย คณะทำงานส่งเสริมการท่องเที่ยว และคณะทำงานประชาสัมพันธ์
- ๑.๔) ผลการดำเนินงานสำคัญที่ผ่านมา
 - จัดทำแผนยุทธศาสตร์จังหวัดโดยเน้นการพัฒนาคุณภาพสมุนไพร การส่งเสริมการใช้สมุนไพรในระบบบริการสุขภาพ และการขยายช่องทางการใช้ประโยชน์และเพิ่มมูลค่าการตลาด
 - สร้างภาพลักษณ์เมืองท่องเที่ยว โดยจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จัดทำ E-book และบทความประชาสัมพันธ์ รวมถึงป้ายประชาสัมพันธ์ - จัดอบรมให้ความรู้ สร้างอาชีพ พัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและ ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร กว่า ๑,๖๐๐ คน
 - พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากสมุนไพรท้องถิ่น ๔ ผลิตภัณฑ์

๑.๕) เป้าหมายในอนาคต (ปี ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐)

- ต้นน้ำ: เน้นการพัฒนาสมุนไพรเด่น เช่น ส้มซ่า ให้ได้มาตรฐานระดับจังหวัด และส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในเชิงอุตสาหกรรม
- กลางน้ำ: เพิ่มผลิตภัณฑ์เด่นจากสมุนไพรท้องถิ่น และพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีนวัตกรรม
- ปลายน้ำ: พัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยวเชื่อมต่อในจังหวัด โดยเน้นชุมชนและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และการแพทย์แผนไทย

๒) คลัสเตอร์อุตสาหกรรมสมุนไพร: จังหวัดจันทบุรี

๒.๑) ภาพรวม: จังหวัดจันทบุรีมีศักยภาพในการเป็นเมืองสมุนไพร โดยมีวัตถุดิบสมุนไพรหลากหลาย และมีคณะกรรมการขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีเป็นเลขานุการ พร้อมด้วยคณะทำงาน ๕ คณะ

๒.๒) ผลการดำเนินงานสำคัญที่ผ่านมา

- บรรลุแผนพัฒนาเมืองสมุนไพรลงในแผนพัฒนา จังหวัดจันทบุรี พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐
- ต้นน้ำ: มีการส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ มีพื้นที่ปลูกสมุนไพรหลายชนิด เช่น พริกไทย กระวาน ขมิ้นชัน มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร และมีพืช GI ๒ รายการ ได้แก่ พริกไทยจันทน์ และทุเรียนจันทน์
- กลางน้ำ: มีสถานที่ผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรกว่า ๒๓๒ แห่ง สถานที่ผลิตยาสมุนไพร (โรงพยาบาลเขาคิชฌกูฏ) และมีผลิตภัณฑ์สมุนไพรคุณภาพ เช่น น้ำมันกูด น้ำห้วปลีผสม น้ำพูน น้ำขิง น้ำกระชายผสมน้ำขิง และน้ำผึ้งมะนาว น้ำฟางผสมน้ำผลไม้และน้ำสมุนไพร น้ำมันนวดต้นกอหลวง ออร์แกนิก
- ปลายน้ำ: ส่งเสริมการใช้สมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุข โดยมีการจัดทำกรอบบัญชียาสมุนไพร และกำหนดยาสมุนไพรเป็น First Line Drug และกำหนดยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน ๗ รายการ ได้แก่ ยาขมิ้นชัน ยามะขามแขก ยาผสมเพชรสังฆาต ยาผสมแก้ไอมะขามป้อม ครีมพญาออย ยาประสะมะแว้ง ยาเถาว์ลย์เปรียง พัฒนาสถานบริการนวด สปา และการแพทย์แผนไทยในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

๒.๓) นโยบายสนับสนุนและการพัฒนาเมืองสมุนไพรจังหวัดจันทบุรี

- การจัดการการผลิตสมุนไพรให้ได้คุณภาพแบบครบวงจร
- การพัฒนาและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการนวดไทย
- การจัดการกัญชาในการแพทย์แผนไทย
- สนับสนุนการใช้ยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุข (First Line Drug ใช้ร่วมกับยาแผนปัจจุบัน หรือใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบันบางรายการ)
- การพัฒนาต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพร

๓) คลัสเตอร์เกษตรวัตถุดิบสมุนไพร: จังหวัดสระแก้ว

๓.๑) ภาพรวม: จังหวัดสระแก้วเป็นเมืองเกษตรกรรม มีพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ ๖๘ การขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร ของจังหวัดสระแก้วเกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน มีการส่งวัตถุดิบสมุนไพรไปยังโรงงาน GMP ของโรงพยาบาลวังน้ำเย็น รวมถึงโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

๓.๒) วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรที่สำคัญ:

- วิสาหกิจชุมชนทับทิมสยาม ๐๕ อำเภอคลองหาด: สมุนไพรเด่น คือ ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร เพชรสังฆาต มะขามป้อม รวงจืด
- วิสาหกิจชุมชนบ้านคลอง ๑๓ อำเภอเขาฉกรรจ์: สมุนไพรเด่น คือ มะระขี้นก บัวบก เพชรสังฆาต

๓.๓) การพัฒนา

- ระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน: จังหวัดสระแก้วมีต้นทุนเรื่องสมุนไพรที่ดีอยู่แล้ว ร่วมกับมีโอกาสที่ได้รับจากภาครัฐ มีผู้ปลูก มีมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มีผู้รับซื้อ (เน้นมาตรฐานสูงยิ่งดี) มีคนหนุน (มูลนิธิ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร/สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์) มีโรงงานผลิตยาสมุนไพร GMP ในจังหวัด (โรงพยาบาลวังน้ำเย็น) รวมทั้งเป็นเมืองเกษตร ส่งเสริมการปลูกสมุนไพรหลากหลายชนิด ทั้งเพื่อเป็นอาหาร และยา
- จุดอ่อน: ขาดการบริหารจัดการเชิงระบบและการบูรณาการจริงจัง รวมถึงเกษตรกรขาดแรงจูงใจ
- อุปสรรค: ราคาพืชไร่ดีกว่าเมื่อเทียบกับพืชสมุนไพร พืชไร่ไม่ต้องดูแลเยอะ และงบราชการไม่เพียงพอในการขับเคลื่อนเรื่องสมุนไพร

๓.๔) อนาคต: จังหวัดสระแก้วมุ่งมั่นในการสร้างทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยส่งเสริมและบูรณาการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยว พร้อมการประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่างๆ และขับเคลื่อนในมิติอาหารเป็นยา

๓. มีการตอบสนองนโยบาย/การใช้ประโยชน์ในด้านการรอบรู้ด้านสุขภาพและเศรษฐกิจสุขภาพอย่างไร

การพัฒนาเมืองสมุนไพรตามแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ มุ่งเน้นการสร้างความรู้และการเข้าถึงสมุนไพรผ่านการสร้างภาพลักษณ์อาหารไทยและการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรตลอดห่วงโซ่คุณค่าตั้งแต่การปลูก การผลิต ไปจนถึงการตลาด เพื่อเพิ่มมูลค่าและขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุข และการพัฒนาวิจัย และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของ SMEs รวมถึงการสร้างระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน โดยมีการร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน

๔. ข้อสังเกต/ ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ

นางผอ. พงษ์สีชมพู ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์ทรัพยากรชีวภาพเพื่อเศรษฐกิจชุมชนบ้านวังส้มซ่า จังหวัดพิษณุโลก ได้เสนอแนวคิด บ้านวังส้มซ่าเริ่มต้นจากการผลิตเครื่องสำอางจากสมุนไพร ซึ่งต่อมาสามารถสร้างมูลค่ามหาศาลให้กับคนในชุมชน การที่จังหวัดเป็นเมืองสมุนไพรทำให้ชุมชนสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กับนักท่องเที่ยวได้ในมูลค่าที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นแรงจูงใจให้คนในชุมชนหันมาปลูกและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากส้มซ่าในด้านอาหาร ซึ่งช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชนมากขึ้น ในอนาคตยังมีแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อยอดจากส้มซ่า อย่างต่อเนื่อง จากตัวอย่างนี้อาจเป็นแรงบันดาลใจให้จังหวัดอื่นๆ นำไปปรับใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนเองต่อไป

๒๐ มหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖

เรื่อง Service Plan แผนไทย ทำคนเดียวให้ดัง หรือทำร่วมกันให้ดี

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เวลา ๓ ชั่วโมง (๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.)

สถานที่ ห้องประชุมเทพธิดาคุณุภยา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก

ผู้รับผิดชอบหลัก ๑. นางอัจฉรา เชียงทอง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สถาบันการแพทย์แผนไทย

๒. นางสาวฉวีพร ฤทธิ์สืบเชื้อ แพทย์แผนไทยชำนาญการ สถาบันการแพทย์แผนไทย

ความเป็นมา

กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายให้มีการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service plan) สาขาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ผสมผสาน มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ เพื่อให้มีการจัดการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในสถานบริการ สาธารณสุขของรัฐทุกระดับได้อย่างเหมาะสม ตามบริบทของแต่ละระดับบริการ สามารถนำไปใช้ได้จริง ตลอดจนเป็นการบูรณาการ ศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเข้ากับศาสตร์สาขาอื่นๆ เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนางานบริการสุขภาพ สามารถมีส่วนร่วม ในการดูแลรักษาโรค ส่งผลให้สถานบริการสาธารณสุขทุกระดับเกิดความต่อเนื่องในการดูแลสุขภาพประชาชน และเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อผู้มารับบริการ และระบบสาธารณสุขของประเทศ

อย่างไรก็ตามผลการดำเนินงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในส่วนภูมิภาคแต่ละแห่งไม่เท่ากัน มีความเหลื่อมล้ำด้านบุคลากรหลักที่จะช่วยขับเคลื่อน การให้ความสำคัญและการผลักดันเชิงนโยบายที่แตกต่างกัน การสนับสนุน การดำเนินงานจากภาคส่วนต่างๆ จึงเห็นควรให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์การขับเคลื่อนการดำเนินงานการแพทย์ แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีผลงานดีเด่นระดับประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเองต่อไป รวมถึงการส่งคืนกลับข้อมูลสำคัญที่ต้องการผลักดันเพื่อให้การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมีความยั่งยืนในระบบสุขภาพ ของประเทศอย่างมั่นคงต่อไป

วัตถุประสงค์ ๑. เพื่อขับเคลื่อนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สู่การต่อยอดการให้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน

วิทยากร	ประเด็นเนื้อหา
๑. นพ.วิชาญ คิดเห็น ประธาน service plan สาขาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ผสมผสานเขต ๒	กลไกการขับเคลื่อนนโยบาย service plan สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ในระดับเขตสุขภาพ มุมมองและโอกาสของการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เข้มมุ่ง
๒. ภก.พลแก้ว วัชรชัยสุรพล ประธานชมรมหัวหน้ากลุ่มงานแพทย์แผนไทยและการแพทย์ ทางเลือก (สสจ.)	กลไกการขับเคลื่อน service plan สาขาการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ผสมผสาน ในระดับจังหวัด มุมมองของโอกาสการ พัฒนาให้ยั่งยืนในระบบสุขภาพ การส่งมอบข้อมูลจากพื้นที่สู่ ส่วนกลาง
๓. พท.ป.ยุพาพร จันทร์ตง แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ โรงพยาบาลสุโขทัย รางวัลพื้นที่ต้นแบบดีเด่นระดับประเทศอ้าง ๓ ปี (รพท.)	การนำนโยบายสู่การปฏิบัติการดำเนินงานการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือก การบูรณาการกับสหวิชาชีพ ในโรคมุ่งเน้น และการรักษาที่เป็นระบบ สิ่งที่ยาก feed back สู่ส่วนกลาง
๔. พท.ป.ศิริพร เจริญสิทธิ์ แพทย์แผนไทยชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านศาลเจ้าไก่ต่อ อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ รางวัลพื้นที่ต้นแบบดีเด่นระดับประเทศอ้าง ๓ ปี (รพ.สต.)	Best Practice Top star ของเขต

ผู้ดำเนินรายการ นายสมศักดิ์ กริชชัย ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย

รูปแบบการดำเนินรายการ เสวนาวิชาการ

กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในการประชุมครั้งนี้

๑. รองนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดที่ควบคุมกำกับดูแลงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
๒. หัวหน้ากลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ระดับจังหวัด รพศ./รพท. รพช. รพ.สต.
๓. แพทย์แผนไทย/แพทย์แผนจีน
๔. สหวิชาชีพ เช่น พยาบาลวิชาชีพ นักกายภาพบำบัด ฯลฯ

สรุปเสวนา ห้องประชุมเพชรณรงค์ฤไชย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก
หัวข้อ Service Plan แผนไทย ทำคนเดียวให้ดัง หรือทำร่วมกันให้ดี
วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุป ๑. นางอัจฉรา เชียงทอง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สถาบันการแพทย์แผนไทย
๒. นางสาวณัฐพร ฤทธิสืบเชื้อ แพทย์แผนไทยชำนาญการ สถาบันการแพทย์แผนไทย

๑. ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๑. ประเด็น: กลไกการขับเคลื่อนนโยบาย Service Plan สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน
ในระดับเขตสุขภาพ เข้มมุ่ง มุมมอง และโอกาสของการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

โดย นพ.วิชาญ คิดเห็น: ประธาน Service Plan สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานเขต ๒

๒. ประเด็น: กลไกการขับเคลื่อน Service Plan สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน
ในระดับจังหวัด มุมมอง ของโอกาสการพัฒนาให้ยั่งยืนในระบบสุขภาพ การส่งมอบข้อมูลจากพื้นที่สู่ส่วนกลาง
โดย ภก.พลแก้ว วัชรชัยสุรพล: ประธานชมรมหัวหน้ากลุ่มงานแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (สสจ.)

๓. ประเด็น: การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ การดำเนินงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
การบูรณาการกับสหวิชาชีพในโรคมุ่งเน้นและการรักษาที่เป็นระบบ สิ่งที่ยาก feed back สู่ส่วนกลาง
โดย พท.ป.ยุพาพร จันทรตง: แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ โรงพยาบาลสุโขทัย (รางวัลพื้นที่ต้นแบบดีเด่น
ระดับประเทศธำรง ๓ ปี (รพท.))

๔. ประเด็น: Best Practice Top star ของเขตสุขภาพ
โดย พท.ป.ศิริพร เจริญสิทธิ์: แพทย์แผนไทยชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านศาลเจ้าไก่ต่อ
อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ (รางวัลพื้นที่ต้นแบบดีเด่นระดับประเทศธำรง ๓ ปี (รพ.สต.))

๒. เนื้อหาสำคัญ

๒.๑ ประเด็น: กลไกการขับเคลื่อนนโยบาย Service Plan สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์
ผสมผสาน ในระดับเขตสุขภาพ เข้มมุ่ง มุมมอง และโอกาสของการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

- ข้อมูล PowerPoint ประกอบการนำเสนอ: <https://shorturl.asia/ZEVru>

นพ.วิชาญ คิดเห็น ประธาน Service Plan สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน
เขตสุขภาพที่ ๒ ได้กล่าวถึงกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย service plan สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์
ผสมผสานในระดับเขตสุขภาพ โดยในเขตสุขภาพที่ ๒ มีการกระจายบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยครอบคลุม
ทุกสถานพยาบาล โดยมีการบริหารจัดการที่มีความสมดุลระหว่างความต้องการและการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ
ให้เพียงพอกับความต้องการของระบบ อีกทั้งยังมีการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จในด้าน Palliative Care
โดยเฉพาะในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีผลงานเกินกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ส่วนการใช้ยาสมุนไพร พบว่าเผชิญกับ
ความท้าทาย เมื่อเทียบกับยาแผนปัจจุบัน โดยมีสมุนไพรที่ใช้สูงสุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร
ครีมพล ยาน้ำแก้ไอมะขามป้อม และยาอมมะแว้ง นอกจากนี้นโยบายการผลิตยาในโรงงานที่ได้มาตรฐาน GMP
ถึงแม้จะยังคงเผชิญปัญหาเรื่องมาตรฐานการผลิตและต้นทุนที่สูงกว่าภาคเอกชน ส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณ
มาขับเคลื่อนการผลิตและการส่งซึ้อยาสมุนไพร แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่าอัตลักษณ์ของการแพทย์แผนไทย
มีความโดดเด่นเฉพาะที่สามารถนำศาสตร์การแพทย์แผนไทยมาประยุกต์ใช้ในระบบบริการสุขภาพเพื่อส่งเสริม
ให้ประชาชนมีสุขภาพดี เสริมสร้างการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจสุขภาพของประเทศทั้งทางตรง
และทางอ้อมได้อย่างยั่งยืน

๒.๒ ประเด็น: กลไกการขับเคลื่อน Service Plan สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ในระดับจังหวัด มุมมองของโอกาสการพัฒนาที่ยั่งยืนในระบบสุขภาพ การส่งมอบข้อมูลจากพื้นที่สู่ส่วนกลาง

- ข้อมูล PowerPoint ประกอบการนำเสนอ: <https://shorturl.asia/๒DA๖q>

ภก.พลแก้ว วัชรชัยสุรพล ประธานชมรมหัวหน้ากลุ่มงานแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (สสจ.) ได้กล่าวถึงสถานการณ์การใช้ยาสมุนไพร ที่ได้ถูกวิเคราะห์ถึงมูลค่าและการแก้ปัญหาที่สำคัญ โดยมีการปรับนโยบายและการจัดสรรงบประมาณกว่า ๑,๕๐๐ ล้านบาท จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ทำให้มีแนวโน้มว่างานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจะมีบทบาทมากขึ้นในระบบสุขภาพ โดยในงานมหกรรมการแพทย์แผนไทย และแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค พ.ศ. ๒๕๖๗ ปีที่ ๑๖ ในครั้งนี้ ได้รับเกียรติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขเข้าร่วมในงานนี้ ซึ่งนับเป็นโอกาสสำคัญในการสนับสนุนทิศทางที่ดีในอนาคตและเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการบูรณาการงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานในการขับเคลื่อนงาน Service Plan ทั้งระบบ ปัจจุบันการขับเคลื่อนงาน Service Plan สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานในระดับจังหวัด ได้มีการส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การแพทย์แผนไทย แก่สหวิชาชีพการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานการแพทย์แผนไทย การกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มเติมรายการยาสมุนไพรในแนวทางเวชปฏิบัติ (CPG) เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้ได้รับการผลักดันและร่วมกันขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่องจากเครือข่ายหัวหน้า กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยฯ ทุกจังหวัด การมอบโอกาสจากผู้บริหารให้แพทย์แผนไทยเข้ามามีบทบาทและสามารถแสดงศักยภาพในการดูแลประชาชน ร่วมกับสหวิชาชีพอื่นการสนับสนุนสื่อความรู้และเวทีแสดงผลงานวิชาการจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ซึ่งทั้งหมดนี้ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนางานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้ยั่งยืนในระบบบริการสุขภาพ รวมทั้งช่วยส่งเสริมการสร้างระบบการทำงานที่ดีระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นำสู่การเกิดกลไกการพัฒนางาน Service Plan สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานที่มีประโยชน์และคุ้มค่า ต่อระบบสุขภาพในอนาคต

๒.๓ ประเด็น: การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ การดำเนินงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก การบูรณาการกับสหวิชาชีพในโรคมุ่งเน้นและการรักษาที่เป็นระบบ สิ่งที่ยาก feed back สู่ส่วนกลาง

- ข้อมูล PowerPoint ประกอบการนำเสนอ: -

พท.ป.ยุพาพร จันทรตง แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ จากโรงพยาบาลสุโขทัย ได้เล่าถึงการทำงานที่สอดคล้องกับนโยบายผู้บริหาร โดยโรงพยาบาลสุโขทัยได้ผ่านมาตรฐานของ Wellness center และมีคลินิกกัญชาทางการแพทย์ที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง คลินิก Intermediate care ได้เปิดโอกาสให้แพทย์แผนไทยได้เข้ามาทำงานร่วมกับสหวิชาชีพ ซึ่งทำให้เห็นว่าแพทย์แผนไทยสามารถทำงานร่วมกับสหวิชาชีพอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการทำงานในส่วน OPD แม้จะยังมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนบุคลากร ส่งผลทำให้การดูแลผู้ป่วยไม่ครอบคลุมเต็มที่แต่ในเชิงบริหาร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลตลอดจนบุคลากรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีบทบาทช่วยขับเคลื่อนงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้ดำเนินไปได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้แพทย์แผนไทยนับว่ามีบทบาทสำคัญที่เข้ามามีส่วนร่วมในการออกเยี่ยมบ้าน ช่วยสอนญาติผู้ป่วย และดูแลสุขภาพผู้ป่วยแบบองค์รวม สนับสนุนให้ผู้ป่วยและชุมชนสามารถร่วมดูแลสุขภาพซึ่งกันและกันได้ผ่านการเรียนรู้วิถีการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยในการดูแลตนเอง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว เช่น การนวดตนเอง การนำสมุนไพรมาประกอบอาหารเพื่อสุขภาพ การออกกำลังกายด้วยท่าฤๅษีดัดตน เป็นต้น

ซึ่งสิ่งที่อยากสะท้อนความคิดเห็นกลับคืนสู่ส่วนกลาง คือ บทบาทของแพทย์แผนไทยที่ควรปรับตัวให้สอดคล้องกับโอกาสที่ผู้บริหารมอบหมาย หรือพยายามสร้างโอกาสด้วยตนเองโดยการทำงานให้มีคุณค่าและเห็นผลงานเป็นที่ประจักษ์ รวมทั้งการทำงานร่วมกับสหวิชาชีพ โดยการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยกับการแพทย์แผนปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยพัฒนางานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้มีบทบาทชัดเจนและสามารถมีส่วนร่วมช่วยเติมเต็มระบบบริการสุขภาพให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๔ ประเด็น: Best Practice Top star ของเขตสุขภาพ

- ข้อมูล PowerPoint ประกอบการนำเสนอ: <https://shorturl.asia/TxlNo>

พท.ป.ศิริพร เจริญสิทธิ์ แพทย์แผนไทยชำนาญการ จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านศาลเจ้าไก่ต่อได้นำเสนอการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับนโยบายผู้บริหารและการผลักดันที่ทำให้หน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่อยู่ได้รับรางวัลพื้นที่ต้นแบบดีเด่นด้านการแพทย์แผนไทย การบูรณาการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในโรงเรียนและชุมชน และการใช้โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย นอกจากนี้ยังมีการให้บริการคลินิกการแพทย์แผนไทยครบทั้ง ๔ สาขาวิชา ได้แก่ เวชกรรมไทย เภสัชกรรมไทย หัตถเวชกรรมไทย และผดุงครรภ์ไทย โดยพยายามจัดทำแนวทางการทำงานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงวิชาการควบคู่ไปด้วย ซึ่งบทบาทสำคัญของงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ นับได้ว่างานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้เข้ามามีส่วนช่วยให้สถานการณ์ความรุนแรงของโรคระบาดคลี่คลายลง โดยการนำองค์ความรู้จากหมอพื้นบ้านในชุมชน ตลอดจนความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในท้องถิ่นมาร่วมใช้ในการดูแลรักษา และส่งเสริมสุขภาพประชาชน นอกจากนี้ยังมีการยกระดับภูมิปัญญาสู่การศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้องค์ความรู้การดูแลรักษาผู้ป่วยโรคสะเก็ดเงินด้วยการวิเคราะห์ตามหลักการด้านการแพทย์แผนไทย การตรวจทางห้องปฏิบัติการ รวมทั้งการบูรณาการเฉพาะราย จนได้ผลลัพธ์เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สามารถนำมาใช้รักษาผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้น

เมื่อวิทยากรทุกท่านได้นำเสนอในประเด็นของตนเองเรียบร้อยแล้ว จากนั้น นายสมศักดิ์ กริชชัย ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการ ได้กล่าวสรุปประเด็นการเสวนาวิชาการภายใต้หัวข้อ “Service plan แผนไทย ทำคนเดียวให้ดัง หรือทำร่วมกันให้ดี” โดยกล่าวว่า ในมุมมองการทำงานเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย เช่น การใช้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในการดูแลสุขภาพ การใช้ศาสตร์การแพทย์พื้นบ้านกับการดูแลแบบองค์รวม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์และศิลปะเชิงภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะด้านที่แพทย์แผนไทยสามารถเข้าใจ และนำไปพัฒนาต่อยอดได้ดีกว่าหากเปรียบเทียบกับสหวิชาชีพอื่น จึงเป็นเรื่องที่แพทย์แผนไทยสามารถทำได้เองคนเดียว/วิชาชีพเดียว แต่หากเป็นมุมมองการทำงานร่วมกันกับสหวิชาชีพหรือภาคีเครือข่ายอื่น เช่น การพัฒนาแนวทางเวชปฏิบัติในการดูแลรักษาผู้ป่วยด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย การดูแลสุขภาพแบบ Wellness อัตลักษณ์ไทย ที่ต้องใช้หลักของ Wellbeing + Health Literacy เข้ามาพัฒนาต่อยอดไปพร้อม ๆ กัน เป็นต้น ในประเด็นนี้ การทำงานในลักษณะการพัฒนางานร่วมกัน หรือพึ่งพิงกัน (Commensalisms) ระหว่างแพทย์แผนไทยกับสหวิชาชีพ จึงมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ และเกิดความคุ้มค่าสูงสุดต่อระบบบริการสุขภาพ ดังนั้นกล่าวโดยสรุป คือ หัวใจสำคัญของงาน Service Plan สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน เป็นกลไกการทำงานที่เกิดจาก **“การทำงานร่วมกัน แบ่งปันเรียนรู้ คนหนึ่งทำให้อีก ทำให้อีก ทำให้อีก ร่วมกันทำให้มี ทำให้กัน ร่วมแบ่งปัน สนับสนุนกันให้เกิดสุขภาพที่ดี”**

๓. มีการตอบสนองนโยบาย/ การใช้ประโยชน์ในด้านการรื้อฟื้นด้านสุขภาพและเศรษฐกิจสุขภาพ อย่างไร

การเสวนาวิชาการในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบการใช้ยาแผนไทยกับยาแผนปัจจุบันอาจทำให้การแพทย์แผนไทยเสียเปรียบ แต่เห็นด้วยว่าการนำยาสมุนไพร หรือยาแผนไทยมาใช้ทดแทนในการรักษาอาการ/โรคบางกรณีเป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติ และเชื่อว่าการพึ่งพาอาศัยกัน (Commensalism) ระหว่างการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบันเป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้ระบบบริการสุขภาพดำเนินไปอย่างยั่งยืน ซึ่งในเชิงปฏิบัติหากมีการสนับสนุนหรือส่งเสริมด้าน Wellness อย่างต่อเนื่อง จะนำไปสู่แนวทางสำคัญในการพัฒนางานการแพทย์แผนไทยทั้งในระบบบริการสุขภาพและระบบเศรษฐกิจสุขภาพในระยะยาวได้

๔. ข้อซักถาม/ ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ

๑. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการแพทย์แผนไทยในเขตสุขภาพ พบว่ามีข้อจำกัดของระบบที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านการศึกษาวิจัย อย่างไรก็ตามความท้าทายนี้ได้กระตุ้นความตื่นตัวในการทำงาน โดย พท.ป.ศิริพร เจริญสิทธิ์ ได้เสนอความคิดการทำวิจัยในรูปแบบ multicenter ร่วมกับโรงพยาบาลอื่นๆ เพื่อสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์ โดยในระยะเริ่มแรกอาจมุ่งเน้นไปที่การรักษาโรคสะเก็ดเงินด้วยการแพทย์แผนไทย ที่มีฐานข้อมูลเดิมอยู่บ้างแล้ว

๒. บทบาทของการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยที่สามารถช่วยเติมเต็มระบบสุขภาพ โดยในเขตสุขภาพที่ ๒ ในส่วนของจังหวัดเพชรบูรณ์ได้วางแผนการพัฒนานวดศรีเทพให้เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งนับเป็นการสร้างอัตลักษณ์เชิงพื้นที่เขตสุขภาพ ด้านการแพทย์แผนไทยในอนาคตต่อไป

๓. แพทย์แผนไทย ต้องมีลักษณะนิสัยใฝ่รู้และเปิดใจรับองค์ความรู้ด้านทางการแพทย์แผนปัจจุบัน โดยเน้นการทบทวนความรู้การส่งเสริมสุขภาพ (Wellness) และการเพิ่มความรู้ด้านสุขภาพ (health literacy) อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสามารถนำศาสตร์ความรู้ไปบูรณาการร่วมกับสหวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เรื่อง โรงงานผลิตยาสมุนไพร WHO GMP ครบไปต่อหรือพอแค่นี้
วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๓ ชั่วโมง (๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.)
สถานที่ ห้องประชุมสีหราชเดโชชัย มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

ผู้รับผิดชอบหลัก ๑. นายปรีชา หนูทิม ผู้อำนวยการกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร
 ๒. นางอัจฉรา เขียงทอง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สถาบันการแพทย์แผนไทย
 ๓. นางสาวณัญญา พงศ์กาสอ เกษัชกรชำนาญการ สถาบันการแพทย์แผนไทย
 ๔. นางสาวเกษวารารณ์ วงษ์พิมพ์ เกษัชกรชำนาญการพิเศษ
 กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ความเป็นมา

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้จัดทำโครงการพัฒนาการผลิตยาสมุนไพรในโรงพยาบาลของรัฐ ให้เป็นไปตามมาตรฐาน WHO GMP โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันการผลิตยาสมุนไพรและยาแผนไทยในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยใช้มาตรฐานการผลิตยาตามเกณฑ์ WHO GMP กำกับการผลิตและควบคุมคุณภาพ สำหรับให้บริการกับผู้ป่วยในหน่วยงานของตนและโรงพยาบาลที่ขอรับการสนับสนุน เป็นการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรที่มีคุณภาพ ผ่านมาตรฐานการผลิตที่ดีไปยังผู้รับบริการในระบบสาธารณสุขภาครัฐ คู่แข่งของผู้บริโภค และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้สั่งจ่ายยาสมุนไพร

อย่างไรก็ตามสถานการณ์ปัจจุบัน การนำองค์ความรู้การแพทย์แผนไทยที่ถูกประกาศเป็นตำรับยาหรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยส่วนบุคคลที่ได้รับการจดทะเบียน รวมถึงองค์ความรู้การแพทย์พื้นบ้านของหมอพื้นบ้าน โดยภาพรวมแล้วเป็นการให้การรักษากับผู้ป่วยเฉพาะราย บางส่วนถูกนำมาใช้ในโรงพยาบาลของรัฐ แต่ทั้งนี้ตำรับยาแผนไทยหรือความรู้การแพทย์พื้นบ้านยังไม่แพร่หลาย หรือต้องการพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมต่อการใช้งานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นช่องว่างที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และเครือข่ายระดับจังหวัดจะร่วมกันแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ร่วมมือกัน ยกกระดับตำรับยาแผนไทยหรือการแพทย์พื้นบ้านไทยที่มีศักยภาพสูงเข้าสู่ระบบบริการด้านสาธารณสุขรวมถึงด้านอุตสาหกรรมผลิตสินค้าและบริการ ตามนโยบาย “ภูมิปัญญาสร้างมูลค่า”

วัตถุประสงค์ ๑. เพื่อหาแนวทางและโอกาสการพัฒนาโรงงานผลิตยาสมุนไพร ของเครือข่ายโรงพยาบาล WHO GMP
 ๒. เพื่อนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย/การแพทย์พื้นบ้านไทยเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพภาครัฐ และต่อยอดสู่สินค้า และบริการ

วิทยากร	ประเด็นเนื้อหา
๑. ดร. ภก. ปรีชา หนูทิม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	- การผลิตยาสมุนไพร ให้เป็นไปตามเกณฑ์ WHO GMP - การบริหารจัดการวัตถุดิบสมุนไพร ตามหลักเกณฑ์ GACP, GAP
๒. ดร. นันทศักดิ์ โชติชนะเดชาวงศ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญา การแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	- การนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ต่อยอดสู่ อุตสาหกรรม - ต้นแบบการดำเนินงานผลิตยาสมุนไพรให้มีคุณภาพ มาตรฐาน
๓. ดร.ภญ.ผกากรอง ขวัญข้าว ตำแหน่ง เกษัชกรชำนาญการพิเศษ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี	- การพัฒนางานวิจัยหรือนวัตกรรมการผลิตตำรับยา แผนไทยแห่งชาติ หรือตำรับยาโบราณดั้งเดิม
๔. ภก.ศศิพงศ์ ทิพย์รัชดาพร ตำแหน่ง เกษัชกรชำนาญการพิเศษ โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร จังหวัดสกลนคร	
๕. ภก. วีรดิษฐ์ พลค้อ ตำแหน่ง เกษัชกรชำนาญการ โรงพยาบาลห้วยเก็ง จังหวัดอุดรธานี	

ผู้ดำเนินรายการ ดร. ภก.ปรีชา หนูทิม ผู้อำนวยการกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร

รูปแบบการดำเนินรายการ เสวนาวิชาการ

กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในการประชุมครั้งนี้

๑. เครือข่ายโรงพยาบาล WHO GMPสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
๒. กลุ่มงานการแพทย์แผนไทย/กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

สรุปเสวนา ห้องประชุมลีลาชาดโขชัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตรโลก
หัวข้อ โรงงานผลิตยาสมุนไพร WHO GMP ควรไปต่อหรือพอแค่นี้
วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

- ผู้สรุป ๑. นางสาวเกษราภรณ์ วงษ์พิมพ์ เภสัชกรชำนาญการพิเศษ กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร
๒. นางสาวณัฐชา พงศ์กาสอ เภสัชกรชำนาญการ สถาบันการแพทย์แผนไทย

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (นำเสนอโดย: ดร.ภญ.ผกากรอง ขวัญข้าว)

๑. การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและเครือข่าย

๑.๑ มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เป็นหน่วยงานธุรกิจเพื่อสังคมที่ไม่หวังกำไรปันผล โดยจะนำผลกำไรที่ได้ไปแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม ภายใต้ชื่อกฎหมาย social enterprise ซึ่งมีประโยชน์ต่อการเสียภาษี และการลงทุนต่างๆ แต่ในทุกๆ ปีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะตรวจสอบงบประมาณที่โรงพยาบาลฯ ได้รับการสนับสนุนว่าได้นำงบประมาณดังกล่าวมาให้แก่มูลนิธิฯ หรือไม่ และได้นำบุคลากรของโรงพยาบาลฯ มาช่วยปฏิบัติในมูลนิธิหรือไม่

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และมูลนิธิฯ มีการแบ่งความร่วมมือรับผิดชอบร่วมกัน โดยโรงพยาบาลจะเป็นผู้ดูแลการทำวิจัย และเก็บข้อมูลการใช้ยาในโรงพยาบาล แล้วส่งข้อมูลให้กับมูลนิธิฯ ได้นำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร และจำหน่ายต่อไป ในส่วนของมูลนิธิฯ จะเป็นผู้ดูแลการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรผลิตและจำหน่ายภายใต้แบรนด์เจ้าพระยาอภัยภูเบศร พร้อมทั้งรับผิดชอบการดำเนินการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์สมุนไพร

๑.๒ สร้างความร่วมมือการทำงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์สมุนไพรกับมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศหลาย ๆ แห่ง

๑.๓ สร้างความร่วมมือกับเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน โดยจัดทำแปลงทดลองปลูกพืชสมุนไพร ให้แก่เกษตรกร ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน พร้อมทั้งเก็บข้อมูลการปลูกต่าง ๆ เนื่องจากพืชสมุนไพรบางชนิด ไม่มีมาตรฐานในตำรามาตรฐานยาสมุนไพรไทย (Thai Herbal Pharmacopoeia : THP) หรือรายการมาตรฐานพืชสมุนไพรของกรมวิชาการเกษตร จึงต้องนำร่องการปลูกและเก็บข้อมูลพืชสมุนไพร

๒. แนวทางการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร

๒.๑ วางแผนการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรรายปี เพื่อกำหนดรายการผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่จะผลิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์โรคในปัจจุบัน โดยรวบรวมข้อมูลสถิติจากผู้ป่วยในโรงพยาบาลฯ หรือสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรในโรงพยาบาลกับบุคลากรทางการแพทย์ และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และสังเคราะห์สู่การพัฒนาต่อไป

๒.๒ แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร

- ๑) รวบรวมข้อมูลทางคลินิกจากการสอบถามบุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลฯ และสำรวจสถานการณ์ทางการตลาด
- ๒) ใช้พืชสมุนไพรที่ปลูกได้ง่ายในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร
- ๓) นำผลิตภัณฑ์สมุนไพร มาดำเนินการวิจัยทางคลินิกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

๒.๓ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ได้ดำเนินการพัฒนาและผลิตสารสกัดสมุนไพร และได้จัดตั้งโรงงานสารสกัดสมุนไพรและศูนย์วิจัยพัฒนานวัตกรรม เนื่องจากรายการผลิตภัณฑ์สมุนไพรส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบ Crude drug มีรูปแบบสารสกัดน้อยมาก ซึ่งไม่สามารถแข่งขันทางการตลาดได้

๓. การสืบสานภูมิปัญญาพื้นบ้าน

- ๓.๑ การลงพื้นที่รวบรวมองค์ความรู้ยาสมุนไพรจากหมอพื้นบ้านชุมชน
- ๓.๒ การนำองค์ความรู้ของหมอพื้นบ้านมาพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยทางมูลนิธิฯ เป็นผู้ดำเนินการโครงการรวบรวมองค์ความรู้หมอพื้นบ้าน
- ๓.๓ การนำองค์ความรู้คืนสู่ชุมชน ให้ชุมชนสามารถนำไปผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสร้างรายได้
- ๓.๔ ตัวอย่างตำรับยาพื้นบ้าน ได้แก่ ยากลิบบัวแดง รักษาอาการสะवादสะเวย ช่วยการนอนหลับ

๔. การดำเนินการวิจัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร และแหล่งทุนสนับสนุน

- ๔.๑ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จะคอยหาและดำเนินการขอทุนสนับสนุนการวิจัยตลอด เช่น การขอทุนวิจัยจาก สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
- ๔.๒ การส่งข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและงานวิจัยทางคลินิกให้แก่มูลนิธิฯ ไปพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยมีตัวอย่างงานวิจัย ดังนี้
 - การวิจัยเพชรสังฆาตกับการชะลอกระดูกบาง (ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมหิดล) พบว่า เพชรสังฆาตมีส่วนช่วยชะลอการสลายมวลกระดูกของผู้ป่วยกระดูกบาง และได้นำมาพัฒนาเป็นยาพอก โดยผสมกับแป้ง เพื่อลดอาการคันจาก calcium oxalate มีสรรพคุณช่วยสมานกระดูก และยังมีงานวิจัยจากประเทศอินเดีย ให้ข้อมูลสนับสนุนการใช้เพชรสังฆาต โดยในอินเดียใช้ชื่อเรียกว่า ต้นอัฐสะฐิ ใช้ในกระดูกหักและกระดูกพรุน (bone fracture)
 - ๔.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่จ่ายให้แก่ผู้ป่วยในโรงพยาบาลต่อหลังจากได้วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จนนำมาจ่ายในผู้ป่วยจริงแล้ว เนื่องจากระยะเวลาการทดลองในงานวิจัย มีระยะเวลาสั้นทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน

๕. นโยบายสนับสนุนจากผู้บริหาร

- ๕.๑ นโยบายสนับสนุนการบูรณาการการแพทย์แผนไทยร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน ซึ่งทางโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ได้ดำเนินการบูรณาการการแพทย์แผนไทยตามกลุ่มโรคหรือแผนกการรักษาในโครงการ TTM Integration in ๗ PCTs ซึ่งประกอบไปด้วย แผนกการรักษา ๗ กลุ่ม ได้แก่ สูติกรรม ศัลยกรรม อายุรกรรม กุมารเวชกรรม ศัลยกรรมกระดูก จักษุ และหู คอ จมูก มีข้อมูล ดังนี้
 - คลินิกสูติกรรม ดูแลเรื่อง มารดาหลังคลอด โดยการใช้ยาบำรุงน้ำนมและอาหารบำรุงน้ำนม
 - คลินิกศัลยกรรม ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการพัฒนา เนื่องจากยาสารสกัดเปลือกมังคุดที่ใช้รักษาแผลมีปัญหาเรื่องสีจากสารธรรมชาติที่ติดกับผิว ทำให้แพทย์แผนปัจจุบันประเมินการหายของแผลได้ยาก จึงอยู่ระหว่างการดำเนินการพัฒนาสกัดสีธรรมชาติออก ซึ่งต้องใช้ทั้งระยะเวลาและทุนการพัฒนาที่สูง
 - คลินิกอายุรกรรม มีส่วนช่วยดูแลการหัตถการนวดผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke) และโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ เช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ COVID-๑๙ และปัญหาผู้ป่วยภูมิแพ้ซึ่งได้รับผลกระทบจากภาวะ PM ๒.๕ ทางกรมการแพทย์แผนไทยก็มี “ตำรับยาบำรุงปอด”

- คลินิกกุมารเวชกรรม มีส่วนช่วยดูแลการหัดถการณ์นวดกระตุ้นพัฒนาการในเด็กโดยเฉพาะ ส่วนการใช้ยาสมุนไพรยังไม่ค่อยมีส่วนร่วม เนื่องจากการใช้ยาในเด็กมีความเสี่ยง แต่ก็มีรายการยา บางชนิดที่แพทย์พิจารณานำไปใช้ เช่น ยากลีเซอรอลลินีเสลดฟังพอน ใช้ในโรคมือเท้าปาก แต่ก้ติดปัญหา เรื่องตัวยาไม่ค่อยติดกับแผลและมีความหนืดมาก จึงต้องพัฒนาต่อไป
- คลินิกศัลยกรรมกระดูก เน้นการดูแลหัดถการณ์นวดเป็นส่วนใหญ่ การใช้ยาสมุนไพรมีส่วนช่วยบ้าง เนื่องจากกระดูกมีกระบวนการสมานตัวเองอยู่แล้ว
- คลินิกจักษุ ได้พัฒนายาสมุนไพรที่ช่วยการมองเห็น โดยมีส่วนประกอบจาก ดาวเรืองและอัญชัน และยังได้รับข้อเสนอจากแพทย์แผนปัจจุบันให้พัฒนายาพอกนิ้วเท้าแก้โรคต่อ แต่ยังไม่ข้อมูลเรื่อง กลไก การรักษา ปัจจุบันจึงอยู่ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล
- คลินิกหู คอ จมูก ที่ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการเวียน จากการใช้ยาแผนปัจจุบัน และการทำ CT scan จึงได้ใช้ยาหอมเข้ามาช่วยดูแลอาการดังกล่าวได้

นอกจากแผนการรักษา ๗ แผนกข้างต้นแล้ว ทางโรงพยาบาลอภัยภูเบศรยังมีการใช้ยาอดบุหรื ใน PCTs สุขภาพจิตด้วย

๕.๒ การขอรับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงจากการตรวจเยี่ยมราชการ

๕.๓ การแจกจ่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้แก่ชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค และขอเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่จากสถานการณ์ดังกล่าวเพิ่มเติม

๖. ตัวอย่างการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของการแพทย์แผนจีน

ประเทศจีนได้ดำเนินการพัฒนายาตำม โดยการวิจัยและพัฒนา (Research and Development, R&D) พัฒนาให้ยาตำมมีความเข้มข้นมากขึ้น เป็น Unit dose และการวิจัยได้ค้นพบ Marker ของตำรับยาสมุนไพรซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้ถูกระบุลงใน Chinese pharmacopoeia แล้ว และค้นพบว่า การทำยาตำมสมุนไพร แบบ Spray dry ซึ่งใช้วิธีผสมกับสารช่วยเพิ่มปริมาณ มีผลต่อการย่อยของตัวยาที่ไม่ดีจึงใช้ยาตำมแบบวิธีเดิม แต่พัฒนาให้เข้มข้นเป็น Unit dose แทน ซึ่งประเทศไทยต้องดำเนินการพัฒนาต่อไป

โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้นอาจาโร (นำเสนอโดย: ภก.ศศิพงศ์ ทิพย์รัชดาพร)

การดำเนินงานของโรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้นอาจาโร รวมถึงการผลิตยาสมุนไพร ยึดประเด็น ๖ ด้าน

๑. การสืบสานภูมิปัญญาพื้นบ้าน โดยการค้นหาตำรายาของหมอชาวบ้าน มาศึกษาและพัฒนาต่อยอด เช่น ยาส้มหลวงปู่ฝั้น ยาบำรุงร่างกายสำหรับผู้ชาย ยาบำรุงร่างกายสำหรับผู้หญิง ยาดอกเหล้าสมุนไพร ยาอายุวัฒนะ และตำรับรักษาโรคตับ

๒. การผสมผสานการใช้ยาแผนไทยกับแผนตะวันตก โรงพยาบาลมีจำนวนรายการยาสมุนไพร ๖๕ รายการ โดยมีแพทย์แผนไทยตรวจเยี่ยมผู้ป่วยในห้องพักผู้ป่วยร่วมกับแพทย์แผนตะวันตกร่วมกัน เช่น โรคทางผิวหนัง สตรีหลังคลอด

- **คลินิกมารดาหลังคลอด** โดยมีรายการยา ๔ รายการอยู่ใน Doctor Order sheet สำหรับหญิงหลังคลอด ได้แก่ ยาประสะไพล ยาตำมสตรีหลังคลอดโดยใช้ยาปลูกไฟธาตุและซาซงชิงแทน Domperidone

- **คลินิกยาปรุงเฉพาะราย ๘ โรค** ประกอบด้วย คลินิกโรคเบาหวาน คลินิกโรคความดัน คลินิกไมเกรน คลินิกข้อเข่าเสื่อม คลินิกอัมพฤกษ์อัมพาต คลินิกโรคภูมิแพ้ คลินิกโรคสะเก็ดเงิน และคลินิกโรคสตรีวัยทอง

- คลินิกยาปรุงเฉพาะราย ๔ โรค ต้นแบบ : ๑๔ รพ.สต. ประกอบด้วย โรคข้อเข่าเสื่อม โรคอัมพฤกษ์อัมพาต โรคภูมิแพ้ และโรคไมเกรน

- รายการนวัตกรรมที่ได้ทุนจากกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย โรคสะเก็ดเงิน โลชันทาผิว และยาผงขง สำหรับผู้ป่วยโรคสะเก็ดเงิน โดยอยู่ในระหว่างการศึกษาผลการรักษาในผู้ป่วยเปรียบเทียบกับยา TA Cream ๐.๐๒%

- รายการยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน มีการนำนโยบายยาทดแทนยาแผนปัจจุบันมาใช้ทั้งในโรงพยาบาล และ รพ.สต.

๓. สร้างศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ

เป็นพื้นที่ต้นแบบดีเด่นแห่งชาติด้านการแพทย์แผนไทยระดับเพชร มีโรงพยาบาลวัดคำประมง เป็นชีวภิบาลแห่งแรกของประเทศดูแลผู้ป่วยมะเร็ง และให้รพ.สต. ทั้ง ๑๔ แห่ง เป็นแหล่งพัฒนานวัตกรรมและความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย มีศูนย์เรียนรู้ป่าสมุนไพรชุมชน โดยมีเป้าหมาย ใน ๑ ปี ป่า ๑ ไร่ ต้องสามารถ สร้างรายได้ ๑๕๐,๐๐๐ บาท เป็นโรงพยาบาลต้นแบบด้านการส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพรอย่างสมเหตุสมผล เช่น การทำวิจัยในตำรับยาเหลืองปิดสมุทร พบว่า คนไข้มีอาการท้องเสียดีขึ้น ความถี่ในการเข้าห้องน้ำดีขึ้นใน ขนาดที่ ๒ - ๓ อาการปวดบิดมวนท้องลดลง จึงทำให้มีการนำยาเหลืองปิดสมุทรเข้ามาใช้ในโรงพยาบาลและรพ.สต. ส่งผลให้มีการใช้ยาปฏิชีวนะในผู้ป่วยท้องเสียน้อยที่สุดในเขตสุขภาพที่ ๘ รวมถึงมีการติดตามอาการผิดปกติจากการใช้ยาสมุนไพรของผู้ป่วย

๔. การให้ความรู้และสนับสนุนการใช้ยาสมุนไพรที่ถูกต้อง มีการให้ความรู้ ประชาชนในพื้นที่ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้จัดอบรมความรู้การใช้ยาสมุนไพรรวมถึงมีเครือข่ายการเฝ้าระวังการจำหน่ายยาสมุนไพรผิดกฎหมาย

๕. การเป็นเลิศนวัตกรรม/งานวิจัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีการทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร เช่น การวิจัยและพัฒนาตำรับยาทิงเจอร์เปลือกมังคุด การพัฒนาและวิจัยตำรับยาธาตุอบเชย การพัฒนาและวิจัยตำรับยาธาตุบรรจบชนิดเม็ดฟู การวิจัยทางคลินิกตำรับยาปราบชมพูทวีป การวิจัยทางคลินิกตำรับยาทาริตสีดวงและโรคผิวหนัง และการวิจัยความปลอดภัยในหนูของตำรับยาอภัยสาส์

๖. การกระจายรายได้สู่ชุมชน และการพึ่งพาตนเอง มีกลุ่มปลูกสมุนไพรมาตรฐาน GAP ในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนวัตถุดิบให้โรงงานผลิตยา และมีกลุ่มผู้สูงอายุ/กลุ่มดูแลผู้พิการ/กลุ่ม อสม. ผลิตลูกประคบ ส่งให้โรงงานผลิตยาสมุนไพร

โรงงานผลิตยาสมุนไพร โรงพยาบาลห้วยเกิ้ง (นำเสนอโดย: ภก.ธีรดนัย พลค้อ)

๑. การดำเนินงานทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือทางการเงิน โดยเป็นการเงินระดับจังหวัด เพื่อให้ทางโรงพยาบาลระดับจังหวัดมีการสั่งยาสมุนไพรจากโรงงานผลิตยาสมุนไพรห้วยเกิ้ง

๒. การบริหารของโรงพยาบาล ทางโรงพยาบาลห้วยเกิ้งได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร โดยมีการวางแผนยุทธศาสตร์ให้มีการมุ่งเน้นเรื่องของการใช้ยาสมุนไพรในโรงพยาบาล รวมถึงเป็นเลขานุการ คณะทำงานเภสัชกรรมบำบัดของโรงพยาบาล โดยทางโรงพยาบาลมีแผนการดำเนินงานโดยการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย ตั้งแต่แผนยุทธศาสตร์ รวมไปถึงข้อกำหนดทาง PTC เภสัชกรรมและการบำบัด

๓. การกำหนดการใช้ยาสมุนไพร เนื่องจากโรงพยาบาลห้วยเกิ้งเป็นโรงพยาบาลที่เน้นทางการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก เป็นข้อดีที่ทำให้สามารถกำหนดการใช้ยาสมุนไพรได้มาก โดยปัจจุบันมีอัตราการใช้ยาแผนไทย ในโรงพยาบาล ถึง ๕๖ % โดยทางโรงพยาบาลมีตำรับยาสมุนไพร ๗๒ รายการ ยาปรุงเฉพาะราย ๑๔ ตำรับ สมุนไพรแห้ง ๑๑๒ รายการ โดยมีการเตรียมความพร้อมเรื่องของยาปรุงเฉพาะราย เนื่องจากนโยบายของทางกระทรวง มีการจ่ายยาปรุงเฉพาะราย ประมาณ ๕๐-๖๐ เคสต่อวัน มีการนำนโยบายการใช้สมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน และรายการยาใน fee schedule ๙ รายการ ของ สปสช. มาใช้ และทางแพทย์แผนตะวันตกให้ความร่วมมือ ในการจ่ายยาสมุนไพร รวมถึงมีการออกหน่วยบริการต่างๆ ในชุมชน

๔. การกำหนดรายการยาผลิต มีการนำข้อมูลจาก HDC มาร่วมวิเคราะห์รายการยา ๕ อันดับแรก ที่มีการใช้ มากในระบบบริการ คือ ๑.ขมิ้นชัน ๒.ฟ้าทะลายโจร ๓.เถาวัลย์เปรียง ๔.เพชรสังฆาต ๕.มะขามแขก เพื่อสนับสนุน ให้กับโรงพยาบาลในจังหวัดอุดรธานีทั้ง ๑๙ แห่ง

๕. การควบคุมคุณภาพ การตรวจคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพร ใช้มาตรฐาน ISO ๑๗๐๒๕ ส่งตรวจ วิเคราะห์ ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เขตสุขภาพที่ ๘ โดยเป็นการตรวจตั้งแต่ raw material และ finished Product โดยทางโรงพยาบาลห้วยเกิ้งมีโครงการที่ทำร่วมกับทางกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เขตสุขภาพที่ ๘ ส่งผลให้การตรวจ วัตถุดิบสมุนไพร บางรายการไม่เสียค่าใช้จ่าย

๖. งานพัฒนาชุมชน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วม มีการรับซื้อวัตถุดิบสมุนไพรจากวิสาหกิจชุมชน โดยเริ่มจากยาใช้ภายนอก คือ ลูกประคบ ยาอบอาบ เช่น ไพล ขมิ้น ใบมะขาม ผิวมะกรูดแห้ง มีการกำหนดคุณสมบัติ เกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ของวัตถุดิบ มีการจ้างเหมามัดลูกประคบ และนำลูกประคบมาใช้กับทางผู้ป่วยในศูนย์ เขตสุขภาพ เพื่อตอบสนองนโยบายรับซื้อจากชุมชน การผลิตเกิดจากชุมชน เพื่อส่งให้ใช้ในชุมชน

ประเด็นแลกเปลี่ยนคำถาม

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

คำถามที่ ๑ ข้อเสนอแนะให้แก่โรงพยาบาลผลิตยาสมุนไพร WHO GMP อื่น ๆ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อไปได้

๑. ลงมือดำเนินการปฏิบัติงาน และทำการประเมินผลเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

๒. การสร้างเครือข่าย WHO GMP เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงาน

คำถามที่ ๒ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ต้องการให้กรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกดำเนินการแก้ไข หรือช่วยสนับสนุนอย่างไร

โรงพยาบาลขนาดใหญ่ มีข้อจำกัดด้านการใช้ยาทดแทนโดยเฉพาะในโรคพื้นฐานต้องเปิดข้อมูลโรคใหม่ๆ ที่แพทย์แผนไทยสามารถเข้ามาจัดการดูแลได้ แพทย์แผนไทยมีตำรับยาที่มากมายและหลากหลาย แต่ยังไม่ได้มีการนำมาใช้งาน เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ ข้อมูล และประสบการณ์ เสนอให้กรม เข้ามาช่วย สนับสนุนตรงนี้

โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้นอากาศโร จังหวัดสกลนคร

คำถามที่ ๑ ข้อเสนอแนะให้แก่โรงพยาบาลผลิตยาสมุนไพร WHO GMP อื่น ๆ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อไปได้

การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันขององค์กรในภาพรวม เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ รวมถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนและบริหารจัดการกระบวนการผลิต การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ยาสมุนไพรย้อนหลัง ๓-๕ ปี เพื่อปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการวัตถุดิบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการจัดทำงบประมาณและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตอย่างเป็นแบบแผน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการโรงงานผลิตยาสมุนไพรอย่างเป็นแบบแผน

คำถามที่ ๒ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ต้องการให้กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกดำเนินการแก้ไข หรือช่วยสนับสนุนอย่างไร

ในกรณีสถานการณ์ฉุกเฉินและวิกฤตต่างๆ เสนอให้กรม ให้ความสำคัญกับโรงงานผลิตยาสมุนไพรที่ได้รับมาตรฐาน WHO GMP เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้โรงงานผลิตยาเติบโตมากขึ้น ประชาชนรู้จักยาสมุนไพรมากขึ้น และเป็นการสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพให้กับประเทศ

โรงพยาบาลห้วยเกิ้ง จังหวัดอุดรธานี

คำถามที่ ๑ ข้อเสนอแนะให้แก่โรงพยาบาลผลิตยาสมุนไพร WHO GMP อื่น ๆ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อไปได้

การมองทุกอย่างให้เป็นโอกาส จะสามารถเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสได้ พยายามปรับตัวในการทำงาน และทางผู้บริหารสามารถออกนโยบาย ข้อบังคับต่างๆ เพื่อมาช่วยขับเคลื่อนในส่วนนี้ได้

คำถามที่ ๒ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ต้องการให้กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกดำเนินการแก้ไข หรือช่วยสนับสนุนอย่างไร

เสนอให้ทางกรม เข้ามาช่วยในเรื่องของงานวิจัย เนื่องจากมีความสำคัญกับยาสมุนไพร อยากให้มีการจับคู่โรงงาน GMP กับงานวิจัยมากขึ้น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร และสร้างความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ประเด็นคำถามและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ประเด็นที่ ๑ เสนอให้กล้วยน้ำว้าดิบ เป็น Champion product เนื่องจากใช้ระยะเวลา ในการปลูกประมาณ ๘-๑๐ เดือน สามารถสร้างรายได้ให้ชาวบ้านได้ และส่งเสริมให้แพทย์แผนไทยใช้กล้วยดิบสำหรับรักษา Peptic ulcer และอาการท้องเสีย ซึ่งเป็นตัวยาในรายการบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร

ประเด็นที่ ๒ เรื่องยาสมุนไพร เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญและการเกิดวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้รับการช่วยเหลือจากโรงงานผลิตยา ๔๖ แห่ง ภายใต้งบประมาณที่จำกัด เกิดความมั่นคงทางยา อยากให้กรมศึกษาภาพรวมเป็น policy research ของโรงงานผลิตยาสมุนไพรทั้ง ๔๖ แห่ง ว่าสามารถพึ่งพาตนเองได้หรือไม่ กระจายยาให้หน่วยบริการได้เท่าไร และจากการนำเสนอ ทำให้เห็นภาพการทำงานที่ครบห่วงโซ่ อุปทาน มีการกระจายรายได้สู่ชุมชน และลดการนำเข้ายาจากต่างประเทศได้จำนวนมาก โรงงานผลิตยาสมุนไพร WHO GMP ไม่เพียงแต่ผลิตยาสมุนไพรแต่ยังคงความอยู่รอดของชาวบ้านในชุมชน สร้างรายได้ให้ชุมชน ชุมชนเข้มแข็ง นอกจากนี้ การใช้ยาในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ เป็นไปได้ยาก ทำให้แพทย์เชื่อถือได้ยาก สิ่งสำคัญของกรม ที่ต้องดำเนินการ คือการจัดการความรู้ของโรงงานผลิตยาสมุนไพร จำนวน ๔๖ แห่ง

ประเด็นที่ ๓ เรื่องมาตรฐาน GAP, organic จะมีแนวทางอย่างไรในการสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านพัฒนาได้ เพื่อให้ได้วัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพ สิ่งแวดล้อมสีเขียว

ประเด็นที่ ๔ รายการยาในบัญชียาหลัก ปัจจุบันมีรายการยานำเสนอเข้ามาน้อย เนื่องจากการสื่อสารที่ไม่เพียงพอ รายการยาจากโรงงานผลิตยาสมุนไพร ๔๖ แห่ง อาจเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยผลักดันรายการยาจากสมุนไพรได้

ประเด็นที่ ๕ การบริหารจัดการโรงงานผลิตยาสมุนไพร จำนวน ๔๖ แห่ง จากการทำงานร่วมกับกรมและการจัดทำ focus group พบว่าจุดแข็งของโรงงาน WHO GMP คือการรับซื้อวัตถุดิบสมุนไพรจากชาวบ้าน มีการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบตั้งแต่แปลงปลูก แต่ถ้าเป็นโรงงานเอกชน จะไม่ซื้อวัตถุดิบสมุนไพรจากชาวบ้าน ต้องมีการประกันราคา ภาคเอกชน ไม่สามารถทำได้ อาจสู้ราคาไม่ไหว

ประเด็นที่ ๖ ความเป็นไปได้ในการพัฒนาโรงงานผลิตยาสมุนไพร WHO GMP ให้เป็นไปตามมาตรฐาน GMP PIC/S หรือไม่ สามารถทำได้ เนื่องจากมาตรฐานใกล้เคียงกัน มีรายละเอียดเพิ่มเติมเล็กน้อย แต่ต้องทำเอกสารเพิ่มเติม การขอขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์สมุนไพร แล้วจึงติดต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เข้ามาประเมินโรงงานผลิตยาสมุนไพร

ประเด็นที่ ๗ การส่งผลิตภัณฑ์สมุนไพรตรวจวิเคราะห์ เพื่อควบคุมคุณภาพ มีความจำเป็นต้องตรวจวิเคราะห์ทุกล็อตการผลิตหรือไม่ การควบคุมคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ ก่อนส่งผลิตภัณฑ์สมุนไพรไปถึงผู้บริโภค จึงมีความจำเป็นที่ต้องตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรทุกล็อตการผลิต อาจขอให้ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เขตสุขภาพที่ ๘ ช่วยตรวจวิเคราะห์ การทำความร่วมมือ จัดทำโครงการตรวจวิเคราะห์สมุนไพร บางชนิดตรวจฟรี บางชนิดต้องยอมรับต้นทุนที่เกิดขึ้น แต่สามารถช่วยลดราคาการตรวจวิเคราะห์ได้บางส่วน

ประเด็นที่ ๘ กรมควรประสานกับ สปสช. เปิดระเบียบส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกาย โดยให้ชาวบ้านปลูกสมุนไพร ซึ่งเป็นการออกกำลังกายรูปแบบหนึ่ง ควรให้สนับสนุน และนอกจากนี้ชาวบ้านยังมีรายได้เพิ่มเติมจากการจำหน่ายสมุนไพร

รายนามวิทยากรการประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖

การประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้าน

หัวข้อ “ท่องเที่ยวเงินล้านวิถีไทย”

วันเสาร์ที่ 27 กรกฎาคม 2567

เวลา 08.00 - 09.00 น. ลงทะเบียนการประชุมวิชาการ

เวลา 09.00 - 12.00 น. การประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้าน (3 ท้องย่อย) ห้องวิชาการ 1 ณ ห้องประชุมมหามนตรี
ประเด็นหลัก : **ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ**
หัวข้อ **“ท่องเที่ยวเงินล้านวิถีไทย”**
โดย 1. นางศศิวิทย์ ศรีพรหม
ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก
ประธานสภา ท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคเหนือล่าง 1
บอร์ดสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชร นนทศิริ
หัวหน้าภาควิชาการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ
เศรษฐศาสตร์ และการสื่อสาร
3. นางเอิญ พงษ์สีชมพู
ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์ทรัพยากรชีวภาพ
เพื่อเศรษฐกิจชุมชน บ้านวังส้มซ่า
4. พท.(ม) อรุณฉัตร วิชัยดิษฐ (ผู้ดำเนินรายการ)
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
กองการแพทย์ทางเลือก

ZOOM MEETING
MEETING ID: 949 3823
9308 PASSCODE: 237254

การประชุมวิชาการ

ภายใต้งานมหกรรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้าน ระดับภาค (ภาคเหนือ)

“การวิจัยและพัฒนายา และผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร การแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก”

วิจัยสมุนไพร ตายตั้งแต่ยังไม่โต? !!!

วันเสาร์ที่ 27 กรกฎาคม 2567 09:00 - 12:00 น.

ณ ห้องประชุมณรงคฤาไชย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดพิษณุโลก

ศ.ดร.กัญ-กรรณ จงกนิษฐ์
รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผศ.ดร.กัญ-สุเมย์ จินทรสกลาว
รองคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รศ.ดร.สรวิระฉวี เจริญทรัพย์
สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
สำนักวิชาการแพทยบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ผศ.ดร.เกศศักดิ์ โทณลักษณ์
สาขาเกษตรศาสตร์ วิชาเอกวิชาการสมุนไพร
คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

**ผู้ดำเนินรายการ
ดร.กัญ-ดวงแก้ว ปัญญาอุ**
รองผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

Meeting ID: 931 3192 2012
Passcode: 072531

ขอเชิญชวน

ผู้สันทนงที่ำทำำที่ำควำมกำำกับดูเจำงานกำำการแพทย์แผนไทยฯ
หำงำงานกำำกลุ่มกำำการแพทย์แผนไทยฯ แพทย์แผนไทยฯ และส่ววิชำชีพ
เขำร่วมเลวำกำำการ และแลกเปลี่ยนมุมมอง
ในวงจ้อ

เขำร่วมประชุมบน Zoom Cloud Meeting
Meeting ID: 956 3085 2633
Passcode: 252505

48,161 คนออนไลน์

ร่วมสนพลิ่งแพทย์แผนไทย : ไร่ธรรมดา

วิทยากร

นายไชล์ สุนิฉจิต
คณะที่ปรึกษาบริษัทบริหาร
การทรงตัวสาธารณสุข

พ.ญ.จักรวาล เดอคง
นายแพทย์เชี่ยวชาญ (ด้านเวชกรรมป้องกัน)
โรงพยาบาลพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

อ.ประเสริฐ วัตโตห
ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะทำงานฯ
กองควบคุมปฏิบัติการแพทย์แผนไทย

ศ.ดร.พิเชษฐ เวชวิฐาน
ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะทำงานฯ
กองควบคุมปฏิบัติการแพทย์แผนไทย

ประเด็นเนื้อหา

- ศึกษา การนำเอาสมุนไพรเป็นต้นแบบในการพัฒนา
มาใช้และสุขภาพประชาชนในระบบบริการสาธารณสุข
กองก้องควำมรู้สูงควำยไปพร้อมกันด้วยพื้นบ้าน
และบูรณกำำการเขำสู่ระบบบริการสุขภาพ
- สัณษะ องควำมรู้ ควำยเขำควำย ของหอพื้นบ้าน
“ภำคใต้” ที่จะมีกำำสู่ระบบบริการกำำการแพทย์และสำธารณสุข
- สัณษะ องควำมรู้ ควำยเขำควำย ของหอพื้นบ้าน
“ภำคเหนือ” ที่จะมีกำำสู่ระบบบริการกำำการแพทย์และสำธารณสุข
- สัณษะ องควำมรู้ ควำยเขำควำย ของหอพื้นบ้าน
“ภำคอีสาน” ที่จะมีกำำสู่ระบบบริการกำำการแพทย์และสำธารณสุข

ผู้ดำเนินรายการ

นางสาวณิชา กุลสมบูรณ์
ที่ปรึกษำกำำการแพทย์แผนไทยและการแพทย์กำำงเลือก

27 กรกฎาคม 2567
09:00 - 12:00 น.

ห้องประชุมสิริราชเดโชชัย
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์กำำงเลือก กระทรวงสำธารณสุข

www.dtam.moph.go.th (+66) 0-2591-7007

เรื่อง ท่องเที่ยวเงินล้านวิถีไทย

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เวลา ๓ ชั่วโมง (๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.)

สถานที่ ห้องประชุมมหามนตรี

ผู้รับผิดชอบหลัก ๑. พท. (ผ) อรุณรัตน์ วิชัยดิษฐ์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กองการแพทย์ทางเลือก

๒. ภญ. พิมพ์พรณ ลาภเจริญ เภสัชกรชำนาญการ กองการแพทย์ทางเลือก

ความเป็นมา

อ้างอิง ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (ด้านสาธารณสุข) ช่วงเวลา ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙ เน้นหนักด้านการสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างพื้นฐาน กำลังคน ระบบการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ Thailand Vision "IGNITE THAILAND" ที่ตั้งเป้าให้ไทยเป็นศูนย์กลางเมืองท่องเที่ยว (Tourism Hub) และยังเป็นทิศทางเดียวกับ แผนขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงสาธารณสุข (Strategy House) พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่มีแนวทางสำคัญเพื่อพลิกบทบาท การสาธารณสุขไทยสู่การเป็นองค์กรที่ช่วยสร้างเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีประเด็นเศรษฐกิจสุขภาพ เป็นนโยบายหลัก ที่เน้นการสร้างต้นแบบ "เมืองสุขภาพดี วิถีชุมชน คนอายุยืน" (Wellness Community) ในทุกจังหวัด และให้ความสำคัญ การต่อยอดพัฒนา Wellness Center นวัตกรรมบริการ ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ผลิตภัณฑ์ชุมชน และการส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับประชาชน เพื่อร่วมขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศ ดังนั้น กรมการแพทย์แผนไทยฯ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และเป็นผู้เชี่ยวชาญระดับประเทศด้านภูมิปัญญาไทย จึงเห็นควรจัดเวทีเสวนา แนวทางและโอกาสสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยว ด้วยภูมิปัญญาไทย สมุนไพรไทย หมอไทย ให้เกิดประโยชน์ผลแก่สุขภาพร่างกายและสุขภาพทางการเงินของประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ ๑. หาแนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาไทย สู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยว สร้างคน สร้างรายได้

วิทยากร	ประเด็นเนื้อหา
๑. คุณศศิวิทย์ ศรีพรหม นายกสมาคมสหพันธ์ท่องเที่ยวภาคเหนือ / ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก	ทิศทางการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง : กลุ่มอุทยาน ประวัติศาสตร์มรดกโลก (พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร) โอกาสและความต้องการส่งเสริมกิจกรรม การท่องเที่ยวแบบผสมผสานภูมิปัญญาไทยตามความโดดเด่น ของกลุ่มพื้นที่ และการตลาด การท่องเที่ยวสุขภาพข้อเท็จจริง ด้านศักยภาพ การบริหารจัดการ
๒. ผศ.ดร.เพชรศรี นนทศิริ หัวหน้าภาควิชาการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนครสวรรค์	การจัดการโซ่แห่งคุณค่าเชิงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากร ภูมิปัญญาสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
๓. นางเฉลียว พงษ์สีชมพู ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทรัพยากรชีวภาพเพื่อเศรษฐกิจชุมชน บ้านวังส้มซ่า	ผลสำเร็จการต่อยอดภูมิปัญญาสู่การท่องเที่ยว อุปสรรค และโอกาส
๔. พท (ผ) อรุณรัตน์ วิชัยดิษฐ์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กองการแพทย์ทางเลือก	ผู้ดำเนินรายการ

รูปแบบการดำเนินรายการ เวทีเสวนา

กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในการประชุมครั้งนี้

- หน่วยงานด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมบริการ
- องค์กรภาครัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพและวิชาชีพด้านการแพทย์แผนไทย สมาคมด้านการแพทย์แผนไทย และกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร หรือ วิสาหกิจที่มีบริการ หรือ สินค้าด้านภูมิปัญญา
- นักวิชาการ นักวิจัย ผู้ประกอบการธุรกิจด้านภูมิปัญญา สมุนไพร เกษตรกร หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

สรุปเสวนา ห้องประชุมมหามนตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

หัวข้อ **ท่องเที่ยวเงินล้านวิถีไทย**

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุป นางสาวพิมพ์พรรณ ลากเจริญ เกษัชกรชำนาญการ กองการแพทย์ทางเลือก

๑. ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การเสวนากลุ่มในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จากวิทยากรทรงคุณวุฒิในสาขาที่หลากหลายมาร่วมแบ่งปันวิสัยทัศน์และแนวคิดในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

วิทยากร	ประเด็นหลัก
๑. คุณศศิวิทย์ ศรีพรหม นายกสมาคมสหพันธ์ท่องเที่ยวภาคเหนือ / ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด พิษณุโลก	ทิศทางการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง : กลุ่มอุทยาน ประวัติศาสตร์มรดกโลก (พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร) โอกาส และความต้องการการส่งเสริม กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผสมผสานภูมิปัญญาไทย ตามความโดดเด่นของกลุ่มพื้นที่ และการตลาดการ ท่องเที่ยวสุขภาพข้อเท็จจริงด้านศักยภาพ การบริหาร จัดการ
๒. ผศ.ดร.เพชรศรี นนท์ศิริ หัวหน้าภาควิชาการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ และ การสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร	การจัดการโซ่แห่งคุณค่าเชิงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มศักยภาพ ทรัพยากรภูมิปัญญาสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
๓. นางเฟื้อย พงษ์สีชมพู ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทรัพยากรชีวภาพเพื่อเศรษฐกิจชุมชน บ้านวังส้มซ่า	ผลสำเร็จการต่อยอดภูมิปัญญาสู่การท่องเที่ยว อุปสรรค และโอกาส
๔. พท (ผ) อูร์ฉฉัท วิชัยดิษฐ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กองการแพทย์ทางเลือก	ผู้ดำเนินรายการ

๒. เนื้อหาสำคัญ

จังหวัดพิษณุโลก มีการส่งเสริมให้เกิด Landmark ผลิตภัณฑ์ เทศกาล กิจกรรมใหม่ในจังหวัด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เกิดการสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้วยที่ตั้งมีการท่องเที่ยว ด้านประวัติศาสตร์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เรามีอุทยานประวัติศาสตร์ ๓ แห่ง คือ ที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ สำหรับจังหวัดพิษณุโลก ทำ connect เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวโดยเน้นในเรื่องของการนำสมุนไพรทำเรื่องสุขภาพจากการแพทย์แผนปัจจุบัน การแพทย์แผนไทย การแพทย์สมุนไพร โดยมุ่งเน้นให้ ทุกคนกินอาหารเป็นยา ไม่ต้องการให้กินยาเป็นอาหาร

การท่องเที่ยว Fruit And Farm tourist เป็นการท่องเที่ยวฟาร์ม สวนผลไม้ การเกษตรเชิงสมุนไพรเพื่อความปลอดภัยและนักท่องเที่ยวสามารถซื้อเป็นของฝากเพื่อสุขภาพได้ โดยที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวจากต่างจังหวัดเข้ามาเที่ยวชมสวนผลไม้และชิมผลไม้จำนวนมาก การท่องเที่ยวที่บ้านร่องกล้าหมู่บ้านสีชมพู ได้มีการทำโมจิบ้านร่องกล้าขึ้น มีการถอดแบบโมเดล ชุมชนสู่แหล่งท่องเที่ยว ระดับประเทศ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมดอกนางพญาเสือโคร่งหรือซากุระเมืองไทย และในอนาคตจะสามารถมาท่องเที่ยวชมต้นซากุระญี่ปุ่นซึ่งมีการปลูกไว้แล้วกว่า ๓๕๐ ต้น นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ชาวบ้านในหมู่บ้านร่องกล้า ปลูกต้นซากุระรอบบริเวณบ้าน บ้านละอย่างน้อย ๑๐ ต้น เมื่อ ๑๐ กว่าปีก่อน จนปัจจุบันต้นพญาเสือโคร่ง สามารถออกดอกเต็มพื้นที่หมู่บ้านเมื่อมองจากมุมสูงกลายเป็นหมู่บ้านสีชมพู เป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวอีกแบบ ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาเที่ยวชม

นอกจากนี้ ชุมชนบ้านหอกลองเป็นชุมชนหมู่บ้านสมุนไพรสู่การท่องเที่ยวในการจัดทำโฮมสเตย์ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวมาพักผ่อน ท่องเที่ยวเชิงภูมิปัญญา โดยมีสมุนไพร เป็นจุดดึงดูด ขณะที่บ้านน้ำจวง อำเภอชาติตระการ เป็นการท่องเที่ยวแบบคลื่นคาร์บอน ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นศูนย์เรียนรู้โฮมสเตย์ จนได้รับรางวัลดีเยี่ยม จากกรมการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข เช่นเดียวกับชุมชนบ้านหอกลอง เป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่ได้รับรางวัลระดับดีเยี่ยมจากกรมการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุขเช่นเดียวกัน โดยสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก ยังได้เชื่อมโยงการท่องเที่ยว จากภาคเหนือสู่ภาคใต้ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทางภาคใต้มาเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก โดยจัดทริปพิษณุโลก-หาดใหญ่ และในสิ้นปีนี้มีนักท่องเที่ยวกว่า ๓๐ ครัวเรือนจากภาคใต้ จะเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดพิษณุโลกด้วย

สำหรับจังหวัดที่เป็นเมืองท่องเที่ยวในประเทศไทย เช่น จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการนำโมเดลโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain) มาประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ (Organic Tourism) โดยใช้ศักยภาพของทรัพยากรในชุมชน สมุนไพรและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยว

โซ่แห่งคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

จุดเด่น: เน้นการผสมผสานระหว่างองค์ความรู้ทางการแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรกับการท่องเที่ยว เช่น สปา นวดแผนไทย และกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ เป็นต้น

ปัจจัยที่สร้างมูลค่า: การมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการ ทำให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์และความยั่งยืน เช่น เครื่องสำอางจากส้มซ่า ลูกประคบหน้าจากอินทผาลัม เป็นต้น

กลุ่มเป้าหมาย: นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ รวมถึงผู้บริโภครักษาสุขภาพและต้องการประสบการณ์ที่แตกต่าง

๓. มีการตอบสนองนโยบาย/ การใช้ประโยชน์ในด้านการรอบรู้ด้านสุขภาพและเศรษฐกิจสุขภาพ อย่างไร ประเทศไทยมีศักยภาพสูงในการพัฒนาด้านการรอบรู้สุขภาพและเศรษฐกิจสุขภาพ โดยสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

๓.๑ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

- **สร้างความตระหนัก:** จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญ
- **เข้าถึงข้อมูล:** พัฒนาช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน โซเชียลมีเดีย เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย
- **ส่งเสริมการมีส่วนร่วม:** จัดกิจกรรมที่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินโครงการ ส่งเสริมสุขภาพในชุมชน

๓.๒ พัฒนาระบบบริการสุขภาพ:

- **บูรณาการบริการ:** ผสานบริการสุขภาพและองค์ความรู้ทางการแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรเข้ากันกับการแพทย์แผนปัจจุบัน
- **ใช้เทคโนโลยี:** นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลสุขภาพและบริการทางการแพทย์

๓.๓. ส่งเสริมเศรษฐกิจสุขภาพ:

- **ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ:** พัฒนาเส้นทางและชุมชนท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- **สร้างนวัตกรรม:** สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสุขภาพ

๓.๔ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ:

- **ภาครัฐ:** สร้างนโยบายและกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาด้านสุขภาพ
- **ภาคเอกชน:** ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านสุขภาพ
- **ภาคประชาสังคม:** สนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านสุขภาพ

๓.๕ พัฒนากำลังคน:

- **เพิ่มจำนวนบุคลากร:** พัฒนาบุคลากรทางการแพทย์/สาธารณสุขให้มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- **ยกระดับคุณภาพ:** พัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากรให้ทันสมัย

เรื่อง วิจัยสมุนไพรไทย ตายตั้งแต่ยังไม่โต หรือไม่?

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เวลา ๓ ชั่วโมง (๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.)

สถานที่ ห้องประชุมเทพธณรังค์ฤไชย

ผู้รับผิดชอบหลัก ๑. ดร.ภญ.ดวงแก้ว ปัญญา รองผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน กองวิชาการและแผนงาน
 ๒. ภญ.ธีรารัตน์ สันทร่าย เกสัชกรชำนาญการ กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร
 ๓. นางสาวสุชา จันทร์ประเสริฐ แพทย์แผนไทยชำนาญการ
 กลุ่มงานวิชาการและคลังความรู้ กองวิชาการและแผนงาน

ความเป็นมา

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นกรมวิชาการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีพันธกิจในการขับเคลื่อน ภูมิปัญญาและส่งเสริมวิชาการและงานวิจัย ปัจจุบันการขับเคลื่อนแผนงานวิจัยสำคัญของกรม พบว่ามีโอกาสมากมาย เช่น ระดับนโยบายให้การสนับสนุน และกรมมีกองทุนที่สนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านภูมิปัญญา คือ กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย รวมทั้งมีแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่ว่าด้วยการพัฒนาระบบนิเวศ และสนับสนุนการศึกษาวิจัยสมุนไพรด้วย

อย่างไรก็ดี ยังมีความท้าทายเกี่ยวกับการพัฒนาวิจัยสมุนไพร การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เช่น ขาดทุนสนับสนุนการวิจัยสมุนไพรยังมีน้อย (เมื่อเทียบกับสาขาอื่น) การบูรณาการการทำงานด้านวิจัยระหว่างสถาบันการศึกษา กับหน่วยงานที่ทำการศึกษาวิจัยในหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก อย่างเป็นทางการ ยังมีส่วนทำให้ข้อมูลกระจุกกระจาย และมีความซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็น การวิจัยไม่ครบรูป รวมทั้งคุณภาพการวิจัยที่ได้มาตรฐาน ยังมีน้อยทำให้หลักฐานไม่เพียงพอ ไม่สามารถขึ้นทะเบียน ซึ่งทำให้ไม่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้และการขับเคลื่อนของ หน่วยงานวิจัยระดับประเทศ ที่มีหน้าที่จัดการ รวบรวม และ matching การวิจัยเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์ยังเป็นไปอย่างเชื่องช้า ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการจัดประชุมเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหามาและจัดการความรู้ ดังกล่าว

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพบปะนักวิจัย เพื่อปรึกษาหารือและจัดการงานวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้จากภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์สมุนไพร การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของภาคเหนือ
๒. เพื่อร่วมกันเรียงลำดับความสำคัญ และจัดกลุ่มงานวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้จากภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์สมุนไพร การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของภาคเหนือ
๓. เพื่อสร้างเครือข่ายงานด้านวิชาการและการวิจัยสมุนไพร การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของภาคเหนือ

ประเด็นการประชุม วิจัยสมุนไพรไทย ตายตั้งแต่ยังไม่โตหรือไม่? การวิจัยกระจุกกระจาย นำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้ยาก

วิทยากร	ประเด็นเนื้อหา
๑. ศ.ดร.ภญ.กรกนก อิงคินันท์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร	การพัฒนาองค์ความรู้จากภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์สมุนไพร การแพทย์ แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของ มหาวิทยาลัยนเรศวร และเครือข่ายร่วม
๒. ผศ.ดร.ภญ.สุนีย์ จันทร์สกา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	การพัฒนาองค์ความรู้จากภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์สมุนไพร การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเครือข่ายร่วม
๓. รศ.ดร.ระวีวรรณ เจริญทรัพย์ สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ สำนักวิชาการแพทย์บูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	การพัฒนาองค์ความรู้จากภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์สมุนไพร การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และเครือข่ายร่วม
๔. ผศ.ดร.เทิดศักดิ์ โทณลักษณ์ สาขาเกษตรศาสตร์วิชาเอกวิทยาการสมุนไพร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้	การพัฒนาองค์ความรู้จากภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์สมุนไพร การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และเครือข่ายร่วม

๔๐ มหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖

ผู้ดำเนินรายการ ดร.ภญ.ดวงแก้ว ปัญญา รองผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน กรมการแพทย์แผนไทยฯ

รูปแบบการดำเนินรายการ ประชุม/ระดมสมอง และกระบวนการกลุ่ม

กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในการประชุมครั้งนี้

อาจารย์ แพทย์แผนปัจจุบัน แพทย์แผนไทย เภสัชกร และบุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ
Onsite จำนวน ๓๐ คน และประชุมออนไลน์ผ่าน Zoom Meeting

สรุปรายงาน ห้องประชุมเทพธรรมาภิบาล มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร

หัวข้อ วิจัยสมุนไพรไทย ตายตั้งแต่ยังไม่โต หรือไม่?

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

- ผู้สรุป ๑. นางสาวศุภษา จันทร์ประเสริฐ แพทย์แผนไทยชำนาญการ กองวิชาการและแผนงาน
๒. ภญ.ธีรารัตน์ สันทราย เกษัชกรชำนาญการ กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร

๑. ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- จากคลังสู่ตลาด: การวิจัยพัฒนาสมุนไพรไทยสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ โดย ศ.ดร.ภญ. กรกนก อิงคินันท์
- การวิจัยและพัฒนาและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก โดย ผศ.ดร.ภญ.สุนีย์ จันทร์สกา
- งานวิจัยด้านการผลิตพืชสมุนไพร โดย ผศ.ดร.เทิดศักดิ์ โทณลักษณ์
- ศูนย์นวัตกรรมพืชสมุนไพร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดย รศ.ดร.ระวีวรรณ เจริญทรัพย์

๒. เนื้อหาสำคัญ

กระบวนการวิจัยและพัฒนาสมุนไพรในประเทศไทย จากคลังสู่ตลาด

การวิจัยและพัฒนา กระบวนการเริ่มจากการเลือกสมุนไพรที่มีศักยภาพ สู่การวิจัยพิสูจน์ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของสมุนไพร โดยต้องผ่านกระบวนการวิจัยทั้งในห้องปฏิบัติการและในมนุษย์ ความสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรเป็นส่วนสำคัญของการส่งเสริมแพทย์แผนไทย

การนำสมุนไพรมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้จริง จำเป็นต้องผ่านการทดลองและปรับปรุงสูตร รวมถึงต้องมีการทดสอบในอาสาสมัครก่อนนำออกสู่ตลาด มีการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพ ในการพัฒนาสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์เสริมอาหารหรือยา จำเป็นต้องมีการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเก็บเกี่ยว การสกัดสารสำคัญ จนถึงการผลิต และการบรรจุ และจะต้องผ่านกระบวนการยื่นขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) โดยต้องมีข้อมูลคุณภาพ (Quality) ความปลอดภัย (Safety) และประสิทธิภาพ (Efficacy) ของผลิตภัณฑ์สมุนไพร

การตลาดและการพัฒนาอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการวิจัยและพัฒนาจะต้องมีการวางแผนการตลาด เพื่อให้สามารถจำหน่ายได้ในตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้เป็นสำคัญ โดยนักวิจัยและภาคอุตสาหกรรมต้องทำงานร่วมกัน เพื่อให้การวิจัยสามารถนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการวิจัยและพัฒนาสมุนไพรจากคลังสู่ตลาด เน้นย้ำถึงผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีคุณภาพ (Quality) ปลอดภัย (Safety) และมีประสิทธิภาพ (Efficacy) ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจและความยั่งยืนของแพทย์แผนไทยในอนาคต

การพัฒนาสมุนไพร ต้นทาง - กลางทาง - ปลายทาง สู่งานวิจัย

ต้นทาง: การพัฒนา เริ่มจากความถูกต้องของสายพันธุ์ คุณภาพ สารสำคัญของสารสกัดสมุนไพร เช่น ว่านมหาเมฆ ว่านมหาหมอก มีความคล้ายคลึงกัน หากคุณภาพ/ปริมาณสารสำคัญไม่ดี อาจเป็นพิษชนิดนี้ได้

กลางทาง: การเพิ่มมูลค่า ในภาคเหนือมีสมุนไพรชนเผ่า ซึ่งไม่มีงานตีพิมพ์ตามเกณฑ์ Monograph องค์ประกอบทางเคมีของสมุนไพรสอดคล้องกับฤทธิ์ทางยา ตำรับยาแผนไทยมีสมุนไพรหลายชนิด อาจเกิดผลข้างเคียง ยาอาจทำให้ระคายเคืองได้ แต่เทคโนโลยีการนำส่งยาแบบนาโนเทคโนโลยี จะช่วยแก้ไขและเพิ่มมูลค่า ปัจจุบันรัฐบาลจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาสมุนไพรและส่งเสริมการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น ผลิตภัณฑ์สปาสารสกัดต่างๆ ซึ่งกลุ่มเครื่องสำอาง มักถูกนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์มากกว่ายา

ปลายทาง: การต่อยอดเชิงพาณิชย์/ใช้ประโยชน์ มีการวิจัยสมุนไพรเพื่อการแพทย์พื้นบ้าน เช่น ยาหลิม (ยาหลิม) ยาขาง ยาผงแดง ยาผงเหลือง ยาหอม ยาลมผัดเดือน ซึ่งมีความท้าทายในการควบคุมคุณภาพ และมาตรฐานวัตถุดิบ การใช้เทคโนโลยีการผลิต การสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค และมีโอกาสในการใช้ยาพื้นบ้านเพื่อการดูแลสุขภาพ เช่น ยามะโหกรสำหรับโรกระบบทางเดินอาหาร ยาหลิมสำหรับรักษาอาการอาหารเป็นพิษ และการปรับปรุงสูตรเพื่อให้บริการประชาชน ทั้งนี้การวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ จะต้องมีการควบคุมคุณภาพทดสอบฤทธิ์ และทดสอบความเป็นพิษของพืชสมุนไพรเพื่อนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์

งานวิจัยด้านการผลิตพืชสมุนไพร

ก่อนนำสมุนไพรไปแปรรูป จำเป็นต้องได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพก่อน การปลูกสมุนไพรต้องเริ่มจากการเลือกพันธุ์ที่มีคุณภาพ พืชสมุนไพรบางชนิดยังไม่มีการพัฒนาสายพันธุ์ที่มีคุณภาพสูง เช่น หล้าหวดแมว จึงการคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีสารสำคัญสูง นำมาทดสอบ ตั้งชื่อ และขึ้นทะเบียนสายพันธุ์ ซึ่งยังขาดแคลนนักวิจัย

การขยายพันธุ์สมุนไพร เช่น ขิง เป็นการนำวัตถุดิบ (เหง้าขิง) มาขยายพันธุ์ ซึ่งจะมาพร้อมโรค ควบคุมโรคไม่ได้ ปลูกที่เดิมไม่ได้ เนื่องจากไม่มีการพัฒนาสายพันธุ์ที่ทนต่อโรคไปจำหน่าย อีกทั้งสมุนไพรหลายชนิดไม่มีเมล็ดพันธุ์ที่จะนำไปขยายได้ เช่น พืชวงศ์ขิง สิ่งแวดล้อมมีผลต่อการสร้างสารสำคัญในสมุนไพร ซึ่งยังขาดแคลนการศึกษาว่าปลูกสมุนไพรอย่างไร สายพันธุ์ใด เพื่อให้ได้สารสำคัญสูง การจะทำให้ได้สารสำคัญสูงจะต้องทำให้เกิดความเครียดในสมุนไพร

การเลือกสายพันธุ์ การปลูก การปรับปรุงพันธุ์ เพื่อให้ได้สมุนไพรที่มีคุณภาพและทนทานต่อโรค จำเป็นต้องมีพื้นฐานของยีนส์ที่ดี ตัวอย่างเช่น ขมิ้นชันที่มีหลายพันธุ์ที่ต่างกัน การปรับปรุงสายพันธุ์โดยใช้รังสีเพื่อกระตุ้นการกลายพันธุ์ในพืชสมุนไพร การพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ ควรมีการควบคุมคุณภาพ และมาตรฐาน

การปลูก ประกอบด้วยปัจจัยการปลูก เช่น การเลือกพื้นที่ปลูก การควบคุมศัตรูพืช โรคพืช และวัชพืช การกระตุ้นสารออกฤทธิ์ในพืช (ความเครียดของพืช) โดยใช้สภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม การเก็บเกี่ยวในช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้สารสำคัญสูงสุด การเพิ่มมูลค่าวัตถุดิบ การแปรรูปสมุนไพรให้มีมูลค่าสูงขึ้น เช่น การอบแห้ง บดผง สารสกัด ซึ่งราคาของสมุนไพรจะแตกต่างกันตั้งแต่เป็นพืชสดแห้ง บดผง จนถึงสารสกัดที่มีมูลค่าสูงสุด

ความสำคัญของการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพสูง ต้องมีการวิจัยที่ครอบคลุมตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา จนถึงการเก็บเกี่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาวัตถุดิบ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูงและปลอดภัย

ศูนย์นวัตกรรมพืชสมุนไพร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นศูนย์วิจัยและโรงงานผลิตยาสมุนไพรมาตรฐาน GMP PIC/S มุ่งเน้นการวิจัย ขมิ้นชัน จึงมีความต้องการใช้วัตถุดิบขมิ้นชันปริมาณสูง ปัญหาที่พบคือ ขมิ้นชัน ที่ได้มาสารสำคัญไม่เป็นไปตาม Thai Herbal Pharmacopodia ระบุไว้ (Circuminoids > ๕ %) จึงได้ร่วมมือกับศูนย์วิจัยพืชสวน จังหวัดเชียงราย ได้ขมิ้นชันมา ๒ สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ตรง ๑ และ ตรง ๘๔-๒ นำมาเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ผลิตหัวพันธุ์ในโรงปลูก Greenhouse ด้วยระบบ substage culture หากเกิดปัญหาจากการปลูกของเกษตรกร เช่น โรคเน่า การปลูกซ้ำ ที่เดิมไม่ได้ ทำให้ได้ผลผลิตลดลง วัตถุดิบไม่เพียงพอ ไม่มีคุณภาพ จึงต้องแก้ปัญหาตั้งแต่ต้นทาง มีการนำหัวพันธุ์ ส่งต่อให้เกษตรกรในเครือข่าย มีการคัดเลือกเกษตรกร/ตรวจแปลงปลูกดิน เพื่อรับซื้อขมิ้นชันกลับมาในปีต่อไป

การแปรรูป ปัจจุบันการใช้ตู้อบทำได้ ครั้งละ ๑๐๐ กิโลกรัม จากวัตถุดิบทั้งหมด ๔๐ ตัน ซึ่งใช้เวลา ประมาณ ๑ สัปดาห์ ในส่วนโรงตากพลังงานแสงอาทิตย์ ปัญหาที่พบคือ ขมิ้นชันสีไม่สวย ปริมาณสารสำคัญลดลง องค์การเภสัชกรรม ไม่รับซื้อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงพัฒนาเทคโนโลยีไมโครเวฟในการอบ/แปรรูป กระบวนการใช้เวลา ๓๐ นาที ๑ วัน ได้สมุนไพรแห้งประมาณ ๑,๕๐๐ กิโลกรัม ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวมีงานวิจัย รองรับว่าปริมาณสารสำคัญของสมุนไพรไม่เปลี่ยนแปลง และสีของสมุนไพรคงเดิม

การวิจัยและพัฒนา มุ่งเน้นตำรับยาตามองค์ความรู้การแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine Knowledge) มีการคัดเลือกตำรับยาแผนไทย ศึกษาองค์ประกอบทางเคมี ศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา (in vitro, in vivo, clinical trial) และตีพิมพ์เผยแพร่ เช่น ตำรับยาราบชมพูทวีปในฤทธิ์ต้านการอักเสบ ปริมาณ สารสำคัญของพริกไทยดำทั่วประเทศ สมุนไพรชะมวงฤทธิ์ลดระดับน้ำตาลในเลือด กลไกการออกฤทธิ์ของตำรับยา มะธุระเมหะ สมุนไพรมะเขว่นยับยั้งแบคทีเรียก่อโรคในช่องปาก อีกทั้งโรงงานฯ สามารถให้บริการ R&D สำหรับผู้ประกอบการ

๓. การตอบสนองนโยบาย/ การใช้ประโยชน์ในด้านการรอบรู้ด้านสุขภาพและเศรษฐกิจสุขภาพ อย่างไร

การศึกษาวิจัยเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาตำรับยาแผนไทย และผลิตภัณฑ์สมุนไพร การให้ความสำคัญ กับต้นทางของสมุนไพรจะส่งผลให้ปลายทางของสมุนไพรมีคุณภาพ ซึ่งการศึกษาจะต้องครอบคลุมคุณภาพ ทั้งด้านคุณภาพ (Quality) ความปลอดภัย (Safety) และประสิทธิภาพ (Efficacy) ของผลิตภัณฑ์สมุนไพร ทั้งนี้ ประเทศไทยยังต้องการงานวิจัยและนักวิจัยจำนวนมากเพื่อพัฒนามุ่งสู่เศรษฐกิจสุขภาพ

๔. ข้อสังเกต/ ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ

๑. สมุนไพรพรมมิ และใบบัวบก แตกต่างกันอย่างไรร

พรมมิ และใบบัวบก มีสารออกฤทธิ์กลุ่มเดียวกัน ช่วยบำรุงสมอง เสริมความจำ แต่ยังไม่มีการวิจัยเปรียบเทียบ ที่มีงานวิจัยเปรียบเทียบ คือ แป๊ะก๊วย (Ginkgo) ที่มีการเปรียบเทียบกับพรมมิ เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาวิจัย จึงคาดการณ์ว่า ในสารกลุ่มเดียวกัน อาจเสริมฤทธิ์กันได้ไม่มาก

๒. สมุนไพร ๕ ชนิด ที่ท่านมีความเห็นว่ามีศักยภาพ ควรศึกษาวิจัย โดยเรียงลำดับความสำคัญ (priority) ในภาคเหนือ ประเด็นการปลูก: ในความคิดเชิงเกษตรกรเห็นว่า ขมิ้นชัน วงศ์ขิง ข่า ขมิ้น พืชเศรษฐกิจ และเป็นสมุนไพร ที่จะได้ทุนคืองานวิจัยที่ไปสู่ตลาด เช่น ฟ้าทะลายโจร ขมิ้น ขิง แต่ไม่ควรมองข้ามสมุนไพรอื่นๆ

ประเด็นการวิจัย: กรรมมี Champion Product และภาคเหนือตอนล่างมีพืชสมุนไพรจำนวนมาก เช่น ส่วนเหง้า ได้แก่ ขิง กระชายดำ ขมิ้นชัน ว่านมหาเมฆ ว่านสาวหลง ส่วนใบ เช่น ใบสัก (สามารถทำผลิตภัณฑ์ย้อมสีผม กระตุ้นการงอกของผม) ใบหม่อน ผักเชียงดา ส่วนเมล็ด เช่น ลำไย (มีสาร Longanoid) ส่วนผล เช่น ลูกหม่อน (มีสาร Antioxidant) มะแขว่น ลูกหว้า มะเกี๋ยน มะขามป้อม ส่วนหัวใต้ดิน เช่น กวาวเครือ (Phytoestrogens) ภาคเหนือปลูกเยอะและมีไม้ที่ประเทศ มีการปรับปรุงสายพันธุ์ มีสารมาตรฐาน แต่ยังขาดการวิเคราะห์อย่างจริงจังเพื่อใช้ทดแทนฮอร์โมนหรือใช้ภายนอก

๓. ขอความคิดเห็นว่ากรรมควรมี node ในภาคเหนือ ๓ แห่ง ได้แก่ พิษณุโลก เชียงใหม่ เชียงราย หรือไม่อย่างไร

ความร่วมมือรูปแบบ Multicenter หาแนวร่วมตั้งแต่ต้นน้ำการปลูก การรวบรวมองค์ความรู้พื้นบ้าน การคัดเลือกสมุนไพร หรือการระดมสมองของนักวิจัย ซึ่งภาคเหนือมีโรงงานผลิตยาสมุนไพรมาตรฐานที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงแล้ว

การบูรณาการฐานข้อมูลสมุนไพรทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างเป็นระบบ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลสมุนไพรสำหรับ การใช้ประโยชน์ทั้งต้นทาง กลางทาง ปลายทาง การพัฒนาฐานข้อมูลสามารถให้นักวิจัยร่วมกันนิยามหรือกำหนด (Define) ซึ่งนักวิจัยสามารถใช้ประโยชน์ ผู้ผลิตใช้ประโยชน์ได้

ยาแผนไทยที่ดีเริ่มต้นจากวัตถุดิบ ควรมีหน่วยงานที่มีข้อมูลวัตถุดิบที่เกี่ยวข้องกับการปลูก ควรเชิญกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีการสนับสนุนงานด้านสมุนไพร มีการแยกฝ่ายดำเนินการด้านสมุนไพรชัดเจนมากขึ้น ซึ่งควรเชิญมาร่วมประชุมวิชาการของกรมด้วย

เรื่อง ๔๘,๑๖๑ หมอพื้นบ้าน ร่วมสานพลังแพทย์แผนไทย : ไม่ธรรมดา

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เวลา ๓ ชั่วโมง (๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.)

สถานที่ ห้องประชุมสีหราชเดโชชัย

ผู้รับผิดชอบหลัก ๑. นางสาวกมลทิพย์ สุวรรณเดช นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

๒. นายประนต แก้วทิพย์ แพทย์แผนไทย

ความเป็นมา

ภูมิปัญญาพื้นบ้านด้านสุขภาพนับเป็นวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพและความเจ็บป่วยของประชาชน มีความหลากหลาย ทั้งชาติพันธุ์และวัฒนธรรมย่อยในสังคมไทย เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ตกผลึกจากการสังเกต ทดลองใช้ คัดเลือก กลั่นกรอง และสั่งสมสืบทอดจากคนรุ่นก่อนสู่คนรุ่นหลัง เป็นสิ่งสะท้อนระบบคิด ความเชื่อ และแนวทางการดูแลสุขภาพและสุขภาพ เป็นความรู้และเทคโนโลยีเรียบง่าย สามารถเข้าถึง ใช้ประโยชน์ อันเป็นแบบแผนการดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเอง

ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านมี “หมอพื้นบ้าน” เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพ และรักษาโรคให้กับผู้ป่วยในชุมชน ในอดีตดั้งเดิมหมอพื้นบ้านมีวิถีชีวิตเช่นเดียวกับชาวบ้าน ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรหรืออาจเป็นพระสงฆ์ เป็นผู้ที่มีความรู้ และความสามารถในการดูแลสุขภาพและรักษาโรคให้กับชาวบ้านในชุมชน ไม่มีลักษณะเอาเปรียบหรือหลอกลวง ซึ่งได้มีกระบวนการประเมิน และรับรองหมอพื้นบ้านเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ ตาม พ.ร.บ. การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ (๑) (ค) ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๖ จากใน ๔ ภูมิภาค จำนวน ๑๖๑ ท่าน เพื่อเป็นการยกย่องและตอบแทนคุณความดีของหมอพื้นบ้าน ทั้งนี้หมอพื้นบ้านจะมีวิธีการในการดูแลสุขภาพเชื่อมโยงกับบริบทเฉพาะท้องถิ่นหล่อหลอม และพัฒนาเป็นวัฒนธรรมสุขภาพของแต่ละท้องถิ่นที่มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะวัฒนธรรม อาทิ เช่น การนวดตอกเส้น ของหมอพื้นบ้านล้านนา การนวดเหยียบเหล็กแดงของหมอพื้นบ้านภาคกลาง การนวดรักษาอัมพฤกษ์อัมพาตของหมอพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการนวดหลังคลอดของหมอพื้นบ้านพื้นที่ชายแดนใต้

ภูมิปัญญาด้านการแพทย์พื้นบ้านของไทยนั้นกำลังถูกลืมหาย เพราะขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสมุนไพรสู่คนรุ่นใหม่ ดังนั้น กองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาระบบการแพทย์พื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมบทบาทของหมอพื้นบ้าน โดยการเสริมภาพลักษณ์ และวิธีการที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนเชื่อมั่น เลือกใช้บริการหมอพื้นบ้าน และสมุนไพรไทยในการดูแลสุขภาพ

วัตถุประสงค์

- เผยแพร่วิทยาการ ความสามารถ ของหมอพื้นบ้านที่มีความชำนาญ
- สื่อสารนโยบายการยกย่อง เชิดชูเกียรติหมอพื้นบ้านที่มีความชำนาญ
- เชื่อมโยงองค์ความรู้พื้นบ้าน สู่ระบบบริการสาธารณสุข

วิทยากร	ประเด็นเนื้อหา
๑. นายโฆสิต สุวินิจิต ขณะที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	ทิศทาง การนำเอาหมอพื้นบ้านเป็นต้นแบบในการพัฒนา มาใช้ดูแลสุขภาพประชาชนในระบบบริการสาธารณสุข ก่อนที่องค์ความรู้จะสูญหายไปพร้อมกับตัวหมอพื้นบ้าน และบูรณาการเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพ
๒. นายแพทย์จักรารุช เผือกคง นายแพทย์เชี่ยวชาญ (ด้านเวชกรรมป้องกัน) โรงพยาบาลพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ลักษณะ องค์ความรู้ ความชำนาญ ของหมอพื้นบ้าน ภาคใต้ ที่จะนำมาสู่ระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข
๓. อาจารย์ประเสริฐ อัดโตหิ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะทำงานฯ กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	ลักษณะ องค์ความรู้ ความชำนาญ ของหมอพื้นบ้าน ภาคเหนือ ที่จะนำมาสู่ระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข
๔. ผศ.ดร.พิเชษฐ เวชวิฐาน ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะทำงานฯ กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	ลักษณะ องค์ความรู้ ความชำนาญ ของหมอพื้นบ้าน ภาคอีสาน ที่จะนำมาสู่ระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข

๔๖ มหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖

๕. นางสาวณีย์ กุลสมบุรณ์ ที่ปรึกษากรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ผู้ดำเนินรายการ
---	-----------------

รูปแบบการดำเนินรายการ : เสวนาวิชาการ

กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในการประชุมครั้งนี้

๑. หัวหน้ากลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนไทย ใน สสจ.
๒. แพทย์แผนไทย จากหน่วยบริการสาธารณสุข
๓. นักเรียน/นักศึกษา/ประชาชนที่สนใจ

สรุปเสวนา ห้องประชุมสี่เหลี่ยมหาดิเรก มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก
หัวข้อ ๔๘,๑๖๑ หมอพื้นบ้าน ร่วมสานพลังแพทย์แผนไทย : ไม่ธรรมดา
วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุป ๑. นางสาวกมลทิพย์ สุวรรณเดช นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาฯ

๒. นายประนต แก้วทิพย์ แพทย์แผนไทย กองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาฯ

๑. ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ลักษณะ องค์ความรู้ ความชำนาญ ของหมอพื้นบ้าน “ภาคเหนือ” ที่จะนำมาสู่ระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข โดย อาจารย์ประเสริฐ อัตโตหิ
- ลักษณะ องค์ความรู้ ความชำนาญ ของหมอพื้นบ้าน “ภาคอีสาน” ที่จะนำมาสู่ระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข โดย ผศ.ดร.พิเชษฐ เวชวิฐาน
- ลักษณะ องค์ความรู้ ความชำนาญ ของหมอพื้นบ้าน “ภาคใต้” ที่จะนำมาสู่ระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข โดย นพ.จักรวาล ฝือกคง
- ทิศทางการนำเอาหมอพื้นบ้านเป็นต้นแบบในการพัฒนามาใช้ดูแลสุขภาพประชาชนในระบบบริการสาธารณสุขก่อนที่องค์ความรู้จะสูญหายไปพร้อมกับตัวหมอพื้นบ้านและบูรณาการเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพ โดย นายไฉลิต สุวินิจิต

๒. เนื้อหาสำคัญ

ลักษณะ องค์ความรู้ ความชำนาญ ของหมอพื้นบ้าน “ภาคเหนือ”

ความเชื่อเรื่องสุขภาพของภูมิปัญญาภาคเหนือ เชื่อว่ามนุษย์ประกอบด้วย รูปกับนาม หรือ ส่วนของธาตุกับส่วนของขวัญที่สมดุลระหว่างกัน หากสูญเสียความสมดุลเป็นสาเหตุของการเจ็บป่วย จึงมีวิธีการบำบัดทางกายและจิตใจ มีผู้สืบทอดคุณค่าและอัจฉริยภาพแห่งภูมิปัญญาดั้งเดิมของการแพทย์พื้นบ้าน ด้วยการใช้ศิลปะการเยียวยารักษาโรคโดยใช้ธรรมชาติรอบตัว ซึ่งผู้สืบทอดนี้เป็นที่รู้จักในนามของ หมอเมือง โดยใช้วิธีการรักษาโรคร้ายไข้เจ็บที่สืบทอดความรู้มาจากปู่ย่าตายาย เป็นการรักษาแบบองค์รวมที่ดูแลสุขภาพทั้งกาย จิต สังคม และสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น ย่ำขาง เซ็ด แหก และการนวดตอกเส้น ของหมอพื้นบ้านล้านนา

ลักษณะ องค์ความรู้ ความชำนาญ ของหมอพื้นบ้าน “ภาคอีสาน”

ด้วยภาคอีสานมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ทำให้ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างมีการสั่งสมความรู้ ประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพ และจัดบันทึกเป็นตำราโบราณ ส่วนใหญ่หมอพื้นบ้านจะได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากบรรพบุรุษ และเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน อาทิเช่น หมอฮากไม้ หมอตำแย หมอส่อง หมอนวด หมอเหยา หมอโสก หมอเสียเคราะห์ เพื่อบุรุษและต่อยอดองค์ความรู้จังหวัดสกลนคร ได้ดำเนินการกิจกรรม ประชุมเครือข่ายรักษหมอพื้นบ้านในการเรียนรู้ อนุรักษ์ภูมิปัญญาหมอพื้นบ้าน จัดชุมนุมหมอพื้นบ้านสัญจรพื้นที่เป้าหมาย เพื่อสร้างการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ พัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพของชุมชน แบบสัญจร อนุรักษ์และสร้างเสริมฐานทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืน และจัดเวทีประชาพิจารณ์ระหว่างผู้ประสานงาน และหมอพื้นบ้าน

ลักษณะ องค์ความรู้ ความชำนาญ ของหมอพื้นบ้าน “ภาคใต้”

ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านภาคใต้มีความซับซ้อนและแตกต่างทางวัฒนธรรมศาสนา จนกล่าวได้ว่าความหลากหลายของระบบการแพทย์พื้นบ้านและหมอพื้นบ้านในพื้นที่ภาคใต้ มีผลมาจากทั้งวัฒนธรรมและระบบนิเวศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมทำให้เกิดความรู้ และการดำรงอยู่ของการแพทย์พื้นบ้านที่แตกต่างกันไปอีกทั้งศักยภาพของระบบการแพทย์พื้นบ้านยังสัมพันธ์กับระบบนิเวศของแต่ละพื้นที่ ดังนั้นจะเห็นว่าหมอพื้นบ้านสามารถแสวงหาสมุนไพรจากพรรณไม้ที่ต่างกันในระบบนิเวศที่ต่างกันมาใช้รักษาโรคต่างๆ ที่คล้ายกันได้

ในการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยโรงพยาบาลพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้นำเอาองค์ความรู้ของหมอพื้นบ้านเข้ามาใช้ในระบบบริการสุขภาพ โดยมีแนวคิดด้านการจัดการภูมิปัญญา โดยการ **อนุรักษ์** ทบวง องค์ความรู้ แ่งปัน และถ่ายทอด จับประเด็นเรียนรู้ รวบรวม และจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ **สืบสาน** ประยุกต์องค์ความรู้ เข้าถึง วิเคราะห์ ตีความ เชื่อมโยง สร้างความรู้ สร้างมาตรฐาน ส่งเสริมการนำมาใช้ **ต่อยอด** พัฒนา องค์ความรู้ ประยุกต์ ปรับใช้ เผยแพร่ถ่ายทอด เรียนรู้ยกระดับ วิจัยและพัฒนา

ทิศทางการนำเอาหมอพื้นบ้านเป็นต้นแบบในการพัฒนามาใช้ดูแลสุขภาพประชาชนในระบบบริการสาธารณสุขก่อนที่องค์ความรู้จะสูญหายไปพร้อมกับตัวหมอพื้นบ้านและบูรณาการเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพ

ปัจจุบันการแพทย์แผนไทยได้รับการยอมรับเพิ่มมากขึ้น อย่างต่อเนื่อง โดยมีความพยายามจากผู้กำหนดนโยบายและผู้ประกอบวิชาชีพ ที่ต้องการผนวกระบบการแพทย์แผนไทยเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพ ภายใต้ยุทธศาสตร์ขององค์การอนามัยโลก การสร้างและจัดการฐานความรู้ด้านการแพทย์ดั้งเดิมที่สะท้อนบทบาทและศักยภาพของการแพทย์ดั้งเดิมและนำมาใช้ผสมผสานในระบบบริการสุขภาพ เน้นการประกันคุณภาพความปลอดภัยการใช้ที่เหมาะสม ประสิทธิภาพของการแพทย์ดั้งเดิมและยาสมุนไพรโดยการควบคุมกำกับผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยการบูรณาการระบบการแพทย์ดั้งเดิมและการแพทย์ผสมผสานเข้าไปเป็น องค์ประกอบหลักของระบบบริการสุขภาพโดยเฉพาะการบริการในระดับปฐมภูมิ และการดูแลสุขภาพตนเอง โดยคำนึงถึงศักยภาพการปรับปรุงการให้บริการด้านสุขภาพและผลลัพธ์ด้านสุขภาพ โดยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม สำหรับการตัดสินใจเลือกของประชาชนในการดูแลสุขภาพตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายการมีสุขภาพดี และการดูแลสุขภาพที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

การนำเอาหมอพื้นบ้านเป็นต้นแบบในการพัฒนามาใช้ดูแลสุขภาพประชาชนนั้น จำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการถอดองค์ความรู้การรักษาของหมอพื้นบ้านที่ชำนาญโรคต่างๆ และควรปรับ พรบ.คุ้มครองฯ ให้ยืดหยุ่นต่อหมอพื้นบ้าน ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และเชิดชูเกียรติหมอพื้นบ้าน

๓. การตอบสนองนโยบาย/ การใช้ประโยชน์ในด้านการรอบรู้ด้านสุขภาพและเศรษฐกิจสุขภาพ อย่างไร

จากแนวคิด “เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ” เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนคิดถึงการใช้พืชสมุนไพรใกล้ตัว เป็นอันดับแรกในการกินเป็นอาหาร และกินเป็นยา หรือใช้เพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้ สร้างอาชีพ เพิ่มมูลค่าให้สมุนไพรไทย ตอบรับนโยบาย “IGNITE THAILAND” ที่มุ่งส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์ครบวงจร ขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพผ่านการยกระดับการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรไทยสู่เวทีโลก

๔. ข้อซักถาม/ ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ

- ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านไทยจะไม่สูญหายไป หากได้มีการประชุมระดมความคิดเห็น และการสะท้อนมุมมองแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้านจากภาคีเครือข่าย ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และเชิดชูเกียรติหมอพื้นบ้าน
- ควรมีการพัฒนาเครื่องตีสมุนไพร ยาหอม และผลิตภัณฑ์เป็นเครื่องตีมีอัตลักษณ์ประจำชาติ เพื่อสร้างพลังวัฒนธรรม (Soft Power)

การสาธิต “อาหารสมุนไพรถิ่น กินเป็น...ไม่ป่วย”

งานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ณ ศูนย์นิทรรศการและการจัดประชุมนานาชาติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (KNECC)

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

วิทยากรสาธิต อาจารย์เมอญู พงษ์สีชมพู

ประธานวิสาหกิจชุมชนบ้านวังส้มซ่า อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ผู้ดำเนินรายการ ดร.ภก.ปรีชา หนูทิม

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน

เรียบเรียงโดย นางสาวกมลทิพย์ สุวรรณเดช

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาฯ

เหตุผล : ส้มซ่าเป็นสมุนไพรอัตลักษณ์ประจำจังหวัดพิษณุโลก

บ้านวังส้มซ่าเป็นแหล่งปลูกส้มซ่าที่มากที่สุดในประเทศไทย เป็นชุมชน

ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีชาวบ้านรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน

บ้านวังส้มซ่า คิดค้นและพัฒนาสมุนไพรจากองค์ความรู้ดั้งเดิม ผสมผสาน

กับสมุนไพรที่หาได้ในท้องถิ่น ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพจำหน่าย

ทั่วประเทศ บ้านวังส้มซ่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีชื่อเสียง

ของจังหวัดพิษณุโลก มีผู้คนแวะเวียนมาร่วมกิจกรรมท่องเที่ยว

จำนวนมาก วิสาหกิจชุมชนบ้านวังส้มซ่ามีเมนูอาหารสุขภาพที่มีชื่อเสียง

สำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยใช้วัตถุดิบพืชผักสมุนไพรในท้องถิ่นในการปรุงอาหาร

เมนูอาหารสาธิตและเสิร์ฟให้กับผู้บริหาร ๒๐ ท่าน จำนวน ๕ เมนู ประกอบด้วย

๑. ข้าวห่อใบบัว ข้าวผสมธัญพืชและสมุนไพรห่อในใบบัว

๒. น้ำส้มซ่า เป็นเครื่องดื่มน้ำส้มซ่าผสมน้ำผึ้งและโซดา

๓. แกงส้มผักพื้นบ้านปลาแม่น้ำน่าน แกงส้มเป็นแกงปรับธาตุ โดยใช้ผักพื้นบ้านในช่วงฤดูฝนเป็นหลัก

๔. ยำส้มซ่า เมนูยำที่มีกลิ่นหอมของส้มซ่า

๕. ส้มฉุน เมนูเครื่องดื่มโบราณหาทานยาก

ข้าวห่อใบบัว

น้ำส้มซ่า

ส้มฉุน

ประวัติ

วิสาหกิจชุมชนบ้านวังส้มซ่า

บ้านวังส้มซ่า อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นแหล่งปลูกส้มซ่าที่สำคัญในปัจจุบันบ้านวังส้มซ่า อยู่ติดแม่น้ำน่าน มีเรื่องเล่าว่าในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้มีชาวจีนไหหลำอพยพมาตั้งถิ่นฐานเพื่อค้าขายกับเมืองสองแควหรือเมืองพิษณุโลก และได้แต่งงานกับคนในหมู่บ้าน โดยได้นำพันธุ์ส้มซ่ามาจากเมืองจีนและมาปลูกไว้สำหรับเป็นสมุนไพรรักษาโรค เวลามาไปจึงพบเห็นต้นส้มซ่าในหมู่บ้านแห่งนี้เกือบทุกบ้าน

จึงตั้งชื่อหมู่บ้านแห่งนี้ว่า “บ้านวัง ส้มซ่า” แต่ความนิยมใช้ส้มซ่าลดลงเพราะรสชาติไม่อร่อยเหมือนเช่นมะนาวหรือมะกรูด ต้นส้มซ่าจึงถูกโค่นทิ้งแล้วปลูกพืชชนิดอื่นแทน ในภายหลังชาวบ้านได้รวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านวังส้มซ่า เพื่อนำต้นส้มซ่าที่มีเหลือเพียงต้นเดียวในหมู่บ้านกลับมาปลูกขยายพันธุ์เพิ่มจนเกือบทุกครัวเรือนในบ้านวังส้มซ่า มีต้นส้มซ่าประจำบ้านเหมือนเดิม และเก็บผลส้มซ่าส่งให้ทางกลุ่มฯ ผลิตผลิตภัณฑ์จากส้มซ่าเป็นสินค้า OTOP เช่น ครีมขัดผิว ยาสระผม ยาดม ยาหม่อง เป็นต้น ปัจจุบันบ้านวังส้มซ่า จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดพิษณุโลกที่มีชื่อเสียง

วิสาหกิจชุมชนบ้านวังส้มซ่า จัดทะเบียนเป็นวิสาหกิจเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๔ โดยผลิตเครื่องสำอางจากสมุนไพร มีสมาชิก ๒๓ คน มีเงินทุนเวียนประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

- เครื่องสำอางชุดแรกทำจากธัญพืช ในท้องถิ่นที่เป็นชีวภาพ
- พ.ศ.๒๕๕๗ ผลิตเครื่องสำอางจากส้มซ่า
- พ.ศ.๒๕๕๘ ผลิตเครื่องสำอางจากกล้วย และเปิดสปาส้มซ่า โดยมีบริการนวดแผนไทย อบสมุนไพร ชัดหน้า ชัดตัว ปัจจุบันปิดทำการตั้งแต่โควิด-๑๙ แต่กำลังจะเปิดให้บริการเร็วๆ นี้
- พ.ศ.๒๕๖๑ เปิดการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมโดยพัฒนาผลิตภัณฑ์จากส้มซ่า ซึ่งเป็นพืชประจำท้องถิ่นต่อยอดจากเครื่องสำอาง เป็นอาหารและเครื่องดื่ม

วิสาหกิจชุมชนบ้านวังส้มซ่า

เมนูอาหาร “อาหารสมุนไพรกิน กินเป็น...ไม่ป่วย”

ข้าวห่อใบบัว

ข้าวผสมธัญพืชและสมุนไพรห่อใบบัว

เครื่องปรุง

ส่วนที่หนึ่ง : ซีอิ้วขาว ซอสปรุงรส ซีอิ้วหวาน
น้ำมันงา พริกไทยป่น กระเทียมจีน น้ำตาลทราย
น้ำมันพืช

ส่วนที่สอง : ข้าวหอมมะลิและข้าวไรซ์เบอร์รี่

ส่วนที่สาม : ธัญพืช เห็ดหอม เม็ดบัว แป๊ะก๊วย
เม็ดถั่วลันเตา ไข่แดงเค็ม ปลาหมึกน้ำทอด

วิธีทำ

- นำข้าวหอมมะลีสองส่วน ข้าวไรซ์เบอร์รี่หนึ่งส่วน ผสมให้เข้ากันแล้วนำไปหุง
- กระเทียมสับละเอียดผัดกับน้ำมันพืชพอเหลือง แล้วใส่เห็ดหอมลงไปผัดให้สุกมีกลิ่นหอม จากนั้นนำธัญพืชทั้งหมดลงไปผัดให้เข้ากันแล้วใส่เครื่องปรุงรสปรุงแต่งด้วยน้ำตาลทรายเล็กน้อย โรยพริกไทยป่น ผัดให้เข้ากัน
- นำข้าวที่หุงเรียบร้อยแล้วใส่ลงไปผัดให้เข้ากัน

วิธีห่อข้าว

- นำใบบัวหงายเรียงเครื่องทุกอย่างให้สวยงามทั้งหมด แล้วจึงนำข้าวใส่ลงไป
- เริ่มห่อโดยการกอดข้าวให้แน่นแล้วพับส่วนที่เหลือ
- นำข้าวห่อใบบัวไปนึ่งโดยใส่ผลส้มซ่าและ ใบส้มซ่า เพื่อให้หอมกลิ่นส้มซ่า นึ่งประมาณ ๑๕ นาที
- พร้อมรับประทาน

น้ำส้มซ่า

เครื่องคั้นน้ำส้มซ่าผสมน้ำผึ้งและโซดา

ส่วนประกอบ

๑. ส้มซ่า	๕. สาระแทน
๒. มะนาว	๖. โซดา
๓. เกลือ	๗. น้ำแข็ง
๔. น้ำผึ้ง	

วิธีทำ

- คั้นน้ำส้ม ๕๐ มิลลิลิตร มะนาว ๕ มิลลิลิตร น้ำผึ้ง ๒๐ มิลลิลิตร เกลือเล็กน้อย
- นำส่วนผสมในข้อที่ ๑ มาผสมให้เข้ากัน ใส่โซดาประมาณ ๑๕๐-๒๐๐ มิลลิลิตร แต่งด้วยใบสาระแทนละส้มซ่า
- พร้อมเสิร์ฟ

แกงส้มผักพื้นบ้านปลาแม่น้ำนาน

แกงส้มเป็นแกงปรับธาตุ โดยใช้ผักพื้นบ้าน ในช่วงฤดูฝนเป็นหลัก

ส่วนประกอบ

ส้มซ่า น้ำตาลทรายแดง ลิ้นจี่ หอมแดง ชিংอ่อน เกลือ ผลไม้ตามฤดูกาล น้ำแข็ง

วิธีทำ

๑. เคี้ยวน้ำเชื่อม เมื่อน้ำตาลทรายละลายใส่น้ำส้มซ่า ผิวส้มซ่า เกลือเล็กน้อย เคี้ยวประมาณ ๑๕-๒๐ นาที
๒. นำผลไม้มาหั่นให้พอดีคำ ซอยชิงอ่อน ซอยผิวส้มซ่า
๓. ซอยหอมแดงแล้วนำไปเจียวให้กรอบ
๔. เสิร์ฟโดยใส่ผลไม้ทั้งหมด น้ำเชื่อม น้ำแข็ง แล้วจึงใส่ผิวส้มซ่า ชิงอ่อน และหอมแดง พร้อมรับประทาน

ยำส้มซ่า

เมนูอาหารไทยโบราณ

ส่วนประกอบ

๑. น้ำพริกแกงส้ม พริกแห้ง กระชาย ตะไคร้ หอมแดง ผิวมะกรูด กะปิ กระเทียม
๒. ปลาช่อนทอด
๓. ผักรวม : มะละกอ ดอกแค ผักปลั่ง ผักไชยา
๔. เครื่องปรุงรส : มะขามเปียก น้ำปลา น้ำตาลทราย

วิธีทำ

๑. นำเครื่องปรุงน้ำพริกโขลกให้ละเอียด แล้วใส่ปลา ลงไปโขลก
๒. ลวกผักทั้งหมดแล้วพักไว้
๓. ตั้งน้ำให้เดือด ใส่พริกแกง มะละกอ ต้มจนสุก
๔. ปรุงรสเปรี้ยว เค็ม หวานเล็กน้อย

ส้มฉุน

เมนูเครื่องหวานโบราณหาทานยาก

ส่วนประกอบ

๑. ส้มซ่า	๕. น้ำปลา
๒. หอมแขก	๖. ถั่วลิสงคั่ว
๓. น้ำมะนาว	๗. มะพร้าวคั่ว
๔. น้ำตาลปีบ	

วิธีทำ

๑. นำส้มซ่ามาปอกเปลือก แกะเอาแต่เนื้อ
๒. คลุกผสมกับน้ำยำ คือ น้ำมะนาว น้ำตาลปีบ น้ำปลา น้ำพริกเผา
๓. คลุกผสมมะพร้าวคั่ว โรยหน้าด้วยถั่วลิสงคั่ว พร้อมเสิร์ฟ

ส่วนที่ ๓

นิตรรคการ

๕๑ บุธ

ภูมิปัญญาหมอพื้นบ้าน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

พ่อหมอจอมจันทร์ นະนอง
ตั้งตำรับยาสมุนไพร
ยาพอกลดอาการปวดตามข้อ
ตามกระดูก

ส่วนประกอบ
ไพล ขมิ้นชัน ตะไคร้ ผิว
มะกรูด ใบมะขาม ใบส้มป่อย
หญ้าเอ็นยืด หญ้าถอดปล้อง

สรรพคุณ บรรเทาอาการ
ปวดกล้ามเนื้อ และข้อ
วิธีใช้ นำสมุนไพรทั้ง ๘ ชนิด
มาหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ แฉ่ทิ้งไว้
๑ - ๒ สัปดาห์ ในเหล้าขาว
นำน้ำยาสมุนไพรที่ได้มาพอก
โดยใช้สำลีชุบน้ำยาสมุนไพร
พอกบริเวณที่มีอาการปวด
ทิ้งไว้ประมาณ ๓๐ นาที

พ่อหมอทองเย็น โสภามา
ตั้งตำรับยาสมุนไพร
ชุดยาอบลมมะเอ็งคุด
ส่วนประกอบ
เครื่องขาว (เถาวัลย์)

ใบชาแห้ง กิ่งมะนาว

สรรพคุณ บรรเทาอาการ ปวดศีรษะจากลมมะเอ็งคุด
หรือลมปะกั้ง (ไมเกรน)

วิธีใช้

๑. ใช้ต้มเพื่อให้น้ำเข้า
กระโจมหรือห้องอบตัว
อบนาน ๑๕ - ๓๐ นาที
๒. ใช้น้ำยาสมุนไพร อบ
ตอนเย็นโดยไม่ต้องล้างออก

พ่อหมอศรี เจ้าเจ้า
ผู้ตั้งตำรับยา
แผ่นแปะลดปวดสูตร
พ่อหมอศรี เจ้าเจ้า
ส่วนประกอบ
ขมิ้นดำ ไม้เหมือดทอง
ใบหนาด หญ้าเอ็นยืด

สรรพคุณ บรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ ปวดเข่า
ปวดเท้า

น้ำมันเขียว

สรรพคุณ ถอนพิษร้อน แผลงัดต่อย ฝิ่นคั้น
คลายกล้ามเนื้อ เคล็ดขัดยอก แก้กมวิงเวียน
วิธีใช้ ใช้ทา นวด หรือสูดดม

ภูมิปัญญาพื้นบ้าน จังหวัดเชียงราย

สมุนไพรแก้ต่อมลูกหมากโต
สรรพคุณ รักษาระบบทางเดินปัสสาวะ ปวดปัสสาวะแต่ปัสสาวะไม่ออก ปัสสาวะบ่อย ตอนกลางคืน แสบขัด ปัสสาวะเป็นเลือด

วิธีใช้ รับประทาน ครั้งละ ๒-๓ แคปซูล ก่อนอาหาร

ฟ้าทะลายโจร ผักคาวตอง
สรรพคุณ ป้องกันไวรัส และสร้างภูมิคุ้มกัน และต้านไวรัสต่างๆ ลดอาการไข้หวัด เช่น ไอ จาม ไข้ มาลาเรีย ไข้ป่า รวมถึงไข้ที่มีอาการหนาวสั่น

วิธีใช้ ๑. ผู้ที่ไม่มีอาการป่วย ทานเพื่อป้องกัน รับประทาน ๑ แคปซูล ทานต่อเนื่อง ๓ วัน ต่อสัปดาห์ หรือ ทานวันเว้นวัน

๒. ผู้ที่มีอาการ ไข้ ไอ เจ็บคอ เป็นหวัด รับประทาน ครั้งละ ๑ แคปซูล วันละ ๔ ครั้ง หลังอาหาร และก่อนนอน ไม่ควรทานเกิน ๗ วัน

สมุนไพรแก้โรคไตเสื่อม
สรรพคุณ บำรุงไต ปรับสมดุลเลือด แก้อาการอ่อนเพลีย ปวดเอว ปัสสาวะเป็นฟอง **วิธีใช้** รับประทาน ครั้งละ ๒-๓ แคปซูล ก่อนอาหาร ยาแก้ลิ้มดำ

ยาแก้ลิ้มดำ
สรรพคุณ แก้กินของแสลง แก้อาหารเป็นพิษ แก้อาเจียน แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ **วิธีใช้ ๑.** ใช้ฟัน ทาท้องเด็ก ที่มีอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ

๒. รับประทาน ครั้งละ

๑-๓ แคปซูล ตอนที่เกิดอาการ **ไขมันชั้น**
สรรพคุณ ลดการอักเสบ ไขมันพอกตับ แก้กโรคไหลย้อน รักษาโรคกระเพาะอาหาร **วิธีใช้** รับประทาน ครั้งละ ๑-๒ แคปซูล หลังอาหาร

๕๘ เครือข่าย...ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้าน

**สมุนไพรมะระขี้นก
หินฟ้าแลบ**
สรรพคุณ ช่วยต้านมะเร็ง
รักษาโรคเบาหวาน โรคความ
ดันโลหิตป้องกันโรคกรดสีดวง
บำรุงธาตุ

วิธีใช้ รับประทาน ครั้งละ ๒-๓ แคปซูล ก่อนอาหาร

**สมุนไพรรักษาตุ ๔
สูตร ๓/๔**
สำหรับคนที่เกิดเลขลงท้าย
ด้วย ๓ และ ๘
สรรพคุณ เพื่อปรับธาตุ
ให้มีความสมดุล

วิธีใช้ ปั่นรับประทานเท่าปลายนิ้วก้อย รับประทาน
วันละ ๓ ครั้ง หลังอาหาร

**สมุนไพรรักษาตุ ๔
สูตร ๐/๕**
สำหรับคนที่เกิดเลขลงท้าย
ด้วย ๐ และ ๕
สรรพคุณ เพื่อปรับธาตุ
ให้มีความสมดุล

วิธีใช้ ปั่นรับประทานเท่าปลายนิ้วก้อย รับประทาน
วันละ ๓ ครั้ง หลังอาหาร

สมุนไพรรักษาตุ ๔ สูตร ๔/๙
สำหรับคนที่เกิดเลขลงท้ายด้วย
๔ และ ๙
สรรพคุณ เพื่อปรับธาตุ
ให้มีความสมดุล

วิธีใช้ ปั่นรับประทานเท่าปลายนิ้วก้อย รับประทาน
วันละ ๓ ครั้ง หลังอาหาร

**สมุนไพรรักษาตุ ๔
สูตร ๑/๖**
สำหรับคนที่เกิดเลขลงท้าย
ด้วย ๑ และ ๖
สรรพคุณ เพื่อปรับธาตุ
ให้มีความสมดุล

วิธีใช้ ปั่นรับประทานเท่าปลายนิ้วก้อย รับประทาน
วันละ ๓ ครั้ง หลังอาหาร

**สมุนไพรรักษาตุ ๔
สูตร ๒/๗**
สำหรับคนที่เกิดเลขลงท้าย
ด้วย ๒ และ ๗
สรรพคุณ เพื่อปรับธาตุ
ให้มีความสมดุล

วิธีใช้ ปั่นรับประทานเท่าปลายนิ้วก้อย รับประทาน
วันละ ๓ ครั้ง หลังอาหาร

ลำปางรักษ์สมุนไพร จังหวัดลำปาง

ตรีผลา
ส่วนประกอบ
สมอพิเภก
สมอไทย
มะขามป้อม

สรรพคุณ รักษาสมดุลธาตุทั้ง ๔ เสริมภูมิคุ้มกัน
ยับยั้งการเจริญของเซลล์มะเร็ง ชะลอความแก่
วิธีใช้ รับประทานครั้ง ๗๕ ซีซี ก่อนอาหาร
เช้า กลางวัน เย็น

กวาวเครือขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pueraria candollei* Graham
ex Benth. var *mirifica* (Airy Shaw et Suvat.)
Niyomdham.

ชื่อวงศ์ Leguminosae (Fabaceae)-
Papilionoideae

สรรพคุณ หัว รสเย็นเบื่อเมา บำรุงเนื้อหนังให้
เต่งตึง บำรุงสุขภาพ บำรุงกำลัง เป็นยาอายุวัฒนะ
สำหรับผู้สูงอายุ แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย

วิธีใช้ ตำรับยาบำรุงร่างกาย ให้รับประทานยา
ตำรับที่มีส่วนประกอบของผงกวาวเครือขาว
ไม่เกิน ๑-๒ มิลลิกรัม ต่อกิโลกรัมต่อวัน หรือ
ประมาณวันละ ไม่เกิน ๕๐-๑๐๐ มิลลิกรัม

ข้อควรระวัง: ห้ามรับประทานเกินขนาดที่แนะนำ
ให้ใช้ อาจทำให้มีอาการ ปวดศีรษะ คลื่นไส้
อาเจียน

กวาวเครือแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Butea superba* Roxb.

ชื่อวงศ์ Leguminosae (Fabaceae)-
Papilionoideae

สรรพคุณ

หัว รสเย็น เปื้อเมา บำรุงเนื้อหนังให้เต่งตึง
บำรุงสุขภาพ เป็นยาอายุวัฒนะ แก้ปวดเมื่อย
ตามร่างกาย

ราก แก้ลมอัมพาต แก้โลหิต

วิธีใช้ องค์กรอาหารและยาของไทยระบุขนาด
การรับประทานกวาวเครือแดง ไม่เกิน ๒ มิลลิกรัม
ต่อกิโลกรัมต่อวัน

กวาวเครือดำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Mucuna collettii* Lace.

ชื่อวงศ์ Papilionaceae

สรรพคุณ เป็นยาบำรุงกำลัง เพิ่มฮอร์โมนเพศชาย

วิธีใช้ สามารถนำไปชดหน้าได้ และชงกับน้ำอุ่นใช้
รับประทานได้ ทานไม่เกิน ๒ มิลลิกรัม ต่อกิโลกรัม
ต่อวัน

ชีวาริ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย ภูมิปัญญาพื้นบ้าน จังหวัดน่าน

ครีมบำรุงผิว
น้ำนมข้าว

ส่วนประกอบ
สารสกัดจากข้าว
หอมมะลิและ
น้ำนมข้าว

วิธีใช้ ใช้ทาผิวกาย

สรรพคุณ บำรุงผิวพรรณให้สดใสเปล่งปลั่ง
ผิวชุ่มชื้นมีน้ำมีนวล ไม่แห้งตึงเหมาะอย่างยิ่ง
สำหรับการดูแลผิวประจำวัน ช่วยลดริ้วรอย
ผิวหยابกร้าน สุขภาพดีขึ้นเมื่อใช้เป็นประจำ

ครีมหมักผสมสมุนไพร

ส่วนประกอบ
สารสกัดใบหมี
สารสกัดดอกอัญชัน
สารสกัดขิง
สารสกัดเหงือกปลาหมอ
และน้ำมันมะกรูด

วิธีใช้ หมักผสมสัปดาห์ละ ๑-๒ ครั้ง

สรรพคุณ ฟันฟุผิวที่เสียหายบกระด้างให้สลายเงา

เซรั่มรังไหม

ส่วนประกอบ สารสกัดจากโปรตีนรังไหม
ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้า ช่วยกระตุ้นการสร้าง
คอลลาเจน มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ ลดความ
หมองคล้ำของผิว ทำให้ผิวกระจ่างใส

วิธีใช้ บำรุงผิวหน้า วันละ ๒ ครั้ง เช้า-เย็น

ยาสระผม ๗ สมุนไพร

ส่วนประกอบ สารสกัดจากสมุนไพรเข้มข้น ๗
ชนิด เช่น ใบหมี อัญชัน ขิง มะกรูด ใบเหงือกปลา
หมอ ใบย่านาง และใบชาเมี่ยง

วิธีใช้ ใช้สระผม

สรรพคุณ เสริมความแข็งแรงให้รากผม ลดการ
หลุดร่วงและความมันบนหนังศีรษะ ช่วยให้ผมออก
เร็วขึ้น และชะลอการเกิดผมขาวเมื่อใช้เป็นประจำ
อย่างต่อเนื่อง

เคอร์คูมิน รีแพร์ ซีรั่ม

ส่วนประกอบ สารสกัดขมิ้นชัน

วิธีใช้ ทาบำรุงผิวหน้าเป็นประจำทุกวัน

สรรพคุณ ช่วยปรับผิวให้กระจ่างใส ลดเลือนริ้วรอย
ฝ้า กระ จุดด่างดำ และกระชับผิวให้นุ่มเนียน

ภูมิปัญญาพื้นบ้าน จังหวัดแพร่

ยาผงขับลมทวิโชคโอสถ ขนานที่ ๑
สรรพคุณ แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ ขับลม
 หน้ามืดตาลาย เวียนศีรษะ ไมเกรน
วิธีใช้
 ๑. ผู้ที่มีอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ จุกเสียด
 รับประทานครั้งละ ๑-๒ ช้อนชา วันละ ๓ เวลา
 หลังอาหารหรือเมื่อมีอาการ
 ๒. ผู้ที่มีอาการเวียนศีรษะ ไมเกรน หน้ามืดตาลาย
 รับประทานครั้งละ ๑-๒ ช้อนชา วันละ ๓-๔ เวลา
 หลังอาหารหรือเมื่อมีอาการ

หญ้าหวาน
สรรพคุณ มีสารต้านอนุมูลอิสระ ช่วยเสริมสร้าง
 สุขภาพ ช่วยรักษาระดับน้ำตาลในผู้ป่วย
 โรคเบาหวาน
วิธีใช้ นำหญ้าหวาน ๔-๕ ใบ ใส่ในน้ำเดือด ทิ้งไว้
 ๑-๒ นาที โดยนำมาใช้ชงน้ำชาหรือกาแฟ แทน
 น้ำตาลได้

ยาแคปซูล บรรเทาริดสีดวงทวาร ขนาดที่ ๓๕
สรรพคุณ ช่วยขับลมในลำไส้ ถ่ายเป็นมูกเลือด
 ปวดแสบปวดร้อนรูทวาร ถ่ายล่ำบาก
วิธีใช้

๑. ผู้ที่มีอาการถ่ายเป็นมูกเลือด ปวดถ่วงแหว
 รับประทานครั้งละ ๑-๒ แคปซูล วันละ ๓ เวลา
 หลังอาหารหรือเมื่อมีอาการ

ทานติดต่อกัน ๑๐-๑๕ วัน หรือ ๓ เดือน

๒. ผู้ที่มีอาการเป็นริดสีดวง มีติ่งงอก
 รับประทานครั้งละ ๑-๒ แคปซูล วันละ ๓-๔ เวลา
 หลังอาหารหรือเมื่อมีอาการ ทานติดต่อกันประมาณ
 ๓ เดือน

๓. ผู้ที่เป็นริดสีดวงเรื้อรัง
 รับประทานครั้งละ ๑-๒ แคปซูล วันละ ๓-๔ เวลา
 หลังอาหารหรือเมื่อมีอาการ ทานติดต่อกันประมาณ
 ๓-๖ เดือน

ยาหม่องร้านโชคทวีโฮส สูตรไหล
สรรพคุณ บรรเทาอาการปวดตามข้อต่างๆ ตะคริว
 เหน็บชา บริเวณที่มีอาการเคล็ดขัดยอก
วิธีใช้

ใช้นวดคลึงบ่อยๆ บริเวณที่มีอาการ วันละ
 ๔-๕ ครั้ง ครั้งละ ๕-๑๐ นาที อาการจะค่อยๆ ดีขึ้น

สมุนไพรตัวยาเดี่ยว แบบแห้ง มีดังนี้

ม้ากระทืบโรง

สรรพคุณ บำรุงกำลัง บำรุงโลหิต

กำลังช้างสาร

สรรพคุณ บำรุงกำลัง บำรุงสมรรถภาพทางเพศ

ยาอายุวัฒนะ

กำลังเสือโคร่ง

สรรพคุณ แก้ริดสีดวงลำไส้ แก้โลหิตเป็นพิษ

ในการคลอดบุตร

ฝาง

สรรพคุณ บำรุงโลหิต แก้อ่อนใน กระหายน้ำ

แฉ้ม

สรรพคุณ รักษาความดันโลหิตสูง ถอนพิษตกค้าง

ในร่างกาย

ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้าน จังหวัดพิษณุโลก

ยาแก้ท้องอืดและ
ท้องผูกสำหรับเด็ก
หมอพื้นบ้าน
นางวันเพ็ญ เฟ็งเพชร

ประเภทของหมอพื้นบ้าน นวดไทย
กรรมวิธีรักษา การนวดพื้นบ้าน การเป่า
ความเชี่ยวชาญ การกดจุดนิ้วล็อก และการทับหม้อ
เกลือ กดจุดสะท้อนเท้าเล็กบุหรี แก้อาการปวดหลัง
หัวไหล่ติด เป่าเส้น รักษาอาการบวมแดงต่างๆ
ส่วนประกอบตำรับยา
ใบชุมเห็ดเทศ มหาหิงค์ ใบกะเพราแดง น้ำผึ้ง
สรรพคุณ บรรเทาท้องอืดและท้องผูกสำหรับเด็ก
แรกเกิดถึงอายุ ๖ ปี

ยาแก้ น้ำเหลืองเสีย
หมอพื้นบ้าน
นางสายหยุด เสลาดอน

ประเภทของหมอพื้นบ้าน หมอยาสมุนไพร
หมอนวด หมอพิธีกรรม (การใช้คาถา)
กรรมวิธีรักษา ยาสมุนไพร การนวดไทย
โดยการทอมนต์คาถาระหว่างการรักษาพร้อมด้วย
ความเชี่ยวชาญ ใช้ตำรับยาสมุนไพรรักษาเริ่ม ุงสัตว์
อัมพฤกษ์ ริดสีดวงทวารหนัก ไทรอยด์ น้ำเหลืองเสีย
โรคสตรี และนวดเพื่อบรรเทาอาการปวดเมื่อย
ส่วนประกอบตำรับยา
เทียนทั้ง ๕ เจตมูลเพลิงแดง พลุควา กำมะถันเหลือง
ลูกจันทน์ กะเพรา กำมะถันแดง
สรรพคุณ ขับปัสสาวะ ท้องอืด จุกเสียด แก้กามโรค
วิธีใช้ ทานครั้งละ ๕-๗ เม็ด วันละ ๓ ครั้ง
หลังอาหาร

ยาคลายเส้น
เลือด
หมอพื้นบ้าน
นางลิ้วน ภูศรีเทศ

ประเภทของหมอพื้นบ้าน หมอยาสมุนไพร
กรรมวิธีรักษา ต้ม บด ดอง
ความเชี่ยวชาญ โรคระบบกล้ามเนื้อ ปวดขา
ปวดหลัง ปวดตามร่างกาย โรคระบบทางเดินอาหาร
ท้องอืด โรคระบบน้ำเหลือง เป็นตุ่มก้อน
ส่วนประกอบตำรับยา
โคคลาน ฮ้อตะพายควาย คำฝอย ผ่าง เถาเอ็นอ่อน
พริกไทย หญ้าเอ็นยืด กระจวาน ดีปลี ปะคำไก่
ตาลคำ กำลังเสือโคร่ง ม้ากระทืบโรง ชะเอมเทศ
โตไม้รัฐลัม กำลังข้างสาร
สรรพคุณ แก้เหน็บชา ปวดตามเส้นเอ็น
ปวดประจำเดือน
วิธีใช้ ทานครั้งละ ๑ แก้วกาแฟ วันละ ๓ ครั้ง
หลังอาหาร

ยาลมอายุวัฒนะ
หมอพื้นบ้าน
นายอานวย จัน
สดี

ประเภทของหมอพื้นบ้าน หมอยาสมุนไพร
กรรมวิธีรักษา การใช้ยาสมุนไพร
ความเชี่ยวชาญ การใช้สมุนไพรรักษาโรคหวัด ไอ
ไข้ทั้งระยะตุ โรคระเพาะอาหาร แก้กูกเสียด
ท้องอืดท้องเฟ้อ เริม แผลเบาหวาน แผลกดทับ
ส่วนประกอบตำรับยา
ไพล กระจชาย พริกไทย มะขามเปียก กระเทียม
ตะไคร้ ดีปลี น้ำตาล ชิง ผักเสี้ยนผี ผิวมะกรูด
เกลือ ข่า กระจเทียม มหาหิงค์
สรรพคุณ บำรุงร่างกาย ช่วยให้นอนหลับ
วิธีใช้ ทานครั้งละ ๒ เม็ด วันละ ๑ ครั้ง ก่อนนอน

ยาเถาเอ็นอ่อน
หมอพื้นบ้าน
นายสุภา ชินโคตร

ประเภทของหมอพื้นบ้าน หมอยาสมุนไพร
กรรมวิธีรักษา ต้ม ทา/ลูบ พอก
ความเชี่ยวชาญ ปวดหลัง ปวดขา แก้กโปสสาวะขัด
นิ่ว หายใจไม่อิ่ม ความดันโลหิตสูง ผื่น ตุ่ม งูสวัด
ส่วนประกอบตำรับยา
เถาเอ็นอ่อน ชะพลู ดอกจันทน์ บอระเพ็ด หัวหมู
ลูกจันทน์ ข่า โตไม้รัฐลัม กระจวาน ชิง ดีปลี
น้ำผึ้งเดือน ๕ เหงือกปลาหมอ พริกไทย
สรรพคุณ แก้กปวดหลัง แก้กปวดตา แก้กษัย
วิธีใช้ ทานครั้งละ ๒ เม็ด วันละ ๒ ครั้ง หลังอาหาร

น้ำมันว่าน
หมอพื้นบ้าน
พระดนตรี ฐิตวุฑฒโธ

ประเภทของหมอพื้นบ้าน หมอยาสมุนไพร
หมอพิธีกรรม
กรรมวิธีรักษา ยาต้มสมุนไพร น้ำมันว่าน น้ำมันต์
ความเชี่ยวชาญ การใช้ตำรับยาสมุนไพร
บำรุงเลือด รักษาโรคโลหิตจาง ความดันโลหิตสูง
เบาหวาน ไชมันในเลือดสูง การใช้น้ำมันว่าน
บรรเทาอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น
และกระดูก
ส่วนประกอบตำรับยา
ขมิ้น ไพล ไพลดำ ไพลแดง ว่านสาวหลง
สรรพคุณ แก้กปวดเมื่อยตามร่างกาย แก้กปวดหลัง
ปวดขา
วิธีใช้ ใช้ขนาดบริเวณที่มีอาการ วันละ ๒-๓ ครั้ง

สมุนไพรอัตลักษณ์ จังหวัดตาก

ประสิทธิภาพของการใช้ครีมขมิ้นชันลดการติดเชื้อในแผลเรื้อรังของผู้ป่วย โรงพยาบาลแม่ระมาด จังหวัดตาก
ความเป็นมา

ประสิทธิภาพของการใช้ครีมขมิ้นชันลดการติดเชื้อในแผลเรื้อรังของผู้ป่วยโรงพยาบาลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ใช้รูปแบบการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) บาดแผลเรื้อรัง ในกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวาน แผลกดทับ แผลติดเชื้อ เริมและงูสวัด เป็นภาวะที่ผู้ป่วยได้รับความทุกข์ทรมาน จากความเจ็บปวดที่ต้องได้รับการทำความสะอาดแผลทุกวัน ปัญหาผ้าปิดแผลแห้งติดบาดแผล ลักษณะบาดแผลของผู้ป่วยซึ่งหายยากเป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรและเสียเวลา รวมถึงเสียสุขภาพจิตของผู้ป่วย และผู้ป่วยไม่สามารถดำรงชีวิตตามปกติได้

งานแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลแม่ระมาด จึงมีการนำสมุนไพรขมิ้นชัน ซึ่งมีสรรพคุณในการรักษาแผลสด แผลเรื้อรัง ช่วยกัดฝ้าหนอง เพื่อลดการติดเชื้อและความทุกข์ทรมานจากการทำความสะอาดบาดแผลทุกวัน

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการใช้ครีมขมิ้นชัน ลดการติดเชื้อในแผลเรื้อรังของผู้ป่วย

ส่วนประกอบ ขมิ้นชันสด ๒ กิโลกรัม น้ำมันพืช ๑ กิโลกรัม พิมเสนเกล็ด ๑๕๐ กรัม วาสลีน ๕๐๐ กรัม

วิธีใช้ ทาบริเวณที่เป็นแผล

สรรพคุณ ลดการติดเชื้อในแผลเรื้อรัง

ภูมิปัญญาอาหารพื้นบ้าน จังหวัดอุดรธานี

อาหารพื้นบ้านและวิถีไทห้วยหูด บ้านห้วยหูด อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี

การนำสมุนไพรพื้นถิ่นหรือสมุนไพรที่สามารถหาได้ง่ายมา และสามารถนำมาประกอบอาหาร ซึ่งสมุนไพรแต่ละชนิดล้วนมีประโยชน์ในการดูแลสุขภาพ อาทิเช่น

พริก	สรรพคุณ ช่วยให้เจริญอาหาร แก้อาเจียน ขับเหงื่อ
กระเทียม	สรรพคุณ บรรเทาอาการไอ แก้อาการหวัด
หอมแดง	สรรพคุณ แก้อาการไอ ขับเสมหะ
ผักชีฝรั่ง	สรรพคุณ แก้อาการไอ บรรเทาอาการหวัด
งาขาว	สรรพคุณ ช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลและไขมัน
งาดำ	สรรพคุณ บำรุงกระดูก บำรุงผิวพรรณ
มะเขือพวง	สรรพคุณ ช่วยรักษาแผลในกระเพาะอาหาร บำรุงตับ
ถั่วฝักยาว	สรรพคุณ บำรุงกำลัง แก้อาการไอ

ภูมิปัญญาพื้นบ้าน จังหวัดเพชรบูรณ์

เมี่ยงโค้น เมนูอาหารจากภูมิปัญญาพื้นบ้าน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

อาหารพื้นบ้านของอำเภอหล่มเก่า และหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเมนูประกอบด้วยสมุนไพรหลายชนิด

ส่วนประกอบ หอมแดง กระเทียม ขิง ข่า ตะไคร้ มะเขือพวง มะเขือเครือ พริก มะนาว กล้วยดิบ

วิธีรับประทาน หั่นสมุนไพรเป็นโค้น (ชิ้น) ทอดด้วยใบส้มกบ ใบมะเดื่อป่อง หรือใบชะพลู ราดน้ำทำด้วย น้ำปลาร้าต้มสุก ประุงรสด้วยเกลือ น้ำตาล

คุณค่าทางโภชนาการ

มะนาว มีวิตามินซี ช่วยเสริมสร้างภูมิป้องกันอาการหวัด

กล้วยน้ำหว่า ช่วยเคลือบกระเพาะอาหาร ลดอาการปวดท้อง

ขิง กระเทียม หอมแดง ใบชะพลู พริก ช่วยขับลม ลดอาการจุกเสียดท้อง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย

ยาตมสมุนไพรมะนาว

ส่วนประกอบ ดอกจันทน์ กระวาน กานพลู โศภหัวบัว สมุลแว้ง โศภสอ พริกไทยดำ พิมเสน การบูร เมนทอล

วิธีทำ

๑. นำสมุนไพรรวมตามคูลูกเคล้ากัน สิ่งละ ๑ ส่วน
๒. ผสมพิมเสนน้ำ (พิมเสน ๑ ส่วน การบูร ๑ ส่วน เมนทอล ๒ ส่วน)
๓. นำสมุนไพรรวมเคล้ากับพิมเสนน้ำ (จนตัวสมุนไพรมีความเยิ้ม)
๔. ตักสมุนไพรรวใส่ในตาข่าย และบรรจุลงในขวดสวยงาม

สรรพคุณ บรรเทาอาการอ่อนเพลีย วิงเวียน คัดจมูก และช่วยบำรุงดวงจิต

วิธีใช้ ใช้สูดดม

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร

ยาทาสะกัดเงิน
 ส่วนประกอบ ใบลำไพล
 ใบกรวยป่า ข่าหลวง
 ใบพลูแก กุ่มน้ำ กุ่มบก
 ขอบชะนางขาว
 ขอบชะนางแดง
 เอื้องแพ้คิ้ว ข่าแดง

สรรพคุณ สมานแผล ผื่นคัน ทาแผลสะกัดเงิน
วิธีใช้ ทา บริเวณที่เป็น วันละ ๒ - ๓ ครั้ง

ครีมสะกัดเงิน
สรรพคุณ รักษาแผลสะกัดเงิน ผื่นคัน แผลเรื้อรัง
ส่วนประกอบ น้ำมันมะกอก กัญชา และตัวยาอื่น ๆ
วิธีใช้ ทา บริเวณที่มีอาการ

ตำรับยาพอกนิ้วเท้า
ส่วนประกอบ
 หัวหมู มหาหิงค์
สรรพคุณ รักษาแผล
 สะกัดเงิน ผื่นคัน
 แผลเรื้อรัง สมานแผล

ตำรับยานันต์คุณ
ส่วนประกอบ พริกไทย ใบมะตูม ใบคนที่สอ ว่านน้ำ
 บอระเพ็ด ขมิ้นชัน ใบสะเดา
สรรพคุณ แก้กามัว ฝ้าพาง แก้ก้อกระจก

๗๒ เครื่องช่วย...ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้าน

ตำรับยาพอกตา

ส่วนประกอบ ฟ้าทะเลลายโจร ไข่เป็ด บอระเพ็ด
กระดอม
สรรพคุณ แก้ตาพร่า ตาลาย แก้ปวดไมเกรน
ลดอาการปวดกระบอกตา

ชาสมุนไพร

๑. ชาดอกอัญชัน

สรรพคุณ ช่วยบำรุงสายตา แก้ตาฟาง ลดระดับน้ำตาล
ในเลือด

๒. ชาขมิ้นชัน

สรรพคุณ ช่วยขับลม แก้ไขเรื้อรัง แก้ท้องร่วง สมานแผล

๓. ชาบัวบก

สรรพคุณ สมานแผล ลดอาการอักเสบ บำรุงสมอง แก้ช้ำใน

๔. ชาใบหม่อน

สรรพคุณ ช่วยขับเหงื่อ ใบใช้เป็นยาแก้อาการติดเชื้อ

๕. ชามะขามป้อม

สรรพคุณ ขับเสมหะ ช่วยย่อยอาหาร บำรุงสมอง

๖. ชาตะไคร้

สรรพคุณ บำรุงไต ขับปัสสาวะ ลดอาการบวมอักเสบ

๗. ใบเตย

สรรพคุณ รักษาโรคเบาหวาน บำรุงหัวใจ

๘. เครื่องดื่มหัวปลี

สรรพคุณ ชับน้ำนม บำรุงเลือด ลดอาการอักเสบในร่างกาย

นวดน้ำมันด้วยไม้ไผ่ จังหวัดอุทัยธานี

ประวัติหมอยาพื้นบ้าน จังหวัดอุทัยธานี

นายมหาโกศลย์ ชำกระแสร์ อายุ ๕๔ ปี

มีความเชี่ยวชาญ นวดน้ำมันไม้ไผ่ ยาสมุนไพร โรคระบบกล้ามเนื้อ

การสืบทอด จากการเรียนรู้จากชมรมแพทย์แผนไทยจังหวัดนครสวรรค์และสืบทอดภูมิปัญญาการนวดน้ำมันไม้ไผ่จากพ่อสนธิ วัดหนองแพบ จังหวัดอุทัยธานี

สมุนไพรโคคลาน
สรรพคุณ แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดหลัง ปวดสะเอว เส้นตึง แก้กษัย ไตพิการ ครันตัวขับปัสสาวะ บำรุงโลหิต

วิธีรับประทาน นำสมุนไพรต้มดื่มเมื่อมีอาการ

สมุนไพรไผ่เต้ายาหม่อม
สรรพคุณ แก้ไข้พิษไข้ แก้อ่อนใน กระทุ้งพิษไข้ แก้ไข้เพื่อตีพิการ

วิธีรับประทาน นำสมุนไพรต้มดื่มเมื่อมีอาการ

สมุนไพรเถาวัลย์เปรียง
สรรพคุณ แก้กษัย เส้นเอ็น ทำให้เส้นเอ็นอ่อน ขับปัสสาวะ แก้เส้นพิการ ปวดเมื่อย

วิธีรับประทาน นำสมุนไพรต้มดื่มเมื่อมีอาการ

สมุนไพรเถาแดง
สรรพคุณ บำรุงโลหิต แก้ไข้เซื่องซึม

แก้ น้ำเหลืองเสีย ประดงผื่นคัน แก้ลมแดง แก้ปวดข้อ
วิธีรับประทาน นำสมุนไพรต้มดื่มเมื่อมีอาการ

การดูแลสุขภาพโรคสะเก็ดเงินด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย จังหวัดนครสวรรค์

ตำรับยาปรุงเฉพาะรายโรคสะเก็ดเงิน

ส่วนประกอบ ใบชุมเห็ดเทศ พิกุล กฤษณา คำฝอย ดีเกลือ เกสรบัวหลวง ทองพันชั่ง หญ้าคา สารภี ปลาไหลเผือก บุนนาค ใบมะกา ผาง เหงือกปลาหมอ รากมะนาว ดอกมะลิ คนทีสอ บุนนาค กำแพงเจ็ดชั้น ข้าวเย็นเหนียว – ได้วิธีต้ม เติมน้ำให้ท่วมตัวยา หรือประมาณ ๓ ลิตร ต้มให้เดือด ๓๐ นาที
วิธีใช้ รับประทาน ครั้งละ ๑ แก้วกาแฟ วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหารควรต้มยาในหม้อเคลือบ หรือหม้อสแตนเลส ห้ามใช้หม้ออลูมิเนียม เพราะจะทำให้สารแทนนินในสมุนไพรทำปฏิกิริยากับโลหะ ทำให้มีผลต่อการออกฤทธิ์ของยาต้ม

ยาแผนไทยที่ปรุงสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย

สรรพคุณ ยาแก้เหงื่อเสียน้ำ กระทั่งพิษไข้ ถ่ายโลหิตเสีย
วิธีใช้ รับประทาน ครั้งละ ๒๕๐ มล. หรือ ๑ แก้ว วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร
วิธีต้ม
๑. ใช้หม้อสแตนเลส เติมน้ำให้ท่วมตัวยา หรือ ประมาณ ๓ ลิตร ต้มให้เดือด ๓๐ นาที
๒. อุ่นยาก่อนรับประทานทุกครั้งเพื่อป้องกันการบูด และเติมน้ำ ๑ – ๒ แก้ว ทุกครั้งที่อุ่นยา
๓. ยาปรุง ๑ ตำรับ รับประทานได้ครั้งละ ๑ สัปดาห์

ดัมกัรปุรัมจินดา สุธุมิปัญญาแม่หญิงใจไล จังหวัดนครสวรรค์

ตำรับยาแก้ร้องให้ 3 เดือน

ยาแก้ได้ร้องให้ ๓ เดือน

ส่วนประกอบ ใบมะขาม ๒ ชีด หัวเปราะหอม ๒ ชีด พิมเสน ๑/๒ ช้อนชา
ขั้นตอนการทำ

๑. นำวานเปราะหอม (แห้ง) มาต้มเคี่ยวเทน้ำท่วมตัวยาคั่ว ต้มเคี่ยวไว้ให้เหลือน้ำ ๕๐ มิลลิลิตร กรองเอาแต่น้ำ พักไว้ให้เย็น
๒. นำใบมะขามสดไปล้างให้สะอาด จากนั้นนำไปตำให้แหลก คั้นเอาแต่น้ำด้วยผ้าขาวบาง นำน้ำที่ได้ไปต้มให้สุก พักไว้ให้เย็น
๓. นำน้ำสมุนไพรจากข้อ ๑, ๒ มาผสมกัน แล้วใส่พิมเสน คนให้ละลาย บรรจุขวด

วิธีใช้ ทาบริเวณหน้าอกและหลัง เมื่อเด็กมีอาการร้องไม่หยุด หรือทาทุกวัน วันละ ๑ ครั้ง ตอนเย็น

ข้อควรระวัง หลังใช้หากมีผื่นแดงคัน ให้รีบล้างออกด้วยน้ำสะอาด หากไม่ดีขึ้นควรไปพบแพทย์

นวัตกรรมแม่หญิงใจไล

ตำรับยาพอกท้องยุบ

นวัตกรรม แม่หญิงใจไล โดยมีการพัฒนาต่อยอด

๑. การพัฒนาต่อยอด พ.ศ. ๒๕๕๙ นวัตกรรมแม่หญิงใจไล โดยผลการศึกษาร้อยละของมารดาหลังคลอดใช้เข็มขัดประคบสมุนไพรแล้วมดลูกเข้าอู่ เท่ากับ ๐
๒. พ.ศ. ๒๕๖๔ ต่อยอดเป็นนวัตกรรมยาพอกท้องยุบ แม่หญิงใจไลร่วมกับยาพอกท้องยุบ พบว่าน้ำหนักของมารดา ลดลงโดยเฉลี่ยประมาณ ๒.๗ กิโลกรัม
๓. พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อยอดเป็นนวัตกรรมยาหม่องใจไล พบว่าน้ำหนักของมารดา ลดลงโดยเฉลี่ยประมาณ ๒ กิโลกรัม

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร

น้ำมันกระตูดักดำ ชัดมอญ
 ส่วนประกอบ สารสกัดต้น
 กระตูดักดำ ชัดมอญ
 น้ำมันมะพร้าว
 สารสกัดเถาวัลย์เปรียง
 เถาเอ็นอ่อน น้ำมันระกำ
 น้ำมันยูคาลิปตัส การบูร

พิมเสน เมนทอล

สรรพคุณ ปวดเมื่อย ปวดข้อ ข้ออักเสบ

น้ำมันไพล เสลดพังพอน
 ส่วนประกอบ ไพล
 เสลดพังพอน น้ำมันระกำ
 การบูร น้ำมันยูคาลิปตัส
 กานพลู ขมิ้น เมนทอล
 สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ปวดกล้ามเนื้อ ฟกช้ำ เคล็ด

ขัดยอก และบรรเทาอาการแมลงสัตว์กัดต่อย

ยาหม่องสมุนไพร
 ส่วนประกอบ ไพล ขมิ้น
 เมนทอล น้ำมันระกำ
 พิมเสน การบูร น้ำมันยูคา
 ลิปตัส วาสลิน พาราฟิน
 สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ปวดเมื่อย ปวดตามข้อ

สบู่รางจืด
 สรรพคุณ ลดอาการผื่นคัน
 ขำระล้างสารเคมีตาม
 ร่างกาย
 วิธีทำ

๑. นำเถารางจืด เคี้ยวกับน้ำ ๓ ส่วน จนเหลือ ๑ ส่วน
๒. นำเบสสบู่ มาเคี้ยวผ่านน้ำ ใพอ่อนๆ จนเบสสบู่ ละลาย
๓. นำสารสกัดรางจืด ผสมกับเบสสบู่ คนเบาๆ ให้เข้ากัน
๔. ตั้งทิ้งไว้ให้อุณหภูมิเย็นลง นำใส่พิมพ์สบู่

ภูมิปัญญาสาเกตนคร จังหวัดร้อยเอ็ด

น้ำมันข้าวทอง
ส่วนประกอบ
น้ำมันข้าวบ้าน น้ำมัน
ขมิ้นอ้อย น้ำมันไพล
การบูร

สรรพคุณ แก้อาการมีนชา รักษาผิวหนังให้ชุ่มชื้น
แก้ผดผื่นคัน

วิธีใช้ นวดคลึงแขน ขา ฝ่ามือ จนน้ำมันซึม

น้ำมันเมืองศรีภูมิ
ส่วนประกอบ น้ำมันไพล
น้ำมันกานพลู
เมทิลซาลิไซเลท การบูร
สรรพคุณ รักษาอาการปวด
เคล็ด ชัด ยอก ฟกช้ำดำเขียว

วิธีใช้ ทานวดบริเวณที่มีอาการ

ลูกประคบสมุนไพร
คุณหลวง
ส่วนประกอบ
ไพล ขมิ้นชัน ผิวมะกรูด
ตะไคร้ ใบมะขาม ใบหนาด
ตัวยาอื่นๆ

สรรพคุณ บรรเทาอาการปวดเมื่อย
เพิ่มการไหลเวียนโลหิต

วิธีใช้ นำลูกประคบไปนึ่ง ๑๕-๒๐ นาที

นำมาประคบบริเวณที่ต้องการ

ชาขิงใบฝรั่ง ตราคุณหลวง
ส่วนประกอบ ผงใบฝรั่ง
สรรพคุณ แก้อาการถ่ายเหลว
ถ่ายกะปริดกระปรอย
วิธีใช้ ชาขิง ๑ ชอง แช่ใน
น้ำร้อน ๑ แก้ว แช่ทิ้งไว้
๑๐-๑๕ นาที
ดื่มวันละ ๓ ครั้ง

โรงพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ยาพอกเข้าเบญจอค์คี

ส่วนประกอบ ดอกขมิ้น ไพล ขิง พริกไทย กานพลู
 สรรพคุณ พอกลมจับโปงแห้งเข้า (เข้าเสื่อมเรื้อรัง)
 ลดอาการอักเสบเข้า และอาการปวดข้อ

สเปรย์สมุนไพรระงับกลิ่นเท้า

ส่วนประกอบ ทองพันชั่ง เปลือกมังคุด และกานพลู
 สรรพคุณ ระงับกลิ่นไม่พึงประสงค์ที่เท้า
 วิธีใช้ ฉีดสเปรย์บริเวณเท้า ฝ่าเท้า ซอกนิ้วเท้า
 โดยเฉพาะบริเวณอับชื้น หลังจากนั้นทิ้งไว้ให้แห้ง
 ก่อนสวมรองเท้า วันละ ๒ ครั้ง เช้า – เย็น อาจใช้
 มากกว่า ๒ ครั้ง หากกลิ่นเท้ารุนแรง

ยาแก้ไอผสมมะขามป้อม

สรรพคุณ บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ
 วิธีใช้ จิบเมื่อมีอาการไอ
 ใช้ทดแทนยาแผนปัจจุบัน ที่มีคุณสมบัติ
 บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ เช่น Ambromhexine

ยาธาตุบดเขย

สรรพคุณ บรรเทาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ

วิธีใช้ ครั้งละ ๑ - ๒ ช้อนโต๊ะ วันละ ๓ ครั้ง
หลังอาหาร

ข้อควรระวัง ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของ
ตับ ไต เนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูร
และเกิดพิษได้

ยาฟ้าทะลายโจร

ข้อบ่งใช้ บรรเทาอาการเจ็บคอ อาการหวัด
และอาการท้องเสีย ชนิดที่ไม่เกิดจากการติดเชื้อ
เช่น อุจจาระไม่เป็นมูกหรือเลือดปน

วิธีใช้ รับประทานครั้งละ ๓ - ๔ แคปซูล วันละ
๔ ครั้ง หลังอาหารและก่อนนอน หรือตามแพทย์สั่ง

ข้อควรระวัง หากใช้ติดต่อกันเกิน ๓ วัน แล้วไม่ดีขึ้น
หรืออาการรุนแรงขึ้น ควรหยุดใช้และพบแพทย์

ยาขมิ้นชัน

ข้อบ่งใช้ บรรเทาอาการท้องอืด จุกเสียดแน่นท้อง

รักษาโรคระเพาะอาหาร

วิธีใช้ รับประทานครั้งละ ๒ - ๔ แคปซูล

วันละ ๓ ครั้ง หลังอาหาร

ข้อควรระวัง ไม่ควรกินต่อเนื่องกันเพราะอาจทำให้
ระคายเคืองกระเพาะอาหารและเกิดผลข้างเคียงอื่นๆ
ได้

สืบสานตำนานยา จังหวัดสุรินทร์

ยาแก้ไอมองคร้อ
ตั้งตำรับและปรุงโดย
นายไพวัลย์ โคศรีสุทธิ
นางสาวสมใจ
คุณารักษ์
แพทย์แผนไทย
โรงพยาบาลกาบเชิง

ส่วนประกอบ มะขามป้อม สะออบไทย สมอไทย
รากชะเอมเทศ ขมิ้นอ้อย กะเพราแดง ดีปลี ชิง
ข่าพลู กานพลู แก้วมอญ สารส้ม สารส้มสะตุ
โถงจุฬาลัมพา น้ำผึ้ง

สรรพคุณ รักษาอาการไอเรื้อรัง
วิธีใช้ จิบเมื่อมีอาการ

ยาครอบจักรวาล (ยาครอบไข้)
นายแพทย์เอกชัย
ปัญญาวัฒน์นุกุล
เป็นผู้นำยาตำรับนี้
เข้ามาใช้ใน
โรงพยาบาลกาบเชิง

ส่วนประกอบ น้ำเกลือ พลูมารี ข้าวเย็นเหนียว
ข้าวเย็นใต้

สรรพคุณ รักษาโรคมะเร็ง
วิธีใช้ ต้มกินครั้งละ ๑ แก้ว วันละ ๒ เวลา
ก่อนอาหาร เข้า-เย็น

ตำรับยา บำรุงร่างกาย
สรรพคุณ บำรุงเลือด
บำรุงร่างกาย
ปรับสมดุลร่างกาย
วิธีต้ม นำสมุนไพร
ทั้งหมดมาล้างให้
สะอาด นำใส่หม้อ
เติมน้ำท่วมยา ต้มให้

เดือดประมาณ ๑๐ - ๑๕ นาที รินน้ำยาไว้ดื่มส่วนตั
ยยาให้ผึ้งลมไว้ต้มในวันต่อมา
๑ มัดสามารถต้มได้ ๕-๗ วัน หรือจนยาจัด
วิธีใช้ ต้มครั้งละ ๑ ถ้วย ก่อนอาหารเช้าและเย็น

สมุนไพรดี ๆ ที่ศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

**สติ๊กเกอร์หอมแดง
ศรีสะเกษ**
สรรพคุณ ช่วยให้อากาศ
สดชื่น รู้สึกโล่งสบาย
หอมนาน ๘ ชั่วโมง

วิธีใช้ แกะสติ๊กเกอร์ แล้วแปะลงวัสดุ ที่ต้องการติด
เช่น หน้ากากอนามัย เสื้อผ้า ผัดลม หรือ
เครื่องปรับอากาศ โดยไม่ต้องสัมผัสที่ผิวหนัง

โลชั่นหอมแดงศรีสะเกษ
สารสกัดหอมแดง
อุดมไปด้วยเคออสทีน
สารสีแดง ที่มีคุณสมบัติ
ต้านอนุมูลอิสระสูง และ
วิตามินอี จากธรรมชาติ
เพื่อผิวเนียนนุ่ม ชุ่มชื้น

วิธีใช้ ลูบโลชั่นให้ทั่วร่างกาย ใช้เป็นประจำทุกวัน

**สบู่เหลวจากสารสกัด
หอมแดงศรีสะเกษและ
เปลือกมังคุดภูเขาไฟ**
สารสกัดหอมแดง
อุดมไปด้วยเคออสทีน
สารสีแดง ที่มีคุณสมบัติ
ต้านอนุมูลอิสระ

สารที่มีสารแซนโทน และแมงโกสทิน ออกฤทธิ์ฆ่า
สมานช่วยลดอาการอักเสบและมีฤทธิ์ต้านเชื้อ
แบคทีเรียที่ทำให้เกิดหนองได้ดี เพื่อผิวพรรณ
กระจ่างใส เนียนนุ่ม

**น้ำมันหอมแดง
ศรีสะเกษ**
ส่วนประกอบ
สารสกัดจาก
หัวหอมแดงสด

และน้ำมันหอมระเหยจากสมุนไพรอื่นๆ เช่น
มะกรูด ตะไคร้ ยูคาลิปตัส สะระแหน่
สรรพคุณ บรรเทาอาการหวัด คัดจมูก
วิธีใช้ ใช้สูดดม ทาถู

วิสาหกิจชุมชนชีววิถีตำบลน้ำเกี๋ยน จังหวัดน่าน

ครีมบำรุงผิวน้ำนมข้าว
ผลิตจากสารอาหาร
ธรรมชาติจากข้าวหอม
มะลิและน้ำนมข้าว
ซึ่งอุดมไปด้วยวิตามิน
นาานาชนิด เช่น วิตามิน
B๑ B๒ B๕ B๖ และ
วิตามินอี ช่วยบำรุง

ผิวพรรณให้สดใสเปล่งปลั่งผิวชุ่มชื้นมีน้ำมีนวล
ไม่แห้งตึง

เครื่องดื่มผง เชียงตา
ผักเชียงตา มีสาร
Gymnemic acid
ที่ออกฤทธิ์ยับยั้ง
การดูดซึมกลูโคสใน
ทางเดินอาหารจึงช่วย
ลดระดับน้ำตาลใน
เลือดได้ เพื่อให้ได้ผล

ควรรับประทานต่อเนื่องทุกวันเป็นระยะเวลา
๒๘ วัน โดยผักเชียงตาไม่มีพิษต่อตับ
ช่วยบำรุงตับอ่อน

เครื่องดื่มผงหัวปลี
ผสมขิง

เครื่องดื่มสมุนไพร
ที่มีส่วนผสมของหัวปลี
และขิง ช่วยบำรุงน้ำนม
ให้กับคุณแม่หลังคลอด
เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอด
กันมาแต่โบราณแม่ที่เพิ่ง

คลอดลูก ให้มีน้ำนมเพิ่มขึ้น และยังให้สารอาหารสูง
ช่วยบำรุงเลือด เพราะหัวปลีมีธาตุเหล็ก
ป้องกันโลหิตจาง

เครื่องช่วยท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จังหวัดเชียงใหม่

ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านป่าตาล

ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านป่าตาล เรื่องเล่าวิถีชีวิตของชาวยองโดยเฉพาะวิถีผ้าไทยยอง ที่มีลวดลาย และสีสันทันเป็นเอกลักษณ์ โดยมีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชาวยอง อาทิเช่น

๑. ตาแหลว แคล้วคลาดดวงภัย
๒. ตุงใยแมงมุมสิริมงคล
๓. ลูกประคบยองฮี ตู๊ดป่าตาล
๔. น้ำสมุนไพรสามสาว
๕. อี๊กหย่องยอง
๖. ใ้ส้อสมุนไพรชาวยอง
๗. ภาพวาดวิถีชาวยอง
๘. ข้าวแคบมณีวรรณ
๙. ถักทอด้วยรัก ผ้าสารพัดประโยชน์
๑๐. น้ำหนังจาวยอง

สืบทอดมรดกภูมิปัญญาบ้านชุมชนบ้านป่าตาล
การตอกเส้นตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย
การทักหม้อเกลือหญิงหลังคลอด การเข้ากระโจม

น้ำสมุนไพรสามสาว
เป็นน้ำสมุนไพรพื้นบ้าน ๓ อย่าง
ได้แก่ ตะไคร้ ขิง ข่า

กรีนมาสสาจแอนด์สปา จังหวัดพิษณุโลก

ร้าน Green Massage & Spa บริการนวดไทยและสปา เสริมสวย ทำผม บริการทำเล็บ
ทาสีเล็บ การนวดผ่อนคลายความเหนื่อยล้า

ผลิตภัณฑ์กรีนมาสสาจแอนด์สปา

น้ำมันไพล สกัดจากธรรมชาติ ๑๐๐% ช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อย เคล็ดขัดยอก อาการอักเสบกล้ามเนื้อ
แมลงกัดต่อย ส่วนประกอบ ไพล ขมิ้น กานพลู มะกรูด ตะไคร้ การบูร พิมเสน น้ำมันมะพร้าว
หวีไม้กดจุด นวดกดจุด/ยกกระชับใบหน้า/นวดศีรษะ/นวดแขน/นวด คอ ไหล่
หมอนประคบข้าวหอมมะลิ ช่วยผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ช่วยให้นอนหลับสบาย ช่วยกระตุ้นการทำงานของระบบ
ทางเดินหายใจ
สมุนไพรต้มอาบ ๑๐ ชนิด ใบเปกล้า ใบหนาด ไพล ตะไคร้บ้าน ตะไคร้หอม ขมิ้น ใบมะขาม ส้มป่อย มะกรูด
หญ้ารี้แพร์ สรรพคุณ ขับน้ำคาวปลา มดลูกเข้าอู่ แก้อาการหนาวใน กระตุ้นระบบน้ำนม
ยาหม่องตะไคร้หอม ช่วยให้กล้ามเนื้อลดอาการปวดบวม แก้อักเสบ แก้วิงเวียน

วิสาหกิจชุมชนบ้านวังส้มซ่า จังหวัดพิษณุโลก

ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมสารสกัดส้มซ่า

ครีมบำรุงผิวส้มซ่า ครีมบำรุงผิวที่อุดมไปด้วยคุณประโยชน์จากธรรมชาติ ได้แก่ ว่านหางจระเข้ ให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว เซียนร์บัตเตอร์ ให้ความยืดหยุ่นผิว และสารสกัดจากใบส้มซ่า เพิ่มวิตามินซี แก่ผิว

แชมพูส้มซ่า และครีมนวดผสมส้มซ่า สารสกัดจากใบส้มซ่า ลดอาการคัน ลดความมันหนังศีรษะ บำรุงเส้นผม ลดการหลุดร่วงของเส้นผม

ครีมนวดมือ ประกอบด้วย สารสกัดจากผลกล้วย น้ำมันมะพร้าว น้ำมันรำข้าว น้ำมันงา ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้น บำรุงผิวมือและเล็บ วิตามินอี ซึมซาบได้อย่างล้ำลึกเข้าถึงผิว

อโรมาส้มซ่าเจล สารสกัดจากน้ำมันหอมระเหย จากผิวส้มซ่า ทำให้สดชื่น ผ่อนคลาย บรรเทาอาการวิงเวียน

ครีมขัดผิวธัญพืช สารสกัดข้าว น้ำมันมะพร้าว น้ำมันงา น้ำผึ้ง ช่วยในการทำความสะอาด ขัดผิว และสิ่งสกปรกต่างๆ ให้ผิวเกลี้ยงเกลา อย่างอ่อนโยน เพิ่มความชุ่มชื้นผิว

โลชั่นบำรุงผิวธัญพืช สารสกัดข้าว น้ำมันมะพร้าว น้ำมันงา น้ำผึ้ง โลชั่นบำรุงผิวสูตรอ่อนโยน เพิ่มความชุ่มชื้นผิว

สบู่เหลวธัญพืช สารสกัดจากข้าว น้ำมันมะพร้าว น้ำมันงา น้ำผึ้ง ช่วยในการทำความสะอาดผิว และสิ่งสกปรกต่างๆ บนผิว

แหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวป्ली จังหวัดสระบุรี

สินค้าชุมชนตลาดหัวป्ली

สมอแซ้มคลุกกะเอม มะขามป้อมแช่อิ่ม มะม่วงหาวมะนาวโห่อบแห้ง คุกกี้รสกระเจี๊ยบผสมธัญพืช
เผือกหอมทอดกรอบ ข้าวเกียบผักหวานป่า ข้าวเกียบวอเตอร์เครส มะตูมแช่อิ่ม กระเจี๊ยบแช่อิ่ม

คุกกี้กระเจี๊ยบธัญพืช

เพื่อสุขภาพ ไม่ใส่นมไม่ใส่น้ำมันแข็งเหมือนคุกกี้ทั่วไป คุกกี้หอมกรอบ อร่อย แต่งหน้าด้วยธัญพืช
เพื่อสุขภาพ ทานตะวัน งาขาว งาดำ
เม็ดมะม่วงหิมพาน ทาหน้าด้วยไข่แดง
คุกกี้อุดมไปด้วยคุณประโยชน์

กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพร บ้านตม จังหวัดชลบุรี

สบู่เหลวอาบน้ำข้าวหอม

เพื่อรักษาผิวพรรณ จากสมุนไพร บ้านตม
ดูแลผิวพรรณที่มีจุดเด่น ปราศจากสารเคมีทำจาก
ธรรมชาติ ๑๐๐%

น้ำมันผมนวน

ช่วยดูแลและรักษาเส้นผม ช่วยให้เส้นผมยาว หนา
เงางาม นุ่มลื่น มีสารออกซิเดชัน ลดการหลุดร่วง
และแตกปลาย ไม่เหนียวเหนอะหนะ

สูตรลับจากธรรมชาติ : แชมพูเปลี่ยนสีผมที่
ไม่ต้องกังวลเรื่องเล็บดำ ไม่ต้องสวมถุงมือ ล้างออก
ง่าย แชมพูเปลี่ยนสีผมที่ใช้ง่ายและสะดวกสบาย
ประสบการณ์ใหม่ในการเปลี่ยนสีผม ดำธรรมชาติ
ไม่เลอะเทอะ

แชมพูเปลี่ยนสีผมแบบอินทรีย์ มาตรฐานใหม่
ของความงาม ปรับให้เส้นผมเข้มขึ้น แชมพูสำหรับ
สระผมเท่านั้น ครีมหักหรือนวด ควรใช้หลัง
สระทิ้งไว้ ๑-๒ นาที และล้างออก

ท้องถิ่นเชิงสุขภาพและผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยท้องถิ่นชุมชน จังหวัดตราด

ข้าวเกรียบยากน้ำ

ข้าวเกรียบยากน้ำนั้นมีที่มาที่ไป สมัยโบราณ ชาวมุสลิม (แขกจามเชื้อสายมลายู) ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านน้ำเชี่ยว ได้นำวัฒนธรรมการกินของตนเข้ามาด้วย นั่นคือ ข้าวเกรียบปากหม้อ ที่มีลักษณะคล้ายข้าวเกรียบปากหม้อของชาวเวียดนาม (ญวน) ต่อมาเมื่อทำกินกันมากๆ แป้งที่เหลือจากการทำข้าวเกรียบถูกประยุกต์โดยนำไปตากแดดเป็นแผ่นแห้งๆ แล้วจึงนำไปย่างไฟ ขณะเดียวกัน ชาวมุสลิมเห็นว่าบ้านน้ำเชี่ยวนั้นมีมะพร้าว มีกุ้งเยาะ เลยนำมาตัดแปลงทำเป็นขนม โดยใช้น้ำตาลอ้อยมายา(ทา)ที่ตัวแป้งเพื่อให้มะพร้าวกับกุ้งติดกับตัวแป้ง จึงเป็นที่มาของชื่อ “ข้าวเกรียบยากน้ำ”

ส่วนประกอบ

สูตรแป้ง แป้งข้าวเจ้า ๗๐ % แป้งมัน ๓๐%

สูตรไส้ น้ำตาล ๖๕ % มะพร้าวขูด ๒๒ % เกลือ ๔ % พริกไทย ๓ % หัวหอม ๒ % ต้นหอม ๑ %

สร้างป่า สร้างรายได้ จังหวัดเลย

ชาสมุนไพรแพทย์แผนไทย ชาปิดอด
ชาสมุนไพรหญ้าดอกขาว ลดอาการอยากบุหรี่
ช่วยบำรุงทางเดินหายใจ ขับเสมหะ ฟิ้นฟูภายใน
ส่วนประกอบ ชาไทย เก๊กฮวย ใบเตย หญ้าดอกขาว
รางจืด มะขามป้อม มะลิ หญ้าหวาน กานพลู
กระชาย ดอกปีป
วิธีชง ใช้ ๑ ซอง ชงในน้ำร้อน เติมน้ำปริมาณ
๒๕๐ มิลลิลิตร แช่ทิ้งไว้ ๓ - ๕ นาที ใช้ช้อนกด
ซองเบาๆ เพื่อให้สมุนไพรออกมา
วิธีใช้ ทานวันละ ๑ แก้ว จิบทานระหว่างวัน
ข้อแนะนำในการรักษา ควรเก็บไว้ในที่แห้ง
คำเตือน ระวังการใช้กับผู้ป่วยโรคหัวใจ โรคไต
เนื่องจากหญ้าดอกขาว มีโพแทสเซียมสูง

ชาดับดี
ชาสมุนไพรบำรุงตับ ปรับสมดุลร่างกาย
ส่วนประกอบ ชาเขียว รางจืด ลูกใต้ใบ ใบหม่อน
มะขามป้อม สมอพิเภก สมอไทย ขมิ้นชัน ใบเตย
หญ้าหวาน
วิธีใช้ ใช้ ๑ ซอง ชงในน้ำร้อน เติมน้ำปริมาณ
๒๕๐ มิลลิลิตร แช่ทิ้งไว้ ๓ - ๕ นาที ใช้ช้อนกด
ซองเบาๆ เพื่อให้สมุนไพรออกมา
วิธีทาน ทานวันละ ๑ แก้ว จิบทานระหว่างวัน
ข้อแนะนำในการรักษา ควรเก็บไว้ในที่แห้ง
คำเตือน สำหรับผู้ที่แพ้สมุนไพร ควรหยุด
รับประทาน หรือหากมีอาการแพ้ควรพบแพทย์

อมตยาเวลเนส ศูนย์ฟื้นฟูดูแลสุขภาพ และอันทามันเวลเนสตราเวล จังหวัดกระบี่

อโลเวร่า บาบาร์เดนซิส

พืชมหัศจรรย์จากทะเลทราย ยาอายุวัฒนะของคน
รัฐเซียร์ ผลิตภัณฑ์จากอโลเวร่าพันธุ์บาบาร์เดนซิส อโลเวร่า
พันธุ์ดีที่สุดในโลก

สรรพคุณ บำรุงสุขภาพให้แข็งแรง มีภูมิคุ้มกันโรค
โรคตับ ภูมิแพ้ หอบหืด ไข้หวัด โรคกระเพาะอาหาร
และลำไส้ บาดแผลสด แผลเรื้อรัง

วิธีใช้ วันละ ๒-๓ ครั้ง ก่อนอาหาร หรือขณะท้องว่าง
ครั้งละ ๑-๒ ถ้วยตวง เมื่อเปิดแล้ว ปิดฝาให้แน่น
เก็บรักษาไว้ในตู้เย็น

Facial Clay

โคลนน้ำพุร้อนเค็ม ช่วยฟื้นฟูเซลล์ผิว ขจัดเซลล์
ผิวเก่า น้ำมันเซียว ช่วยทำให้ผิวกระจ่างใส
รูขุมขนกระชับ ช่วยขับสารพิษป้องกันอนุมูลอิสระ

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเป็นมิตรกับสัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

รสริน เฮอร์บอล ไวท์เทนนิ่ง ซีรัม
ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้า ผลิตจากสมุนไพร
ว่านตาลเดี่ยว ที่มีแหล่งปลูกในพื้นที่ชุมชนหมู่บ้าน
เขาเขียว อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
ผสมสารสกัดขมิ้นชัน ว่านนางคำ ว่านหางจระเข้
และชะเอมเทศ สารสกัดผสมสูตรเข้มข้น
ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานนวัตกรรม
เทคโนโลยีไลโปโซมจากประเทศญี่ปุ่น
เสริมสร้างคุณค่าสมุนไพรไทยและวิตามินจำเป็นสู่
ผิวที่อ่อนนุ่มและคล้ำแดด เหมาะกับผิวที่มีรอยสิ่ว
และแผลเป็น ปรับผิวและจุดต่างทำให้กระจ่างใส
แลดูอ่อนเยาว์

ชาคาโมมายล์
ช่วยให้ระบบประสาทผ่อนคลาย ลดความตึงเครียด
ช่วยให้นอนหลับสบาย ช่วยบำรุงผิวพรรณ
ช่วยลดความชรา
สมุนไพรพื้นบ้านแห้งทำชาชง เช่น หญ้าหวาน
กระเจี๊ยบแดง ชিং ข่า กลั้วหอมตากแห้ง

บุปผาวันเอนไซม์เอิร์ธ จังหวัดนครสวรรค์

ผลิตภัณฑ์ ยาสีฟัน

๑. ยาสีฟันเอนไซม์เอิร์ธ ดับกลิ่นปาก แก้เจ็บฟัน ปวดฟัน เสียวฟัน แก้ฟันเหลืองจากคราบชา กาแฟ คราบหินปูน
 ๒. ยาสีฟันสูตรไรซ์เบอร์รี่ ดับกลิ่นปาก เจ็บเหงือก เหงือกอักเสบ เหงือกกรัน แผลในปาก ร้อนใน รัมมะนาด
- **ไม่มีฟลูออไรด์
 - **ไม่มีสารเคมีที่เป็นอันตราย
 - **อ่อนโยนต่อเหงือกและฟัน
 - **ด้วยสารสกัดจากใบข่อย ใบฝรั่ง มิ้น กานพลู ฟ้าทะลายโจร

ยาสระผมชนิด ๓ อื่น ๑

ใช้สระ พร้อมนวด และรักษา ในขวดเดียวกัน

๑. ประหยัดเวลา
๒. ประโยชน์ให้หนังศีรษะไม่แห้ง
๓. ปรับเปลี่ยนดูแลเส้นผมให้นุ่มมีชีวิตชีวา

ในยุคปัจจุบันที่ผู้คนหันมาสนใจสุขภาพและความงามจากธรรมชาติมากขึ้น ยาสระผมสมุนไพรของเราเกิดขึ้นจากความตั้งใจที่จะตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้านี้ ด้วยการมีส่วนผสมจากสมุนไพรธรรมชาติที่คัดสรรมาเป็นอย่างดี เช่น ดอกอัญชัน มะกรูด ใบย่านาง บอระเพ็ด และสมุนไพรอื่นๆ กว่า ๑๐ ชนิด

โรงพยาบาลเส้าไห้เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา จังหวัดสระบุรี

ยาหอมเทพจิตร

สรรพคุณ แก้ลมกองละเอียด ได้แก่ อาการหน้ามืด ตาลาย สวิงสวาย วิงเวียน

วิธีใช้ ชนิดผง รับประทานครั้งละ ๑ - ๑.๔ กรัม ละลายน้ำสุก หรือ เมื่อมีอาการ ทุก ๓ - ๔ ชั่วโมง ไม่กินเกินวันละ ๓ ครั้ง

ข้อควรระวัง ระวังการใช้ยาในผู้ป่วยที่แพ้ละออง เกสรดอกไม้

ฟ้าทะลายโจร

สรรพคุณ แก้ไข้

วิธีใช้ สำหรับแก้ไข้ รับประทานครั้งละ ๒-๔ แคปซูล วันละ ๔ ครั้ง หลังอาหารและก่อนนอน

ข้อควรระวัง ระวังการใช้ร่วมกับสารกันเลือดลิ่ม (anticoagulants) และยาต้านการจับตัวของเกล็ดเลือด (antiplatelets)

น้ำมันเถาเอ็นอ่อน

สรรพคุณ แก้อาการปวดกระดูก ปวดกล้ามเนื้อ ปวดเส้นเอ็น

วิธีใช้ ทาและถูเบาๆ บริเวณ ที่มีอาการปวด

ต้นก้อหลวง สมุนไพรผู้สูงอายุจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ผลิตภัณฑ์ต้นก้อหลวง สมุนไพรผู้สูงอายุจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

น้ำมันวดต้นก้อหลวง นวดเข้า ปวดข้อ นิ้วลือก ไหล่ติด เส้นเอ็นอักเสบ

แชมพูสมุนไพร บำรุงเส้นผม ลดผมร่วง แก้คันหนังศีรษะ รังแค

ยาสีฟันใบช่อย ทุเดย์ ขจัดกลิ่นปากได้ตลอดวัน ลดการเสียวฟัน ลดคราบหินปูน

โลชั่นบำรุงผิว แก้คัน บำรุงผิวหน้าและผิวกาย มือ-เท้าแตก

น้ำมันงาบำรุงเส้นผม บำรุงเส้นผมให้เงางาม จัดทรงง่าย ลดอาการหลุดร่วง

ครีมแก้ฝ้าสมุนไพร บำรุงผิว ช่วยให้ใบหน้าขาว ผุดผ่อง บริเวณจุดฝ้า ช่วยลดรอยต่างด้า

น้ำมันนวดกระดูก น้ำมันไม่ร้อน ปราศจากสารสเตียรอยด์ แก้ปวดเข่า ปวดข้อ ชาปลายมือปลายเท้า นิ้วลือก

น้ำผึ้งขม จากธรรมชาติ บำรุงหัวใจลดลิ้มเลือด บำรุงระบบน้ำเหลือง ภูมิแพ้ บำรุงกำลัง บำรุงผิวพรรณ

น้ำมันเหลืองตำรับจีน แก้ลม วิงเวียน หอบหืด หัวดี ภูมิแพ้ หน้ามืด ตาลาย เมารถ เมาเรือ ตะคริว

สมุนไพรสามัญประจำบ้าน สมุนไพรแก้ริดสีดวง สมุนไพรมะรุ้ม รางจืด ฟ้าทะลายโจร ขมิ้นชัน กวาวเครือขาว

บอระเพ็ด

สกลนคร มหานครแห่งพฤกษเวช จังหวัดสกลนคร

ผลิตภัณฑ์มหานครแห่งพฤกษเวช จังหวัดสกลนคร

Karonda fruit รสชาติเข้มข้นจากธรรมชาติ เทือกเขาภูพาน สกลนคร

น้ำสมุนไพร ตรีผลา เข้มข้น จากธรรมชาติ ต้มแล้วร่างกายสดชื่น ช่วยเจริญอาหารและระบายอ่อนๆ

น้ำตรีผลา สูตรมหาพิภัก ประกอบด้วย สมอไทย สมอทิเพก มะขามป้อม ปรับสมดุลร่างกายลดไขมันในเลือด มีฤทธิ์ระบายอ่อนๆ

น้ำมะขามป้อมแท้ ๑๐๐% สูตรไม่มีน้ำตาล บรรเทาอาการเจ็บคอ มะขามป้อมมีวิตามินสูงมาก ทั้งยังช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันไม่ส่งผลอันตรายต่อสุขภาพ เพราะเป็นสูตรไม่มีน้ำตาล หากเป็นไข้หวัด สามารถทานน้ำมะขามป้อมบรรเทาอาการได้

น้ำฟักข้าว สูตรเข้มข้นไม่เหม็นเขียว

น้ำมะเมาแท้ ๑๐๐ % สูตรไม่มีน้ำตาล

น้ำมัลเบอร์รี่ & เสาวรส สูตรเข้มข้น ไม่มีน้ำตาล

น้ำผลไม้รวม & ข้าวฮาง สูตรเข้มข้น ไม่มีน้ำตาล

**สงขลาเมืองสมุนไพร (Kombucha of Songkhla) KOS
จังหวัดสงขลา**

ชาใบขลุ่ยหมักผลไม้

มีโปรไบโอติกส์ ที่มีจุลินทรีย์ที่ดีต่อระบบลำไส้ ช่วยระบบย่อยอาหาร ทำให้ขับถ่ายง่าย ผิวสวย ช่วยควบคุมความดันโลหิตสูง ลดน้ำตาลในเลือด เพิ่มไขมันดีให้กับร่างกาย

FIGHTFIVE ยาบรเทาอาการปวดเมื่อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ยาบรเทาอาการปวดเมื่อย

- ส่วนประกอบ น้ำมันหอมระเหยจากไพล น้ำมันระกำ การบูร เกล็ดสะระแทน น้ำมันยูคาลิปตัส และตัวยาอื่นๆ
- สรรพคุณ เพื่อบรรเทาอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย
- วิธีใช้ ใช้ทาบริเวณที่มีอาการปวดเมื่อย
- ข้อควรระวัง ยานี้มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ ควรใช้ด้วยความระมัดระวัง หลีกเลี่ยงการสูดดมโดยตรง

****ยาใช้ภายนอก**

โรงพยาบาลแม่ใจ จังหวัดพะเยา

โรงพยาบาลแม่ใจ มีบริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยให้บริการ ตรวจรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค โดยผสมผสานการแพทย์แผนไทย และการใช้ยาสมุนไพร ซึ่งผลิตจากโรงงานผลิตยา โรงพยาบาลแม่ใจ ที่ผ่านมาตรฐาน WHO GMP

ยาชงหญ้าดอกขาว

ส่วนประกอบ ผงหญ้าดอกขาวอบแห้ง

สรรพคุณ ลดความอยากบุหรี่

วิธีใช้ นำยาชง ๑ ซอง ชงกับน้ำร้อน ๑ แก้ว ทิ้งไว้ ๓-๕ นาที ดื่มขณะอุ่นๆ วันละ ๓-๔ ครั้ง หลังอาหาร

ข้อควรระวัง ควรระวังการใช้ยาในผู้ป่วยโรคหัวใจ และโรคไต เนื่องจากหญ้าดอกขาวมีโพแทสเซียมสูง
อาการไม่พึงประสงค์ ปากแห้ง คอแห้ง ซาลิ้น

ยาชงรางจืด

ส่วนประกอบ ใบรางจืดอบแห้ง

สรรพคุณ ถอนพิษเบื่อเมา ถอนพิษไข้ แก้อ่อนใน

วิธีใช้ นำยาชง ๑ ซอง ชงกับน้ำร้อน ๑ แก้ว ทิ้งไว้ ๓-๕ นาที ดื่มขณะอุ่นๆ วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร หรือเมื่อมีอาการ

ข้อควรระวัง ไม่แนะนำในผู้ที่สงสัยว่าเป็น ไข้เลือดออก อาจบดบังอาการของไข้เลือดออก และ ในผู้ป่วยเบาหวาน อาจเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ

โรงพยาบาลป่าซาง จังหวัดลำพูน

ฟ้าทะลายโจร
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
หวัด เจ็บคอ อาการท้องเสีย
ชนิดที่ไม่ติดเชื้อ เช่น
อุจจาระไม่เป็นมูกเลือด

วิธีใช้

๑. บรรเทาอาการหวัด เจ็บคอ รับประทานครั้งละ ๓ - ๖ แคปซูล วันละ ๔ ครั้ง หลังอาหาร และก่อนนอน
๒. บรรเทาอาการท้องเสีย รับประทานครั้งละ ๑ - ๔ แคปซูล วันละ ๔ ครั้ง หลังอาหาร และก่อนนอน

ข้อควรระวัง

๑. ห้ามใช้กับหญิงตั้งครรภ์และหญิงให้นมบุตร
๒. ควรระวังการใช้ร่วมกับสารกันเลือดเป็นลิ่มและยาต้านการจับตัวของเกล็ดเลือด
๓. หากใช้ฟ้าทะลายโจรติดต่อกัน ๓ วันแล้วไม่หาย ควรหยุดใช้ยาและพบแพทย์

ขมิ้นชัน

สรรพคุณ แก้อาการท้องอืด
ท้องเฟ้อ อาหารไม่ย่อย
รักษาแผลในกระเพาะอาหาร
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
๑ - ๒ แคปซูล วันละ ๔ ครั้ง
หลังอาหาร และก่อนนอน

ข้อควรระวัง

๑. ห้ามใช้ในผู้ที่ท่อน้ำดีอุดตัน หรือผู้ที่ไวต่อยานี้
๒. ควรระวังการใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์และเด็ก

ยาแคปซูลสูตรผสม

สูตรที่ ๑ เพชรสังฆาต
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
ริดสีดวง ทวารหนัก
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
๒ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง
หลังอาหารทันที

ข้อควรระวัง

ควรระวังการใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร

มะขามแขก
สรรพคุณ
 บรรเทาอาการท้องผูก
วิธีใช้ รับประทาน
 ครั้งละ ๑ - ๒ แคปซูล
 ก่อนนอน

ข้อควรระวัง

- ห้ามใช้ในผู้ป่วยที่มีภาวะทางเดินอาหารอุดตันหรือปวดท้องโดยไม่ทราบสาเหตุ
- ควรระวังการใช้ยานี้ในเด็กอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี หรือในผู้ป่วย Inflammatory bowel disease
- ไม่ควรใช้ยานี้ติดต่อกันเป็นเวลานาน เพราะจะทำให้ท้องเสีย

น้ำมันเหลืองไหล
สรรพคุณ แก้ปวดเมื่อย
 กล้ามเนื้อ
วิธีใช้ ทาถูบริเวณที่ปวด

ยาสมุนไพรอบตัว
สรรพคุณ บรรเทา
 อาการหวัด คัดจมูก
 อาการหอบหืดเรื้อรัง
 ช่วยลดความดันโลหิต
 ช่วยให้รู้สึกสดชื่น
 ช่วยให้การนอนหลับ

วิธีใช้ ใช้ต้มทั้งห่อผ้าเพื่อให้ไอน้ำเข้าในกระโจมอบตัวหรือห้องอบตัว นาน ๑๕ - ๒๐ นาที

ข้อควรระวัง ระวังการใช้ในผู้ที่เป็นโรคหัวใจ โรคไต โรคปอด ความดันโลหิตสูง ลมบ้าหมู ตกเลือด ท้องเสีย

ยาหม่องไหล
สรรพคุณ ใช้ทาถูนิ้ว
 เคล็ดขัดยอกกล้ามเนื้อ
วิธีใช้ ทาและถูเบาๆ บริเวณ
 ที่มีอาการ วันละ ๒ - ๓ ครั้ง
ข้อควรระวัง ห้ามทายานี้
 บริเวณขอบตาและเนื้อเยื่อ

ลูกประคบสมุนไพร
สรรพคุณ
 เพื่อลดอาการปวด
 และช่วยคลายกล้ามเนื้อ
 เอ็นข้อต่อ กระตุ้น
 การไหลเวียนของเลือด
วิธีใช้ นำยาประคบไปนึ่งใน
 หม้อน้ำ และใช้ประคบ

ขณะยังอุ่น วันละ ๑ - ๒ ครั้ง ยาประคบ ๑ ลูก
 สามารถใช้ได้ ๓ - ๔ ครั้ง โดยหลังใช้แล้ว ผึ่งให้แห้ง
 แล้วกลับไปแช่ตู้เย็น

ข้อควรระวัง

- ห้ามใช้ในบริเวณที่มีบาดแผล หรือบริเวณที่เป็นเนื้อเยื่ออ่อน
- ห้ามใช้ลูกประคบทันทีเมื่อมีอาการอักเสบ บวม

ทิงเจอร์เสลดพังพอน
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 จากเริ่มและงูสวัด
วิธีใช้ ทาบริเวณที่เป็น
 วันละ ๓ - ๕ ครั้ง
 หรือใช้ตามแพทย์สั่ง

ยาตมสมุนไพรพรรณพฤกษา
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 วิงเวียนศีรษะ หน้ามืด
 คัดจมูก
วิธีใช้ ใช้สำหรับสูดดม

โรงพยาบาลบางกระทู้ จังหวัดพิษณุโลก

ยาขงหญ้าหนวดแมว
สรรพคุณ ขับปัสสาวะ
แก้ขัดเบา ขับนิ่วขนาดเล็ก
วิธีใช้
รับประทานครั้งละ ๑ ซอง
ชงในน้ำร้อน ๑ แก้ว
(๒๐๐ ซีซี) ทิ้งไว้ประมาณ

๕ - ๑๐ นาที ต้มวันละ ๓ ครั้ง

ข้อควรระวัง ห้ามใช้ในผู้ป่วยที่มีการทำงานของหัวใจ
และไตบกพร่อง

ยาขงใบหม่อน(พลัส๔)
สรรพคุณ บำรุงร่างกาย
วิธีใช้ ใช้ครั้งละ ๑ ซอง ชงใน
น้ำร้อน ๑๕๐ ซีซี ทิ้งไว้นาน
๖ นาที ต้มวันละ ๓ ครั้ง
เช้า กลางวัน เย็น

ข้อควรระวัง ถ้าต้มแล้วเกิดอาการแพ้ให้หยุดใช้

ยาขงใบเตยหอม
สรรพคุณ บำรุงหัวใจ
ช่วยขับปัสสาวะ
วิธีใช้ ใช้ครั้งละ ๑ - ๒ ซอง
ชงในน้ำร้อน ๑ แก้ว
(๒๐๐ ซีซี) ทิ้งไว้ประมาณ
๕ - ๑๐ นาที

ต้มวันละ ๓ ครั้ง หลังอาหาร

ยาขงชุมเห็ดเทศ
สรรพคุณ
บรรเทาอาการท้องผูก
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
๒ - ๓ ซอง ชงในน้ำร้อน
๑ แก้ว นาน ๑๐ นาที
วันละ ๑ ครั้ง ก่อนนอน

ยาขงตะไคร้
สรรพคุณ บำรุงไฟธาตุ/
 ขับลม ช่วยขับปัสสาวะ
วิธีใช้ ใช้ครั้งละ ๑ ชอง
 ชงในน้ำร้อน ๑ แก้ว
 (๒๐๐ ซีซี) ทิ้งไว้ประมาณ

๕ - ๑๐ นาที ต้มวันละ ๓ ครั้ง หลังอาหาร
 หรือเมื่อมีอาการ

ลูกประคบสมุนไพรไทย
สรรพคุณ ประคบเพื่อ
 ลดอาการปวด
 ช่วยคลายกล้ามเนื้อ
วิธีใช้ นำลูกประคบไปนึ่ง
 (ก่อนนึ่งให้จุ่มน้ำให้เปียก)
 ใช้เวลานึ่งประมาณ

๑๕ - ๒๐ นาที นำไปประคบบริเวณที่มีอาการ
ข้อควรระวัง ห้ามใช้ลูกประคบที่ร้อนเกินไป
 และในกรณีที่มีแผลเปิดทุกชนิด ประคบแล้ว
 ไม่ควรอาบน้ำทันที

สมุนไพรชูดอบตัว
สรรพคุณ ใช้อบตัว
 ช่วยให้การไหลเวียนเลือดดี
 บรรเทาอาการปวดเมื่อย
 ตามร่างกาย ปวดข้อ
 ช่วยขับถ่ายของเสีย

ทางเหงื่อ เหมาะกับสตรีหลังคลอด และผู้ป่วย
 โรคระบบทางเดินหายใจ

วิธีใช้ ใส่ชูดอบสมุนไพรลงในหม้อ ใส่น้ำให้ท่วม
 สมุนไพร ปิดฝาต้มให้เดือดนำหม้อเข้าตู้อบ และ
 เปิดฝาให้ไอน้ำระเหยออกมาอบตัว และสูดดม
 ไอน้ำ อบครั้งละ ๑๕ - ๒๐ นาที

ข้อควรระวัง ห้ามใช้ในผู้ป่วยที่มีความดันโลหิตสูง
 โรคหัวใจ ผู้มีไข้ โรคลมบ้าหมู อยู่ในภาวะขาดน้ำ
 ท้องเดิน

ยาแคปซูลตรีผลา
สรรพคุณ บรรเทาอาการไอ
 ขับเสมหะ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ แคปซูล เมื่อมีอาการไอ
 วันละ ๓ - ๔ ครั้ง

คาลาไมน์สเตดฟังกอน
ตัวเมีย
สรรพคุณ ใช้ทาแก้ผื่นคัน
 ลมพิษ ตุ่มคันจากอีสุกอีใส
 และแมลงกัดต่อย
วิธีใช้ ใช้ทาบริเวณ

ที่มีอาการ วันละ ๓ - ๕ ครั้ง

ทิงเจอร์สเตดฟังกอน
ตัวเมีย
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 จากเริ่มและงูสวัด
วิธีใช้ ทาบริเวณที่เป็น
 วันละ ๓ - ๕ ครั้ง
 หรือใช้ตามแพทย์สั่ง

ยาดองมะกรูด
สรรพคุณ แก้โรคക്ഷัย
 บำรุงเลือด
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ ช้อนโต๊ะ วันละ ๒ ครั้ง
 หลังอาหาร เข้า - เย็น

น้ำยาบ้วนปากสมุนไพร
สรรพคุณ ช่วยลดกลิ่นปาก
 ลมหายใจสดชื่น
วิธีใช้ ใช้อมกลั้วปาก ให้ทั่ว
 นาน ๓๐ วินาที ถึง ๑ นาที
 แล้วบ้วนทิ้ง

โรงพยาบาลบ้านตาก จังหวัดตาก

ยาแคปซูลฟ้าทะลายโจร
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
หวัด เจ็บคอ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
๒ แคปซูล วันละ ๔ ครั้ง
หลังอาหาร เข้า กลางวัน
เย็น ก่อนนอน

ยาแคปซูลขมิ้นชัน
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
ท้องอืด ท้องเฟ้อ
โรคกระเพาะอาหาร
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
๑ - ๒ แคปซูล
วันละ ๔ ครั้ง หลังอาหาร
และก่อนนอน

ยาแคปซูลบอระเพ็ด
สรรพคุณ แก้ไข้
ช่วยเจริญอาหาร
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
๒ - ๓ แคปซูล
วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหาร

ยาแคปซูลแก้ลมแก้เส้น
สรรพคุณ แก้ลมในเส้น
บรรเทาอาการ
ปวดกล้ามเนื้อ ที่มีอาการ
มือเท้าชา
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
๒ - ๔ แคปซูล
วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหาร เข้า เย็น ใช้น้ำผึ้ง
หรือน้ำส้มซ่า หรือน้ำต้มสุกเป็นน้ำกระสายยา
ข้อควรระวัง ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์
หญิงให้นมบุตร ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

ยาแคปซูลยาคุชไสยาศน์
สรรพคุณ ช่วยให้อ่อนหลับ
เจริญอาหาร
วิธีใช้

๑. สำหรับอาการนอนไม่
หลับ รับประทานครั้งละ

- ๑ - ๔ แคปซูล วันละ ๑ ครั้ง ก่อนนอน
- ๒. สำหรับอาการเบื่ออาหาร รับประทานครั้งละ
๑ - ๔ แคปซูล วันละ ๑ - ๒ ครั้ง ก่อนอาหาร

ยาแคปซูลเพชรสังฆาต
สรรพคุณ
แก้โรคริดสีดวงทวาร
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ

๑ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง
ก่อนอาหารเช้า กลางวัน
เย็น

ยาแคปซูลมะขามแขก
สรรพคุณ
บรรเทาอาการท้องผูก
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ

๓ แคปซูล ก่อนนอน
ข้อควรระวัง สตรีมีครรภ์
และให้นมบุตร

เด็กอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี ห้ามรับประทาน

ยาน้ำแก้ไอมะขามป้อม
สรรพคุณ บรรเทาอาการไอ
ช่วยขับเสมหะ
และทำให้ชุ่มคอ

วิธีใช้ จิบบ่อยๆ
เมื่อมีอาการไอ มีเสมหะ
หรือ ๑ ช้อนชา
ทุก ๔ ชั่วโมง

น้ำมันไพล
สรรพคุณ แก้ปวดเมื่อย
หรือสุดตมแก้หวัด คัดจมูก
วิงเวียนศีรษะ
วิธีใช้ ทา ถู นวด

ยาธาตุดอง
สรรพคุณ ขับลม แก้อาการท้องอืด
ท้องเฟ้อ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
๒ ช้อนโต๊ะ วันละ ๓ ครั้ง
หลังอาหาร

แคปซูลยาอายุวัฒนะ
สรรพคุณ บำรุงกำลัง
เลือดลมดี เดินสะดวก
ช่วยให้อ่อนหลับ
วิธีใช้ รับประทานก่อน
อาหาร เข้า เย็น ครั้งละ
๑ - ๓ แคปซูล

ยาหอมสินธู
สรรพคุณ บำรุงหัวใจ
อ่อนเพลีย ลมจุกเสียด
วิธีใช้ ยาหอม ๑ ช้อนชา
ผสมน้ำร้อน ๑ ถ้วยชา
ดื่มเมื่อมีอาการ

ยาผงสมุนไพรมะขามป้อม
สรรพคุณ แก้อาการท้องอืด
ท้องเฟ้อ แก้กลิ้นไส้
อาเจียน
วิธีใช้ ใส่ชาชง ๑ - ๒ ชอง
ลงในแก้ว เติมน้ำร้อน แล้ว

ใช้ช้อนนวดของเบาๆ ให้ชาละลายออกมา ดื่มเมื่อ
มีอาการ สำหรับแก้ไอขับเสมหะ อาจจะผสมกับ
น้ำมะนาวเติมเกลือเล็กน้อยจิบบ่อยๆ

โรงพยาบาลพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ยาแคปซูลเพชรสังฆาต
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ริดสีดวงทวาร
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง
 ก่อนอาหาร เข้า กลางวัน
 เย็น

ยาแคปซูลรางจืด
สรรพคุณ ถอนพิษไข้
 แก้ร้อนใน ล้างพิษ เปื้อนเมา
วิธีใช้ รับประทานวันละ
 ๑ - ๒ แคปซูล
 ก่อนอาหาร

ยาแคปซูลฟ้าทะลายโจร
สรรพคุณ แก้ไข บรรเทา
 อาการหวัด เจ็บคอ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๓ - ๔ แคปซูล
 วันละ ๔ ครั้ง หลังอาหาร
 เข้า กลางวัน เย็น
 และก่อนนอน

ยาแคปซูลมะขามแขก
สรรพคุณ
 บรรเทาอาการท้องผูก
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๓ แคปซูล ก่อนนอน

ข้อควรระวัง สตรีมีครรภ์และให้นมบุตร
 เด็กอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี ห้ามรับประทาน

ยาแคปซูลขมิ้นชัน
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 แน่น จุกเสียด ท้องอืด
 ท้องเฟ้อ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ - ๒ แคปซูล วันละ ๔ ครั้ง
 หลังอาหาร และก่อนนอน

ยาแคปซูลดอกคำฝอย
สรรพคุณ บำรุงโลหิต
 บำรุงหัวใจ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ - ๒ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง
 หลังอาหาร

ยาแคปซูลเหลืองปิดสมุทร
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ท้องเสีย
วิธีใช้ เด็ก อายุ ๖ - ๑๒ ปี
 รับประทานครั้งละ
 ๘๐๐ มิลลิกรัม - ๑ กรัม

แคปซูลยาสหัสธารา
สรรพคุณ ขับลมในเส้น
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๒ - ๓ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง
 ก่อนอาหาร
ข้อควรระวัง ห้ามใช้ในหญิง
 ตั้งครรภ์ และผู้ที่มิใช่

เมื่อมีอาการ ผู้ใหญ่ รับประทานครั้งละ ๑ กรัม
 ทุก ๓ - ๕ ชั่วโมง เมื่อมีอาการ

ยาแคปซูลพริกไทย
สรรพคุณ ขับลม
 แก้จุกเสียด
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ - ๒ แคปซูล
 วันละ ๓ ครั้ง
 ก่อนอาหาร เช้า กลางวัน
 เย็น

แคปซูลยาห่าราก
สรรพคุณ บรรเทาอาการไอ
วิธีใช้ รับประทาน ครั้งละ
 ๒ - ๓ แคปซูล ก่อนอาหาร
 เมื่อมีอาการ

ยาแคปซูลมะระขี้นก
สรรพคุณ ช่วยลดระดับ
 น้ำตาลในเลือด แก้ไข้
 แก้ร้อนใน
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๒-๔ แคปซูล วันละ ๒ เวลา
 ก่อนอาหาร เช้า เย็น

ยาแคปซูลกระชายดำ
สรรพคุณ บำรุงร่างกาย
 ช่วยเจริญอาหาร
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๒ แคปซูล วันละ ๒ ครั้ง
 ก่อนหรือหลังอาหาร เช้า เย็น

แคปซูลยาบำรุงโลหิต
สรรพคุณ บำรุงโลหิต
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ แคปซูล วันละ ๒ ครั้ง
 ก่อนอาหาร เช้า เย็น

ยาแคปซูลผสม
เถาวัลย์เปรียง
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ปวดกล้ามเนื้อ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ - ๒ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง
 หลังอาหาร เช้า กลางวัน เย็น

โรงพยาบาลสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

พิมเสนเจลเย็นจิตร
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
คัดจมูก วิงเวียนศีรษะ
วิธีใช้ ใช้น้ำสุดดม

ยาหอมเทพจิตร
สรรพคุณ แก้ลมกองละเอียด
(อาการหน้ามืด ตาลาย ใจสั่น)
วิธีใช้ นำผงยา ๑ กรัม ละลาย
น้ำอุ่น รับประทาน
ตอนตื่นนอน

ยาอำมฤควาที
สรรพคุณ บรรเทาอาการไอ
ขับเสมหะ
วิธีใช้ นำผงยา ๑ กรัม ละลาย
น้ำมะนาวใส่เกลือเล็กน้อย
รับประทานทุก ๔ ชั่วโมง

ยาวิสัมพยาใหญ่
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
ท้องอืด ท้องเฟ้อ จุกเสียด
วิธีใช้ นำผงยา ๑ กรัม ละลาย
น้ำสุก หรือผสมน้ำผึ้ง ปั่นเป็น
ลูกกลอน รับประทาน
ทุก ๔ ชั่วโมง

ยาหอมนวโกฐ
สรรพคุณ แก้ลมวิงเวียน
คลื่นเหียน อาเจียน
ในผู้สูงอายุ แก้ลมปลายไซ้
วิธีใช้ นำผงยา ๑ กรัม ละลาย
น้ำอุ่น รับประทาน
ตอนตื่นนอน

แคปซูลยาคลายเส้น
สรรพคุณ แก้ปวดเมื่อย
คลายกล้ามเนื้อ และเส้นเอ็น
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
๒ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง
หลังอาหาร เข้า กลางวัน เย็น

ยาหอมอินทจักร์
สรรพคุณ แก่ลมวิงเวียน
วิธีใช้ นำผงยา ๑ กรัม
 ละลายน้ำอุ่น รับประทาน
 ตอนตื่นนอน ๑๑.๐๐
 และ ๑๗.๐๐ น.

ข้อควรระวัง ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์

ยาอายุวัฒนะ
สรรพคุณ บำรุงร่างกายให้
 แข็งแรง แก่กามตายด้าน
 บรรเทาอาการปวดเมื่อย
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๓ แคปซูล วันละ ๑ ครั้ง
 ก่อนนอน

ยาหอมเทพจิตร
สรรพคุณ แก่ลมกอง
 ละเอียด อาการหน้ามืด
 ตาลาย สวิงสวาย ใจสั่น
 และบำรุงดวงจิตให้ชุ่มชื้น
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๕ - ๗ เม็ด เมื่อมีอาการ

ทุก ๓ - ๔ ชั่วโมง ไม่ควรเกินวันละ ๓ ครั้ง

แคปซูลยาบำรุงโลหิต
สรรพคุณ ป้องกันโลหิตสูง
 ลดไขมันในเส้นเลือด
 เพิ่มการไหลเวียนของเลือด
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ แคปซูล วันละ ๒ ครั้ง
 ก่อนอาหาร เช้า เย็น

ยาแคปซูลเบญจผลา
สรรพคุณ ต้านอนุมูลอิสระ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๓ แคปซูล ก่อนอาหาร เช้า
 และก่อนนอน

แคปซูลยารธาตุบรรจบ
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ธาตุพิการ ท้องเสียที่ไม่ได้
 เกิดจากการติดเชื้อ
วิธีใช้ ผู้ใหญ่ครั้งละ ๒
 แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง
 ก่อนอาหาร เมื่อมีอาการ

แคปซูลยาเหลืองปิดสมุทร
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ท้องเสียที่ไม่ได้เกิดจากการ
 ติดเชื้อ เช่น ไม่มีไข้ร่วมด้วย
วิธีใช้ ผู้ใหญ่ครั้งละ ๒
 แคปซูล ทุก ๓ - ๕ ชั่วโมง

เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ครั้งละ ๑ แคปซูล
 เมื่อมีอาการ

แคปซูลยาเบญจกกุล
สรรพคุณ บำรุงธาตุ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ - ๒ แคปซูล
 วันละ ๓ ครั้ง หลังอาหาร

ข้อควรระวัง ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ ผู้ที่มีไข้
 และเด็กเล็ก

แคปซูลยาสหัสธารา
สรรพคุณ ขับลมในเส้น
 แก่โรคลมกองหยาบ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๒ - ๓ แคปซูล
 วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร

ข้อควรระวัง ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ และผู้ที่มีไข้

แคปซูลยาปลุกไฟธาตุ
สรรพคุณ กระตุ้นน้ำนม
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ - ๓ แคปซูล
 วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร

โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ยาหม่องไฟล
 สรรพคุณ แก้เคล็ดขัดยอก
 ปวดกล้ามเนื้อ
 แมลงสัตว์กัดต่อย
 วิธีใช้ ทาถูวนวดบริเวณ
 ที่ปวด

ครีมนวดผสมขิง
 สรรพคุณ บำรุงผิวให้นุ่ม
 สลวย กระตุ้นการไหลเวียน
 ของโลหิตมาเลี้ยงหนังศีรษะ
 รักษาอาการผมร่วง
 วิธีใช้ ใช้ฉโลมเส้นผม
 หลังสระ ทิ้งไว้ประมาณ ๕ นาที แล้วล้างให้สะอาด

ตะไคร้หอม
 สรรพคุณ ป้องกันยุง
 วิธีใช้ ฉีดพ่นไล่ยุงรอบกาย
 หรือฉีดพ่นบนผิวหนัง
 ทุก ๓ ชั่วโมง ยกเว้นบริเวณ
 ผิวอ่อนและใบหน้า

โลชั่นกันยุงตะไคร้หอม
 สรรพคุณ ป้องกันยุงกัด
 บำรุงผิวให้ชุ่มชื้น
 วิธีใช้ ใช้ทาผิวหนังป้องกัน
 ยุงกัด

คาลาไมน์สเตดฟิงพอน
 สรรพคุณ ใช้ทาแก้คันคัน
 ลมพิษ ตุ่มคันจากอสุ๊กอืไส
 และแมลงกัดต่อย
 วิธีใช้ ใช้ทาบริเวณที่มี
 อาการ วันละ ๓ - ๕ ครั้ง

น้ำมันไฟล
 สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ปวดเมื่อย เคล็ดขัดยอก
 วิธีใช้ ทาถูวนวดบริเวณ
 ที่ปวด

ยาแคปซูลพริกไทย
สรรพคุณ ขับลม
 แก้อักเสบแน่นในท้อง
วิธีใช้ รับประทาน
 ๑ - ๒ แคปซูล
 วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร

สบู์เหลวผสมขมิ้นชัน
สรรพคุณ ทำความสะอาด
 ผิวให้นุ่มนวล สดใส บำรุงผิว
 ป้องกันอาการระคายเคืองผิว
วิธีใช้ ลูบไล้ให้ทั่วผิวกาย
 แล้วล้างออก

ยาแคปซูลกระเทียม
สรรพคุณ ขับลม
 แก้อักเสบแน่นในท้อง
วิธีใช้ รับประทาน
 ๑ - ๒ แคปซูล
 วันละ ๒ ครั้ง หลังอาหาร

สบู์เหลวผสมมะขาม
มะเขือเทศ
สรรพคุณ ช่วยเพิ่มความ
 ชุ่มชื้น และความยืดหยุ่น
 แก่ผิว ทำให้ผิวเต่งตึง
 ลดริ้วรอย ผิวละเอียดสดใส
วิธีใช้ ลูบไล้ให้ทั่วผิวกาย แล้วล้างออก

สบู์เหลวผสมแตงกวา
สรรพคุณ ทำให้ผิวเย็น
 สดชื่น ผิวตึงเรียบ
วิธีใช้ ลูบไล้ให้ทั่วผิวกาย
 แล้วล้างออก

แชมพูขิง
สรรพคุณ กระตุ้น
 การไหลเวียนของโลหิต
 มาเลี้ยงหนังศีรษะ ทำให้
 รากผมแข็งแรง รักษาอาการ
 ผมร่วง ผมคัน ลดรังแค
วิธีใช้ ใช้สระผม

แชมพูมะกรูด
สรรพคุณ บำรุงเส้นผมให้
 นุ่มสลวย มีน้ำหนัก จัดทรง
 ง่าย เส้นผมแข็งแรง เงางาม
 ตามธรรมชาติ
วิธีใช้ ใช้สระผม

โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร จังหวัดสกลนคร

ยาธาตุดอขะย
สรรพคุณ ขับลม
 บรรเทาอาการท้องอืด
 ท้องเฟ้อ
วิธีใช้ รับประทาน ๑ - ๒
 ซ้อนโต๊ะ วันละ ๓ ครั้ง
 หลังอาหาร หรือเมื่อมีอาการ

ข้อควรระวัง ระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับ ไต
 เนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูรและเกิดพิษได้

น้ำตรีผลา
สรรพคุณ กระตุ้นระบบ
 ภูมิคุ้มกัน ปรับสมดุลร่างกาย
วิธีใช้ รับประทาน ๑ - ๒
 ซ้อนโต๊ะ วันละ ๓ ครั้ง
 หลังอาหาร หรือเมื่อมีอาการ

ยาแก้ไอผสมมะขามป้อม
สรรพคุณ บรรเทาอาการไอ
 ขับเสมหะ
วิธีใช้ จิบเมื่อมีอาการไอ
 ทุก ๔ ชั่วโมง

สเปรย์สมุนไพร
ฟ้าทะลายโจรและห้าาราก
สรรพคุณ ช่วยดูแลสุขภาพ
 ช่องปาก ลมหายใจหอม
 สดชื่น ลดกลิ่นไม่พึงประสงค์
 ช่วยให้ชุ่มคอ

วิธีใช้ พ่นในช่องปากเมื่อมีอาการ

สเปรย์สมุนไพร
ฟ้าทะลายโจร
สรรพคุณ ช่วยดูแลสุขภาพ
 ช่องปาก ลมหายใจหอม
 สดชื่น ช่วยให้ชุ่มคอ
วิธีใช้ พ่นในช่องปาก
 เมื่อมีอาการ ระคายคอ

สเปรย์สมุนไพรมะนาว
สรรพคุณ ลดความอยากบุหรี
วิธีใช้ พ่นสเปรย์ ๒ - ๓ ครั้ง
 วันละ ๓ เวลา ภายในช่องปาก

แนะนำให้ใช้หลังรับประทานอาหาร หรือใช้ได้บ่อยตามต้องการ

สเปรย์กระตุกไค้ดำ
สรรพคุณ แก้ปวดกล้ามเนื้อ แก้ฟกช้ำ แก้เคล็ดขัดยอก และการอักเสบของกล้ามเนื้อ
วิธีใช้ พ่นบริเวณที่เป็น วันละ ๓ ครั้ง

ยาหม่องเถาวัลย์เปรียง
สรรพคุณ บรรเทาอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย
วิธีใช้ ทา ถู นวด บริเวณที่มีอาการ

ยาอมสมุนไพรมะแว้ง
สรรพคุณ บรรเทาอาการไอ ทำให้ชุ่มคอ ช่วยขับเสมหะ
วิธีใช้ ออม ๓ - ๔ เม็ด
 เมื่อมีอาการทุก ๔ ชั่วโมง

ยาเหลืองปิดสมุทร
สรรพคุณ บรรเทาอาการท้องเสียชนิดที่ไม่เกิดจากการติดเชื้อ อูจจาระไม่มีมูกหรือปนเลือด ท้องเสียชนิดไม่มีไข้
วิธีใช้ เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี
 รับประทานครั้งละ ๒ แคปซูล

ยาตรีผลา
สรรพคุณ บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ ๑ แคปซูล เมื่อมีอาการไอ
 วันละ ๓ - ๔ ครั้ง

ข้อควรระวัง ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่ท้องเสียง่าย

ยาหม่องเสลดพังพอน
สรรพคุณ บรรเทาอาการคันจากแมลงสัตว์กัดต่อย
วิธีใช้ ทา ถู นวด บริเวณที่มีอาการ

ยาหม่องพญาว่าน
สรรพคุณ บรรเทาอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย
วิธีใช้ ทา ถู นวด บริเวณที่มีอาการ

ขี้ผึ้งไฟคลอก
สรรพคุณ บรรเทาอาการเคล็ดขัดยอก ปวดเมื่อย ฟกช้ำ
 แมลงสัตว์กัดต่อย
วิธีใช้ ทา ถู นวด บริเวณที่มีอาการ

ยากล้วยชนิดผง
สรรพคุณ รักษาแผลในกระเพาะอาหาร บรรเทาอาการท้องเสียชนิดที่ไม่เกิดจากการติดเชื้อ เช่น อูจจาระไม่มีมูกหรือเลือดปน
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ ๑๐ กรัม ชงน้ำร้อน ๑๒๐ - ๒๐๐ มิลลิลิตร วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร

โรงพยาบาลเรณูนคร จังหวัดนครพนม

ลูกประคบสมุนไพร
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ปวดเมื่อย ช่วยลดอาการปวด
 บวมอักเสบของกล้ามเนื้อ
 หลัง ๒๔ ชั่วโมง ลดอาการ
 เกร็งของกล้ามเนื้อ

วิธีใช้ นำสมุนไพรพรมน้ำหรือเหล้าขาวให้เปียกชุ่ม
 ทั่วลูกประคบ จากนั้นนำไปนึ่ง ใช้เวลา ๑๕ - ๒๐
 นาที แล้วนำไปประคบบริเวณที่มีอาการ
ข้อควรระวัง ผู้ป่วยเบาหวาน โรคผิวหนัง อัมพฤกษ์
 อัมพาต ผู้สูงอายุ เด็ก

ชาชงหญ้าดอกขาว
สรรพคุณ ลดความอยากบูหะ
 ลดความอยากอาหาร
วิธีใช้ นำชา ๑ ซอง แช่น้ำ
 ร้อน ๑ แก้ว ทิ้งไว้ประมาณ
 ๑๐ นาที จิบบ่อยๆ ๑ ซอง
 ชงได้ ๒ - ๓ ครั้ง

ชาชงรางจืด
สรพคุณ ถอนพิษเบื่อเมา
 ถอนพิษไข้ แก้อ่อนใน
วิธีใช้ นำชา ๑ - ๒ ซอง
 แช่น้ำร้อน ๑ แก้ว ทิ้งไว้
 ประมาณ ๑๐ นาที
 ดื่มวันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร หรือเมื่อมีอาการ
ข้อควรระวัง ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยเบาหวาน
 เพราะอาจเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ
 ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่ต้องใช้ยาอื่นอย่างต่อเนื่อง

ยาหม่องไฟล
สรรพคุณ ใช้ทาถูขนาด เคล็ด
 ขัดยอกกล้ามเนื้อ
วิธีใช้ ทาถูเบาๆ บริเวณ
 ที่มีอาการปวดเมื่อย

ยาแคปซูลมะขามแขก

สรรพคุณ บรรเทาอาการ

ท้องผูก

วิธีใช้ รับประทานครั้งละ

๒ - ๓ แคปซูล ก่อนนอน

ข้อควรระวัง

๑. ห้ามใช้ในผู้ป่วยที่มีภาวะ

ทางเดินอาหารอุดตัน หรือปวดท้องโดยไม่ทราบ

สาเหตุ

๒. ควรระวังการใช้น้ำกับหญิงตั้งครรภ์และ

หญิงให้นมบุตร

ยาแคปซูลฟ้าทะลายโจร

สรรพคุณ แก้ไข้ ร้อนใน

บรรเทาอาการเจ็บคอ

ท้องเสียชนิดที่ไม่เกิดจากการ

ติดเชื้อ

วิธีใช้ รับประทานครั้งละ

๑ - ๔ แคปซูล วันละ ๔ เวลา

หลังอาหารและก่อนนอน

ยาแคปซูลเถาวัลย์เปรียง

สรรพคุณ บรรเทาอาการ

ปวดกล้ามเนื้อ ลดการอักเสบ

ของกล้ามเนื้อ แก้กษัย

ขับปัสสาวะ แก้ปัสสาวะ

กะปริดกะปรอย

วิธีใช้ รับประทานครั้งละ

๑ - ๒ แคปซูล วันละ ๓ เวลา หลังอาหารทันที

ข้อควรระวัง

๑. ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์

๒. ควรระวังการใช้ในผู้ที่มีแผลในกระเพาะอาหาร

ยาแคปซูลเพชรสังฆาต

สรรพคุณ บรรเทาอาการ

ริดสีดวงทวารหนัก

วิธีใช้ รับประทานครั้งละ

๒ - ๓ แคปซูล วันละ ๓ เวลา

หลังอาหารทันที

ยาแคปซูลขมิ้นชัน

สรรพคุณ บรรเทาอาการ

ท้องอืด ท้องเฟ้อ แน่น

จุกเสียด แก้โรคกระเพาะ

อาหาร

วิธีใช้ รับประทานครั้งละ

๑ - ๒ แคปซูล วันละ ๔ เวลา หลังอาหารและ

ก่อนนอน

โรงพยาบาลโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

ยาอบสมุนไพรรักษาโรคหัวใจ
โพนพิสัยเอิร์บ
สรรพคุณ ช่วยการกระตุ้นระบบการไหลเวียนเลือด บรรเทาอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ช่วยให้หลอดเลือดขยายหายใจสะดวก

ขับน้ำคาวปลาในหญิงหลังคลอด

ยาแคปซูลไขมันชั้น
สรรพคุณ บรรเทาอาการแน่น จุกเสียด ท้องอืด ท้องเฟ้อ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ ๑ - ๒ แคปซูล วันละ ๔ ครั้ง หลังอาหาร และก่อนนอน

ข้อควรระวัง ควรระวังการใช้ยากับผู้ป่วยโรคนี้ในถุงน้ำดี ยกเว้นภายใต้การดูแลของแพทย์

ยาแคปซูลฟ้าทะลายโจร
สรรพคุณ บรรเทาอาการเจ็บคอ แก้อ่อนใน บรรเทาอาการท้องเสียที่ไม่เกิดจากการติดเชื้อ
วิธีใช้ รับประทาน

วันละ ๔ ครั้ง หลังอาหารและก่อนนอน บรรเทาอาการเจ็บคอ แก้อ่อนใน รับประทานครั้งละ ๓ - ๖ แคปซูล บรรเทาอาการท้องเสีย ชนิดไม่เกิดจากการติดเชื้อ รับประทานครั้งละ ๑ - ๔ แคปซูล

ข้อควรระวัง

๑. ห้ามใช้ในสตรีตั้งครรภ์และให้นมบุตร
๒. ห้ามใช้ในผู้ป่วยที่แพ้ฟ้าทะลายโจร เช่น มีผื่น ปากบวม หน้าบวม
๓. หากใช้ติดต่อกันเป็นเวลานาน อาจทำให้แขนขา อากาศหยา หรืออ่อนแรง

ยาแคปซูลรางจืด
สรรพคุณ ถอนพิษ
 แก้อ่อนใน กระหายน้ำ
วิธีใช้ รับประทานวันละ
 ๑ - ๒ แคปซูล ก่อนอาหาร

ข้อควรระวัง

๑. ไม่แนะนำให้ใช้ในผู้ที่สงสัยว่าเป็นไข้เลือดออก
๒. หากใช้ยานี้เป็นเวลานานเกิน ๓ วัน แล้วอาการไม่ดีขึ้นควรพบแพทย์
๓. ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยเบาหวาน เพราะอาจเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ
๔. ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่ต้องใช้ยาอื่นอย่างต่อเนื่อง เพราะอาจเร่งการขับยาเหล่านั้นออกจากร่างกาย ทำให้ประสิทธิภาพยาลดลง

ยาแคปซูลสหัสธารา
สรรพคุณ ขับลมในเส้น แก่
 โรคกองหยาบ แก่ลมแก้เส้น
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๒ - ๓ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง
 ก่อนอาหาร

ข้อควรระวัง

๑. ควรระวังการบริโภคในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคแผลในกระเพาะอาหาร และกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยารสร้อน
๒. ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับไต เนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูรและเกิดพิษได้
๓. ควรระวังการใช้ร่วมกับยา phenytoin, propranolol, theophylline และ rifampicin เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง

ยาแคปซูลเถาว์วัลย์เปรียง
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ปวดอักเสบกล้ามเนื้อ
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๑ - ๒ แคปซูล หลังอาหาร
ข้อควรระวัง

๑. ควรระวังการใช้ในผู้ป่วย

- โรคแผลในกระเพาะอาหาร เนื่องจากเถาว์วัลย์เปรียงออกฤทธิ์คล้ายยาแก้ปวด กลุ่มยาต้านการอักเสบชนิดไม่ใช้สเตียรอยด์
๒. อาจทำให้เกิดการระคายเคืองระบบทางเดินอาหาร
 ๓. ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคไต เนื่องจากเถาว์วัลย์เปรียงออกฤทธิ์คล้ายยาแก้ปวด กลุ่ม NSAIDs
 ๔. ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคตับ เนื่องจาก Metabolism ผ่านตับ

แคปซูลยาผสมเพชรสังฆาต
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ริดสีดวงทวารหนัก
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๒ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง
 หลังอาหาร

ข้อควรระวัง ควรระวังการใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์ และหญิงให้นมบุตร

ยาธาตุดอบเขย
สรรพคุณ ขับลม บรรเทา
 อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ
วิธีใช้ รับประทาน
 ๑ - ๒ ซ้อนโต๊ะ วันละ ๓ ครั้ง
 หลังอาหาร หรือเมื่อมีอาการ

ข้อควรระวัง ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับไต เนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

กระเทียมดำ
สรรพคุณ ต้านอนุมูลอิสระ
 ช่วยลดไขมันในเลือด
 ความเสี่ยงการเกิดโรคหัวใจ
 ต้านอักเสบ ช่วยลดระดับ
 คอเลสเตอรอลในเลือด

วิธีใช้ รับประทานครั้งละ ๑ กลีบ ก่อนอาหาร
ข้อควรระวัง ไม่ควรรับประทานเกินวันละ
 ๐.๕๕ กรัม

สเปรย์ฉีดพ่นบริเวณ
ข้อเข่าเสื่อม
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ปวดข้อเข่า
วิธีใช้ ฉีดพ่นสเปรย์ วันละ
 ๓ รอบ เช้า กลางวัน เย็น

แคปซูลกระเทียมพรีซตรา
สรรพคุณ ต้านอนุมูลอิสระ
 ช่วยลดไขมันในเลือด
 ความเสี่ยงการเกิดโรคหัวใจ
 ต้านอักเสบ ช่วยลดระดับ
 คอเลสเตอรอลในเลือด

วิธีใช้ รับประทาน วันละ ๑ แคปซูล
ข้อควรระวัง เด็กและสตรีมีครรภ์ไม่ควรรับประทาน

แผ่นแปะสมุนไพรไทย
สรรพคุณ บรรเทาอาการปวด
 บวม บริเวณเข่าหรือบริเวณ
 ที่มีอาการ
วิธีใช้ แปะบริเวณที่มีอาการ
 ปวดหรือบวม วันละ ๑ แผ่น

ข้อควรระวัง ห้ามปิดแผ่นแปะบริเวณที่มีแผลเปิด
 หรือบริเวณที่ผิวหนัง เช่น ผิวหนัง บริเวณใต้ตา
 ควรหลีกเลี่ยงการโดนน้ำบริเวณที่ติดแผ่นแปะ

สเปร์ยมะเขว่นไฉ่ยุง
สรรพคุณ ขับไฉ่ยุงและแมลง
วิธีใช้ พ่นบริเวณผิวหนัง
ข้อควรระวัง อย่าใช้บริเวณ
 เนื้อเยื่ออ่อน เช่น ริมฝีปาก
 ดวงตา หรือบริเวณที่มีแผลสด
 หรือแผลอักเสบ

ยาแคปซูลขมิ้นชัน
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ท้องอืด ท้องเฟ้อ จุกเสียด
 แน่นท้อง
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๒ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง

ก่อนอาหาร เช้า กลางวัน และเย็น
ข้อควรระวัง ห้ามใช้ในผู้ที่ท่อน้ำดีอุดตัน
 หรือผู้ที่ไวต่อยานี้ ควรระวังการใช้ในสตรีมีครรภ์
 และสตรีที่ให้นมบุตร

แคปซูลยาเขียวหอม
สรรพคุณ บรรเทาอาการไข้
 ร้อนใน กระจายน้ำ แก้กพิษ
 หัด อีสุกอีใส
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๒ แคปซูล ทุก ๔ - ๖ ชั่วโมง
 หรือเมื่อมีอาการ

ข้อควรระวัง ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่สงสัยว่าเป็น
 ไข้เลือดออก

ยาแคปซูลฟ้าทะลายโจร
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 เจ็บคอ แก้ไข้ ร้อนใน บรรเทา
 อาการท้องเสีย
วิธีใช้ รับประทานครั้งละ
 ๒ - ๔ แคปซูล วันละ ๔ ครั้ง

ก่อนอาหารเช้า กลางวัน เย็น และก่อนนอน
ข้อควรระวัง ห้ามใช้ในสตรีมีครรภ์และ
 สตรีให้นมบุตร

ยาธาตุบรรจบ
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
 ท้องอืด ท้องเฟ้อ
วิธีใช้ ผู้ใหญ่ รับประทาน
 ครั้งละ ๒ แคปซูล วันละ
 ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร

เมื่อมีอาการ เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี รับประทาน ครั้งละ
 ๑ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร เมื่อมีอาการ

เม็ตอมอดบุหรีโปรงฟ้า
สรรพคุณ

ลดความอยากบุหรี
วิธีใช้ ใช้อมครั้งละ
 ๑ - ๒ เม็ต วันละ ๒ - ๓ ครั้ง
 หรือเมื่อมีอาการ

ยาอมนาโว

สรรพคุณ แก้ลมวิงเวียน
 คลื่นเหียน อาเจียน
 ในผู้สูงอายุแก้ลมปลายไข้
วิธีใช้ ใช้อมครั้งละ
 ๑ - ๒ เม็ต เวลามีอาการ

ข้อควรระวัง ห้ามใช้ในสตรีมีครรภ์ และผู้มีไข้

น้ำมันมะเขว่น

สรรพคุณ
 บรรเทาอาการปวดเมื่อย
วิธีใช้ ทา ถู นวด บริเวณ
 ที่ต้องการ

ข้อควรระวัง อย่าใช้บริเวณ
 เนื้อเยื่ออ่อน เช่น ริมฝีปาก
 ดวงตา หรือบริเวณที่มีแผลสด หรืออักเสบ

เจลกากเมล็ดชา

สรรพคุณ บรรเทาอาการคัน
 จากเชื้อรา
วิธีใช้ ทาบริเวณที่มีอาการ
 วันละ ๓ - ๔ ครั้ง

มหาวิทยาลัยพะเยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ จังหวัดพะเยา

ชาชงสมุนไพรชิง
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
ท้องอืด ขับลม
แน่นจุกเสียด
วิธีใช้ รับประทานวันละ
๑ - ๒ ซอง

ยาหม่องไฟล
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
เคล็ดขัดยอก
วิธีใช้ ทาถูเบาๆ บริเวณที่มี
อาการปวดเมื่อย

ลูกประคบสมุนไพร
สรรพคุณ ลดอาการปวด
ช่วยคลายกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น
และข้อต่อ ช่วยกระตุ้น
การไหลเวียนของโลหิต
วิธีใช้ นำลูกประคบแช่น้ำ

น้ำมันไฟล
สรรพคุณ บรรเทาอาการ
เคล็ดขัดยอก
วิธีใช้ ทาถูเบาๆ บริเวณที่มี
อาการปวดเมื่อย

๕ นาที ก่อนนำไปนึ่งจนร้อน แล้วประคบขณะยังอุ่น
วันละ ๑ - ๒ ครั้ง ๑ ลูกใช้ได้ ๓ - ๔ ครั้ง โดยหลังใช้ตั้ง
ให้แห้ง ก่อนนำไปแช่ตู้เย็น

ข้อควรระวัง ห้ามประคบบริเวณที่มีบาดแผล
กรณีมีการบาดเจ็บเฉียบพลัน บวม แดง ร้อน
ไม่ควรประคบสมุนไพร ใน ๒๔ ชั่วโมงแรก

มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ จังหวัดพิจิตรโลก

น้ำยาลดฝุ่นละอองในอากาศ
สรรพคุณ ปรับอากาศ
และลดฝุ่นละอองในอากาศ
วิธีใช้ ฉีดพ่นวัสดุภายในบ้าน

เม็ดคอมสารสกัดหญ้าดอกขาว
สูตรแคลอรีต่ำ

สรรพคุณ ลดความอยากบุหรื
วิธีใช้ ใช้อมครั้งละ ๑ เม็ด
วันละ ๓-๔ ครั้ง หลังอาหาร

ข้อควรระวัง เด็กและสตรีมีครรภ์ไม่ควรรับประทาน

น้ำยาลดฝุ่นละอองในอากาศ
สรรพคุณ ปรับอากาศ
และลดฝุ่นละอองในอากาศ
วิธีใช้ ใช้กับอุปกรณ์พ่น
ละอองทั้งภายในและ
ภายนอกอาคาร

ดมปะกั๊ง

สรรพคุณ แก้ลมวิงเวียน
ทำให้สดชื่น
วิธีใช้ สูดดมเมื่อมีอาการ

ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 2 พิษณุโลก

โลชั่นกันแดดโปรตีนไหม
สรรพคุณ บำรุงผิวพรรณ
วิธีใช้ ลูบไล้ทั่วเรือนร่าง

แชมพูข้าวไรซ์เบอร์รี่
สรรพคุณ แก้ปัญหา ผมร่วง
ผมบาง แก้คัน ควบคุม
ความมัน เร่งรากผมงอกใหม่
และยาวเร็ว
วิธีใช้ ชโลมแชมพูให้ทั่ว
ศีรษะ ขยี้เบาๆให้ทั่ว จากนั้นล้างออกด้วยน้ำสะอาด

แชมพูสมุนไพรกัญชา
สรรพคุณ ช่วยเสริมสร้าง
โครงสร้างของเส้นผมและ
ลดการแตกหักและแตกปลาย
วิธีใช้ ชโลมแชมพูให้ทั่ว
ศีรษะ ขยี้เบาๆให้ทั่ว จากนั้น
ล้างออกด้วยน้ำสะอาด

ครีมทามือข้าวไรซ์เบอร์รี่
สรรพคุณ ให้ความชุ่มชื้น
วิธีใช้ ใช้ทาหลังอาบน้ำและ
บริเวณที่ต้องการความชุ่มชื้น

BANANA FIBERS SOAP

สรรพคุณ ทำความสะอาดผิวได้อย่างดี ไม่ทำให้มีสิ่งอุดตัน รูขุมขน ทำให้ผิวนุ่ม มีความชุ่มชื้น อ่อนโยน ลดริ้วรอยหมองคล้ำ รักษาผิว

วิธีใช้ ใช้สำหรับฟอกทำความสะอาดใบหน้าและลำตัว แล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาด

สบู่มังคุด

สรรพคุณ ช่วยระงับกลิ่นกาย สمانผิว ลดการอักเสบของผิว และกระชับรูขุมขน

วิธีใช้ ใช้ล้างทำความสะอาดผิวหน้าและผิวกาย โดยถูสบู่เบาๆ ให้เป็นฟอง ลูบไล้ให้ทั่วใบหน้า และบริเวณที่ต้องการ ทิ้งไว้สักครู่ แล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาด เพื่อประสิทธิภาพที่ดีที่สุดควรใช้วันละ ๒ ครั้ง เช้าและเย็น

สบู่ว่านหางจระเข้ และใบกัญชา

สรรพคุณ บำรุงผิวหน้าให้สะอาด กระจ่างใส สิว ฝ้า แผลดูจางลง

วิธีใช้ ใช้สำหรับฟอก

ทำความสะอาดใบหน้าและลำตัว แล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาด

HERBAL HAIR TONIC

สรรพคุณ ช่วยลดการหลุดร่วง และเพิ่มการเจริญเติบโตของเส้นผม ให้ความชุ่มชื้นแก่เส้นผม และหนังศีรษะ

วิธีใช้ ฉีดบนหนังศีรษะและนวดเบาๆ

สบู่ทุเรียน รดาออร์แกนิก ฟาร์ม

สรรพคุณ ช่วยให้ผิวนุ่มชุ่มชื้น ผิวพรรณกระจ่างใส

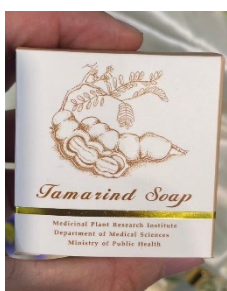
วิธีใช้ ทำความสะอาดผิวหน้าผิวกาย แล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาด

NOURISHING CREAM

สรรพคุณ ให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว

วิธีใช้ ทาลงบนผิวหน้า เช้าและเย็น

สบู่มะขาม

สรรพคุณ ช่วยผลัดเซลล์ผิวเก่า ทำให้ผิวกระจ่างใส ลดรอยจุดด่างดำ และช่วยให้ผิวพรรณดูเรียบเนียนขึ้น

วิธีใช้ ใช้ล้างทำความสะอาดผิวหน้าและผิวกาย โดยถูสบู่

เบาๆ ให้เป็นฟอง ลูบไล้ให้ทั่วใบหน้า และบริเวณที่ต้องการ ทิ้งไว้สักครู่ แล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาด เพื่อประสิทธิภาพที่ดีที่สุดควรใช้วันละ ๒ ครั้ง เช้าและเย็น

FIRMING ESSENCE

สรรพคุณ ให้ผิวเต่งตึง กระชับรูขุมขน

วิธีใช้ ทาลงบนผิวหน้า เช้าและเย็น

ส่วนที่ ๔

งานแสดงสินค้า
อาหารไทยถิ่น

อาหารไทยถิ่น...จังหวัดพิษณุโลก

ร้านบ้านเนยสด

ขนมงาอบกรอบ

วัตถุดิบ

๑. งาขาว งาดำ คั่วสุก	๑๐๐ กรัม
๒. น้ำตาลทรายแดงแบบละเอียด	๑๕ ช้อนโต๊ะ
๓. น้ำผึ้ง	๑๕ ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ

๑. โรยงาขาวงาดำ ใส่ถาดอบ เกลี่ยให้เรียบ แล้วนำไปอบที่อุณหภูมิ ๑๗๐ องศาเซลเซียส ไฟบน-ล่าง (การตั้งไฟเตาอบ) เป็นเวลา ๕ - ๑๐ นาที
๒. ตั้งหม้อ ใส่ น้ำตาลทรายแดง น้ำเปล่า ลงไป แล้วเปิดไฟอ่อน รอ ๓ - ๕ นาที จนกว่า น้ำตาลละลายดี
๓. เมื่อน้ำตาลเหนียวดีแล้ว ให้ใส่น้ำผึ้งลงไป ผสมให้เข้ากัน แล้วต้มจนเดือดอีกรอบ เสร็จแล้ว ปิดไฟ
๔. ใส่ งาขาว งาดำคั่ว ตามลงไปทันที กวนให้เข้ากัน จนทุกอย่างเข้ากันดี

๕. ทาน้ำมันลงบนกระดาษไขให้ทั่ว แล้วตักงาขาวที่กวนไว้ลงไป พับทบกระดาษไข แล้วใช้ไม้נדวดรีดงาขาวงาดำ ให้ได้ความหนาตามต้องการ
๖. ใช้มีดตัดแบ่งขนมแต่ละชิ้น ให้เป็นสี่เหลี่ยม เสร็จแล้ว พักทิ้งไว้ ให้ขนมได้เซ็ดตัว ประมาณ ๑๐ - ๑๕ นาที

รู้ไหม...ทำไมเป็นยา ?

รสมัน : งาขาวงาดำคั่วสุก มีแคลเซียม ช่วยบำรุงกระดูกและฟัน

รสหวาน : น้ำตาลทรายแดง บำรุงกำลัง

รสหวาน : น้ำผึ้ง บำรุงกระเพาะอาหารให้ทำงานได้อย่างปกติ ช่วยบำรุงเลือดให้ไหลเวียนดีในร่างกาย

ร้านขายกบ เนื้อย่างโคขุน & พริกย่างไส้

พริกย่างไส้ทะลัก

วัตถุดิบ

๑. ข้าวเหนียวนึ่ง ๑๐๐ กรัม	๗. น้ำมันงา ๒ กรัม
๒. พริกหนุ่ม ๔ เม็ด	๘. กระเทียม ๑ กรัม
๓. ออกไก่ ๕๐ กรัม	๙. รากผักชี ๑ กรัม
๔. ซอสปรุงรส ๓ กรัม	๑๐. พริกไทย ๑ กรัม
๕. น้ำตาลทราย ๒ กรัม	๑๑. ใบผักชี ๖ กรัม
๖. น้ำมันหอย ๑ กรัม	

วิธีทำ

๑. นำเนื้อออกไก่กับเครื่องปรุงต่าง ๆ ผสมเข้าด้วยกัน จากนั้นคลุกเคล้าให้เข้ากัน
๒. ใช้มีดหรือกรรไกรผ่าพริกหยาบประมาณครึ่งหนึ่ง คว้านนำไส้ด้านในออกล้างให้สะอาด จากนั้นนำเนื้อออกไก่ปรุงรสที่เตรียมไว้ยัดใส่ลงไปพริกหยาบ
๓. ยัดเนื้อออกไก่ตามขนาดของพริกหยาบ อาจใส่ให้ดูสั้นออกมาเล็กน้อยเพื่อให้ดูน่ากินมากยิ่งขึ้น
๔. นำพริกหยาบออกไก่สับยัดไส้ไปย่างบนเตาอบลมร้อน ใช้ไฟ ๑๗๐ องศา เป็นเวลา ๑๐-๑๒ นาที

รู้ไหม...ทำไมเป็นยา?

ออกไก่ : โพรตีนสูง เสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย

กระเทียม พริกไทย : เสริมการย่อย เพิ่มการไหลเวียนของโลหิต

ผักชี : น้ำผึ้ง ช่วยบำรุงรักษาสายตา

น้ำมันงา : มี tyrosine เป็นสารสื่อประสาทที่ส่งต่ออารมณ์

ร้านวันบุก เก๊กฮวยหอม พิชญโลก

วันบุกเก๊กฮวยป่าผสมยาจีน สำเร็จรูป

วัตถุดิบ

๑. ผงบุกสำหรับ ๑ ช้อนโต๊ะ
๒. น้ำเปล่า ๑ ถ้วยตวง
๓. น้ำตาลทราย ๑/๒ ถ้วยตวง
๔. เกลือ ๑/๔ ช้อนชา
๕. น้ำเปล่า ๑/๒ ถ้วยตวง
๖. ผงวัน ๑ ช้อนโต๊ะ
๗. ดอกเก๊กฮวย
๘. ยาจีน (ไม่เปิดเผยตำรับ)

วิธีทำ

๑. ผสมผงบุกสำหรับกับน้ำเปล่า ๑ ถ้วยตวง คนให้ละลาย
๒. ตั้งไฟปานกลาง รอจนส่วนผสมเดือด
๓. ละลายน้ำตาลทราย เกลือ และน้ำเปล่า ๑/๒ ถ้วยตวง เข้าด้วยกัน
๔. เทส่วนผสมของน้ำตาลทรายลงในหม้อ คนให้เข้ากัน
๕. รอจนส่วนผสมเดือดอีกครั้ง
๖. ใส่ผงวัน คนให้ละลาย
๗. เทส่วนผสมของวันลงในชาม พักไว้ให้เย็น
๘. เทวันที่ยื่นลงในแม่พิมพ์
๙. ใส่ส่วนผสมที่มีดอกเก๊กฮวย
๑๐. นำวันไปแช่ในตู้เย็นจนเซตตัว

รู้ไหม...ทำไมเป็นยา?

บุกสำหรับ : มีฤทธิ์เย็น ช่วยแก้ไข้ แก้หวัด
 เก๊กฮวย ตำรับยาจีน : บำรุงเลือดไหลเวียน
 แก้วบวดีระชะ หอมสดชื่น แก้อ่อนใน บำรุงสายตา
 ขับลม แก้อ่อนอืด ขับถ่ายนุ่มลื่น

ร้านเจนวนมทอด

เผือกทอด ข้าวโพดทอด เต้าหู้ทอด

วัตถุดิบ

๑. ข้าวโพดแกะเม็ด	๒๕๐ กรัม
๒. เผือกขูดเส้น	๒๕๐ กรัม
๓. เต้าหู้ก้อน	๓ ก้อน
๔. แป้งสาธิตเนกประสงค์	๒๐๐ กรัม
๕. แป้งข้าวเจ้า	๑๘๐ กรัม
๖. เกลือ	๒ ช้อนชา
๗. ผงฟู	๓ ช้อนชา
๘. น้ำปูนใส	๔๔๐ กรัม
๙. มะขามเปียก	๑๐๐ กรัม
๑๐. น้ำสะอาดสำหรับคั้นมะขามเปียก	๔๔๐ กรัม
๑๑. น้ำตาลปีบ	๔๕๐ กรัม
๑๒. น้ำตาลทราย	๓๕๐ กรัม
๑๓. ถั่วลิสงตำหยาบ	๑ ถ้วยตวง
๑๔. พริกป่น	๑-๒ ช้อนโต๊ะ
๑๕. พริกชี้หนูตำหยาบ	๑๕ เม็ด
๑๖. ต้นหอมผักชีซอย	๑/๒ ถ้วยตวง

วิธีทำ

๑. นำแป้งสาธิต แป้งข้าวเจ้า เกลือ และผงฟู ผสมให้เข้ากัน
๒. ค่อยๆ ใส่น้ำปูนใสลงไปคนให้แป้งละลายเข้ากันดี
๓. แบ่งแป้งออกเป็น ๒ กะละมัง นำข้าวโพด และเผือกลงไปคลุกเคล้ากับแป้งให้เข้ากัน พักไว้ ๓๐ นาที
๔. หั่นเต้าหู้ก้อนเป็นชิ้นตามชอบ พักไว้
๕. ตั้งกระทะใส่น้ำมันรอร้อน ค่อยๆ ใส้เต้าหู้ลงไปทอดจนเหลืองพอใจ ตักขึ้นพักให้สะเด็ดน้ำมัน
๖. ค่อยๆ ตักข้าวโพดลงไปทอดจนเหลืองกรอบ ตักขึ้นให้สะเด็ดน้ำมัน
๗. ค่อยๆ ตักเผือกลงไปทอดจนเหลืองกรอบ ตักขึ้นให้สะเด็ดน้ำมัน

วิธีทำน้ำจิ้ม

๑. นำมะขามเปียก และน้ำสะอาดลงไปขยำและกรองให้เหลือเฉพาะน้ำ
๒. เตรียมหม้อเคี่ยวน้ำจิ้ม ใส่น้ำมะขามเปียก น้ำตาลปีบ น้ำตาลทราย และ เกลือ ขึ้นตั้งไฟอ่อน เคี่ยวจนละลาย ชิมรสตามชอบ ปิดไฟให้เย็น ใส้ถั่วลิสง พริกป่น พริกชี้หนูตำหยาบ คนให้เข้ากัน

ร้านชาชีส

ชาไทย

วัตถุดิบ

๑. ผลิตกัณฑ์นมข้นหวาน	๑	กระป๋อง
๒. นมข้นจืด	๒	กระป๋อง
๓. ผงใบชา	๕๐	กรัม
๔. น้ำร้อน	๑,๐๐๐	มิลลิลิตร

วิธีทำ

๑. ต้มน้ำให้เดือดแล้วปิดไฟ วางถุงชงชาลงในกา แล้วใส่ผงใบชาลงแช่ในน้ำร้อน เป็นเวลา ๓-๕ นาที เมื่อครบเวลา นำที่คีบมาบิดน้ำชาออกจากถุง
๒. ใส่ ผลิตกัณฑ์นมข้นหวาน ตรามะลิ ลงในแก้ว ตามด้วยน้ำชา และนมข้นจืด ตรามะลิ โกลด์ คนให้ส่วนผสมเข้ากัน แล้วพักไว้ให้เย็น
๓. ใส่น้ำแข็งลงในแก้วเสิร์ฟ เทชาที่ชงไว้ แล้วราดด้วย นมข้นจืด ตรามะลิ โกลด์ เพิ่มความหอมมัน

ร้านแม่หมูทอดมันปลา

ทอดมันปลาแม่หมู

วัตถุดิบ

๑. เนื้อปลากราย ๕๐๐ กรัม
๒. พริกแกงเผ็ด ๑๐๐ กรัม
๓. ไข่ไก่ ๒ ฟอง
๔. ใบมะกรูดซอย ๕ ใบ
๕. ถั่วฝักยาวซอย ๑ ถ้วย
๖. น้ำตาลทราย ๒ ช้อนชา
๗. น้ำปลา ๒ ช้อนโต๊ะ
๘. น้ำมันพืช ๑ ลิตร
๙. น้ำจิ้มไก่ สำหรับจัดเสิร์ฟ

วิธีทำ

๑. นำเนื้อปลากรายใส่ซามผสม ตามด้วยไข่ไก่ พริกแกง ใบมะกรูด ถั่วฝักยาวซอย น้ำตาลทราย และน้ำปลา คนให้เข้ากัน
๒. ปั้นเป็นลูกกลม ๆ ขนาดตามชอบ และกดให้แบน ความหนาประมาณ ๐.๕ เซนติเมตร
๓. นำกระทะขึ้นตั้งไฟปานกลาง เทน้ำมันพืชสำหรับทอดลงไป และรอจนร้อน
๔. นำทอดมันปลากรายลงไปทอดจนสุก และตักขึ้น พักไว้เพื่อสะเด็ดน้ำมัน
๕. นำทอดมันปลากรายจัดใส่จาน และเสิร์ฟพร้อมน้ำจิ้มไก่

รู้ไหม...ทำไมเป็นยา?

- เนื้อปลากราย : โปrotein ย่อยง่าย มีกรดไขมันโอเมก้า ๓
- ใบมะกรูด : แก้ไอ แก้อาเจียน กัดเสมหะในคอ
- ถั่วฝักยาว : บำรุงกระดูกและฟัน โรคเลือดออกตามไรฟัน

ร้านหมี่ซั่วสองแคว

หมี่ซั่ว

วัตถุดิบ

๑. เส้นหมี่ซั่ว เมืองพิษณุโลก	๑๕๐	กรัม
๒. เห็ดหอม	๑๐	ดอก
๓. ซีอิ้วขาว	๓	ช้อนโต๊ะ
๔. น้ำตาล	๑	ช้อนโต๊ะ
๕. พริกไทยดำ	๒	ช้อนชา
๖. น้ำมันพืช	๔	ช้อนโต๊ะ
๗. กระเทียม	๕	กลีบ
๘. กระหล่ำปลี	๑/๒	หัว
๙. ซอสสำเร็จรูป	๑	ช้อนชา

วิธีทำ

๑. นำเส้นไปต้มจนเส้นเริ่มนิ่ม ประมาณ ๕-๘ นาที หรืออีกวิธีหนึ่ง เอาเส้นไปแช่น้ำก่อน แล้วค่อยเอามา ลวกต่อ ๒-๓ นาที
๒. เห็ดหอมแช่น้ำแล้วหั่น ๒-๓ ท่อนยาวๆ
๓. เอาเห็ดกับกระเทียมลงไปผัด ใส่พริกไทยดำลงไป
๔. เมื่อเหลืองได้ที่แล้วให้เอาผักลงไปผัด ใส่ซีอิ้วขาว ๑ ช้อนโต๊ะ ผัดจนผักนิ่มแล้วใส่เส้นลงไป ปรงรส ที่เหลือ พอเส้นนิ่มตักเสิร์ฟได้

ร้านหญิงแตงหมู

เมี่ยงหมูกรอบ

วัตถุดิบ

น้ำจิ้มซีฟู้ด

๑. พริกจินดา	๑๐	เม็ด
๒. พริกขี้หนูสวน	๑๐	เม็ด
๓. กระเทียม	๕	กลีบ
๔. รากผักชีป่น	๑	ช้อนโต๊ะ
๕. น้ำตาลปีบ	๑-๑/๒	ช้อนโต๊ะ
๖. น้ำมะนาว	๒-๑/๒	ช้อนโต๊ะ
๗. น้ำปลา	๒	ช้อนโต๊ะ
๘. ผงชูรส	๑	ช้อนชา
๙. น้ำอุ่น	๔	ช้อนโต๊ะ

น้ำจิ้มถั่ว

๑. พริกขี้หนูสวน	๑๐	เม็ด
๒. ถั่วตัด	๓	แผ่น
๓. หมูสามชั้น	๕๐๐	กรัม
๔. เกลือ	๒-๓	ช้อนโต๊ะ
๕. น้ำส้มสายชูเทท่วมหนังหมู		

วิธีทำ

๑. ล้างหมูสามชั้นให้สะอาด นำไปต้มพอสุก และพักหมูให้สะเด็ดน้ำ ใช้ส้อมจิ้มหนังหมู
๒. บั้งหมูเป็นตาราง และทาเกลือบางๆ บริเวณหนังหมูให้ทั่ว นำบริเวณหนังหมูแช่น้ำส้มสายชู แขน้แค่ตรงหนังหมู ๑๕ นาที เข้าเครื่องอบ ตั้งค่า ๒๐๐ องศาอบไป ๒๐ นาที
๓. น้ำจิ้มถั่วตัด นำพริกไปปั่นกับกระเทียม ใส่ในชามผสมนำถั่วตัดไปปั่น เทใส่ชามผสม
๔. ปรงด้วยน้ำตาลปีบ มะนาว น้ำปลา ผงชูรส น้ำอุ่น คนให้เข้ากัน น้ำจิ้มซีฟู้ด นำพริกไปปั่นกับกระเทียม ใส่ในชามผสม ปรงด้วยน้ำตาลปีบ มะนาว น้ำปลา ผงชูรส น้ำอุ่น คนให้เข้ากัน

ร้านชาหมูเยอรมันหญิงแดน

ก๋วยเตี่ยวแข่ง

วัตถุดิบ

๑. เส้นก๋วยเตี่ยว (เส้นใหญ่)	๑	ถูง
๒. เนื้อหมู	๒	ซีต
๓. ลูกชิ้นหมู	๑	แพ็ค
๔. ต้นหอม	๒	ต้น
๕. ผักชี	๒	ต้น
๖. ถั่วฝักยาว	๑	กำ
๗. ซอสปรุงรส	๑	กระบาย
๘. ซีอิ้วขาว	๑	กระบาย
๙. ซอสหอย	๑/๒	กระบาย
๑๐. น้ำส้มสายชู	๑	กระบาย
๑๑. ซอสพริก	๑	กระบาย
๑๒. ซีอิ้วดำหวาน	๑	กระบาย
๑๓. น้ำเปล่า	๓	กระบาย
๑๔. น้ำตาลทราย	๒	ช้อนโต๊ะ
๑๕. พริกป่น	๑	ช้อนโต๊ะ
๑๖. กระเทียมเจียว (สำเร็จรูป)		
๑๗. ใบตองสด		
๑๘. แข่งसान ๑ โหล		

วิธีทำ

ขั้นตอนแรก ทำซอสก๋วยเตี่ยว

๑. อันดับแรก ใส่ซีอิ้วขาวลงในหม้อต้ม ตามด้วย น้ำส้มสายชู ซอสปรุงรส ซีอิ้วดำหวาน ซอสหอย น้ำเปล่า น้ำตาลทราย พริกป่น ซอสพริก
๒. คนให้เข้ากัน เคี่ยวต่อใช้ไฟแรงปานกลาง เคี่ยวจนเกิดฟอง แล้วจึงปิดแก๊ส ตั้งพักเอาไว้

ขั้นตอนที่ ๒ การลวกเส้น

๑. ตั้งกระทะ ใส่น้ำ ต้มน้ำให้เดือด นำเส้นไปลวก
๒. นำเส้นที่ลวกแล้ว เทไว้ในน้ำเย็น เพื่อให้เส้นเซ็ทตัว ไม่อืดและไม่จับตัวเป็นก้อน

๓. ลวกเนื้อหมูและลูกชิ้นจนสุก ตักพักใส่จานเอาไว้

ขั้นตอนที่ ๓ การหั่นและซอยผักต่าง ๆ

๑. นำต้นหอม ผักชี มาซอย และถั่วฝักยาว หั่นเฉียงๆ และหั่นบาง ๆ ไว้สำหรับตกแต่ง
๒. นำถั่วฝักยาวไปลวกน้ำร้อน และนำมาแช่ในน้ำเย็น เพื่อให้ถั่วฝักยาวกรอบ และไม่เหนียว

สุดท้าย จัดใส่แข่ง ใช้ใบตองที่ตัดขนาดพอดี รองชั้นล่างสุดของแข่ง

๑. ตักเส้นก๋วยเตี่ยวลงในแข่ง ลูกชิ้น ซอสก๋วยเตี่ยว กระเทียมเจียว ใส่ถั่วฝักยาว โรยด้วยหน้าต้นหอม ผักชี

ร้านไอศกรีมเจริญผล

ไอศกรีมไข่แข็ง

วัตถุดิบ

๑. ไอศกรีมรสกะทิ ๑-๒ ถ้วย
๒. ไข่แดง ๑ ฟอง
๓. เนื้อมะพร้าวอ่อน

วิธีทำ

๑. เตรียมไอติม และแยกไข่แดงไว้ ตีไข่แดงเล็กน้อย
๒. ตักไอติมใส่ถ้วย ไอติมต้องแข็งตัว เย็นจัดๆ แล้วเทไข่แดงราดลงไป ถ้าไม่ค้อยแข็ง นำไปแช่ช่องฟรีซเพิ่มได้
๓. แต่งด้วยมะพร้าวอ่อน ใช้ไขราดบนหน้าไอติมๆ บาง รอให้แข็งตัว แล้วค่อยตักไอติม

ร้านไส้กรอกอีสาน เก้าแก้ว

ไส้กรอกอีสานหมูล้วน

วัตถุดิบ

๑. หมูสันคอสับ	๑	กิโลกรัม
๒. มันหมูแข็ง	๑/๒	กิโลกรัม
๓. กระเทียมสับ	๒๐๐	กรัม
๔. เกลือ	๑	ช้อนโต๊ะ
๕. พริกไทยเม็ดคั่วตำหยาบ	๑+๑/๒	ช้อนโต๊ะ
๖. ผงปรุงรส	๑	ช้อนโต๊ะ
๗. ไส้เทียมแช่น้ำทิ้งไว้ประมาณ ๓-๔ ชั่วโมง		

วิธีทำ

๑. นำส่วนผสมทั้งหมดยกเว้นไส้หมูคลุกเคล้าให้เข้ากันพักไว้
๒. นำส่วนผสมที่ได้ บรรจุลงในไส้เทียม (ไส้ควรรีดน้ำออกให้แห้งก่อนนำมาใช้)
๓. นำเข้าตู้เย็น เมื่อจะรับประทานให้นำมาปิ้งบนเตาไฟอ่อน ๆ แล้วรับประทาน

ไส้กรอกอีสานหมูรสเปรี้ยว

วัตถุดิบ

๑. หมูสันคอสับ	๑	กิโลกรัม
๒. มันหมูแข็ง	๑/๒	กิโลกรัม
๓. กระเทียมสับ	๒๐๐	กรัม
๔. เกลือ	๑	ช้อนโต๊ะ
๕. พริกไทยเม็ดคั่วตำหยาบ	๑+๑/๒	ช้อนโต๊ะ
๖. ผงปรุงรส	๑	ช้อนโต๊ะ
๗. ไส้เทียมแช่น้ำทิ้งไว้ประมาณ ๓-๔ ชั่วโมง		

วิธีทำ

๑. นำส่วนผสมทั้งหมดยกเว้นไส้หมูคลุกเคล้าให้เข้ากันพักไว้
๒. นำส่วนผสมที่ได้ บรรจุลงในไส้เทียม (ไส้ควรรีดน้ำออกให้แห้งก่อนนำมาใช้)
๓. ควรรนน้ำทิ้งไว้ข้างนอกตู้เย็น ๑ คืน แล้วนำเข้าแช่ในตู้เย็น
๔. นำมาปิ้งบนเตาไฟอ่อนๆ ก่อนรับประทาน

ร้าน TOTO น้ำส้มคั้น

น้ำส้มคั้นแท้ ๑๐๐%

วัตถุดิบ

๑. ส้ม ๓-๔ ผล
๒. เกลือปั่น ๑/๒ ช้อนชา
๓. ขวด ๒๐๐ มิลลิลิตร ๕ ขวด

วิธีทำ

๑. ล้างส้มให้สะอาด ผ่าครึ่ง และคั้นน้ำส้ม
๒. กรองน้ำส้มด้วยตะแกรงเพื่อแยกเนื้อออก
๓. เติมเกลือปั่นลงไปครึ่งช้อนชาคนให้ละลาย
๓. นำมาบรรจุขวด ๒๐๐ มิลลิลิตร

เคล็ดลับ น้ำส้มคั้น

๑. เลือกส้มสายพันธุ์ที่เปลือกบาง น้ำเยอะ และมีรสหวานอมเปรี้ยว
๒. ล้างส้มให้สะอาดก่อนคั้นน้ำ
๓. กรองน้ำส้มด้วยตะแกรงเพื่อแยกเนื้อออก จะได้ น้ำส้มที่ใสและเนียน

น้ำส้มปั่น น้ำผึ้ง ๑๐๐%

วัตถุดิบ

๑. น้ำส้มคั้นแท้ ๑๐๐% ๑ ขวด
๒. น้ำผึ้ง ๑ ช้อนโต๊ะ
๓. น้ำแข็ง
๔. แก้วพลาสติก ขนาด ๕๐๐ มิลลิลิตร
๕. เครื่องปั่นผลไม้

วิธีทำ

๑. ใส่ น้ำแข็ง ลงไป เครื่องปั่น น้ำผลไม้
๒. ใส่ น้ำส้มคั้นแท้ ๑๐๐% และ น้ำผึ้ง ๑ ช้อนโต๊ะ (ตามชอบ)
๓. ปั่นด้วยเครื่องปั่น ให้เข้ากัน
๔. เทใส่แก้วและดื่มทันที

ร้านทวิมันฝรั่งเกลียว

มันฝรั่งเกลียวทอด

วัตถุดิบ

๑. มันฝรั่งเกลียวเสียบไม้
๒. แป้งทอดกรอบ ๒ ถ้วยตวง
๓. แป้งข้าวโพด ๑ ถ้วยตวง
๔. น้ำเปล่า ๒ ถ้วยตวง
๕. ผงปรุงรสชาวนครีมน
๖. ผงปรุงรสปาปริก้า
๗. ผงปรุงรสชีส

วิธีทำ

๑. เตรียมภาชนะขนาดใหญ่ ใส่แป้งทอดกรอบ แป้งข้าวโพด น้ำเปล่า คนให้แป้งละลายดี
๒. นำมันฝรั่งเกลียว ไปชุบแป้งให้ทั่ว
๓. ตั้งกระทะ ใส่น้ำมัน วอร์มให้น้ำมันร้อนได้ที่แล้ว ใส่มันฝรั่งเกลียวลงไป ทอดให้มีสีเหลืองทอง เสร็จแล้ว ยกขึ้น พักให้สะเด็ดน้ำมัน
๔. แต่งรสชาติ โดยใส่ผงปรุงรสชาวนครีมน ปาปริก้า หรือ ชีส ตามชอบ

ร้านครัวคุณอ้อย

ก๋วยเตี๋ยวเรือ

วัตถุดิบ

วัตถุดิบทำน้ำซุบก๋วยเตี๋ยวเรือ

๑. เกล็ง	๑/๒	กิโลกรัม
๒. ขอสปรุงรส	๕	ช้อนโต๊ะ
๓. ใบเตย	๗	ใบ
๔. กะทิ	๑๐๐	มิลลิลิตร
๕. ซีอิ้วดำ	๕	ช้อนโต๊ะ
๖. เต้าหู้ยี้พร้อมน้ำ	๗	ก้อน
๗. น้ำกระเทียมดอง	๑	ถ้วยตวง
๘. อบเชย	๔	แท่ง
๙. โป๊ยกั๊ก	๑๐	ดอก
๑๐. พริกหอม	๒	ช้อนโต๊ะ
๑๑. ลูกผักชี	๓	ช้อนโต๊ะ
๑๒. ยี่หระ	๑	ช้อนโต๊ะ
๑๓. น้ำเปล่า	๖	ถ้วยตวง

วัตถุดิบก๋วยเตี๋ยวเรือ

๑. เส้นก๋วยเตี๋ยว	๕. ผักบู่
๒. เนื้อหมูหั่นชิ้น	๖. กระเทียมเจียว
๓. ตับหั่นชิ้น	๗. เลือดหมู
๔. ถั่วงอก	

วิธีทำ

- ตั้งหม้อบนเตาแก๊สโดยใช้ไฟแรง ใส่น้ำเปล่าลงไป
- เมื่อน้ำเริ่มเดือดแล้วใส่เกล็งลงไป รอให้น้ำเดือดอีกครั้ง จากนั้นนำอบเชย โป๊ยกั๊ก พริกหอม ลูกผักชี และยี่หระ ใส่ลงในผ้าขาวบาง จากนั้นห่อผ้าให้แน่นๆ ใส่ในหม้อต่อด้วยขอสปรุงรส กะทิ ซีอิ้วดำ เต้าหู้ยี้พร้อมน้ำ น้ำกระเทียมดอง และใบเตยลงไป ในหม้อคนให้เข้ากัน โดยใช้ไฟอ่อน ตุ่นต่อเป็นเวลา ๑-๒ ชั่วโมงให้น้ำซุบเข้มข้น
- จัดเสิร์ฟ
 - นำเลือดหมูใส่ลงในชาม จากนั้นตักน้ำซุบลงไป ในชามเพื่อให้เลือดหมูสุก และเพิ่มความเข้มข้นของน้ำซุบ
 - ใส่เส้นเล็กกลวก ถั่วงอกลวก และผักบู่ลวก ลงไปในชาม ต่อด้วยการนำเนื้อหมูหั่นชิ้น และตับหั่นชิ้น ลงไปในชาม จากนั้นราดน้ำซุบที่เตรียมไว้ลงไป ใส่กระเทียมเจียว เเท่านี้ก็พร้อมชดน้ำซุบร้อน ๆ

ร้านขนมจีบ ซาลาเปา

ขนมจีบกุ้ง

วัตถุดิบ

๑. กุ้งขาวสับหยาบ	๔๐๐	กรัม
๒. หมูสามชั้น	๑๐๐	กรัม
๓. กุ้งสด	๑๐๐	กรัม
๔. ไข่ไก่	๒	ฟอง
๕. รากผักชี	๑	ช้อนโต๊ะ
๖. กระเทียม	๑	ช้อนโต๊ะ
๗. พริกไทยป่น	๒	ช้อนชา
๘. เกลือป่น	๑	ช้อนชา
๙. น้ำตาลทราย	๒	ช้อนโต๊ะ
๑๐. แป้งมัน	๓	ช้อนโต๊ะ
๑๑. ซีอิ้วขาว	๒	ช้อนโต๊ะ
๑๒. ซอสหอยนางรม	๑	ช้อนโต๊ะ
๑๓. น้ำมันงา	๑	ช้อนโต๊ะ
๑๔. แผ่นแป้งเกี๊ยว	๒๐	แผ่น
๑๕. กระเทียมเจียว	๒	ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ

๑. ทำไส้ขนมจีบ : นำกุ้งสับหยาบใส่โถปั่น ตามด้วย หมูสามชั้น รากผักชี กระเทียม แป้งมัน และไข่ไก่ ปรงรสด้วยเกลือป่น พริกไทยป่น น้ำตาลทราย ซีอิ้วขาว ซอสหอยนางรม และน้ำมันงา ปั่นให้ทุกอย่างละเอียด และเข้ากัน
๒. ห่อขนมจีบ : นำไส้ขนมจีบที่ได้มาตักใส่แผ่นแป้ง เกี๊ยวห่อให้แน่น และวางกึ่งที่ด้านบน นำไปนึ่งจนขนมจีบกุ้งสุก ตักขึ้นพักให้สะเด็ดน้ำ
๓. จัดเสิร์ฟ : นำ “ขนมจีบกุ้ง” ที่นึ่งสุกแล้วจัดใส่จาน โรยด้วยกระเทียมเจียว และตกแต่งด้วยผักชี เสิร์ฟคู่กับน้ำจิ้ม

ร้านขนมจีบ ซาลาเปา

ซาลาเปาหมูสับไข่เค็ม

วัตถุดิบ

แป้งซาลาเปา ขั้นตอนที่ ๑ (ทำแป้งเชื้อซาลาเปา)

๑. แป้งเค้ก	๓๕๐	กรัม
๒. ยีสต์	๑	ช้อนโต๊ะ
๓. น้ำตาลทราย	๑	ช้อนโต๊ะ
๔. น้ำอุ่น	๒๐๐	มิลลิลิตร

แป้งซาลาเปา ขั้นตอนที่ ๒

๑. แป้งเค้ก	๑๕๐	กรัม
๒. ผงฟู	๑/๒	ช้อนโต๊ะ
๓. น้ำเปล่า	๕๐	มิลลิลิตร
๔. น้ำตาลทราย	๑๐๐	กรัม
๕. เกลือ	๑	ช้อนชา
๖. น้ำมันพืช	๕๐	มิลลิลิตร

วัตถุดิบใส่หมูสับไข่เค็ม

๑. หมูบด	๕๐๐	กรัม
๒. รากผักชี	๓	ราก
๓. กระเทียม	๑	หัว
๔. พริกไทยเม็ด	๑	ช้อนโต๊ะ

๕. ซอสหอยนางรม	๓	ช้อนโต๊ะ
๖. ซอสปรุงรส	๒	ช้อนโต๊ะ
๗. น้ำตาลทราย	๑	ช้อนโต๊ะ
๘. น้ำมันงา	๑	ช้อนโต๊ะ
๙. ไข่ไก่	๑	ฟอง
๑๐. แป้งข้าวโพด	๒	ช้อนโต๊ะ
๑๑. ต้นหอมซอย ตามชอบ		
๑๒. ไข่แดงเค็ม ตามชอบ		

วิธีทำ

๑. ทำแป้งเชื้อซาลาเปา

๑.๑ ผสมแป้งเค้ก ยีสต์ น้ำตาลทราย และน้ำอุ่นเข้าด้วยกัน

๑.๒ นวดให้เข้ากันประมาณ ๑๐ นาที จนแป้งเนียน คลุมด้วยพลาสติกคลุมอาหาร พักไว้ อุณหภูมิห้องระยะเวลา ๖๐ นาที

๒. ทำแป้งซาลาเปา

๒.๑ โขลกรากผักชี กระเทียม และพริกไทยเข้าด้วยกัน จากนั้นตักใส่ในซามหมูสับ

๒.๒ ใส่ซอสหอยน้ำมันหอยลงไป ตามด้วยซอสปรุงรส น้ำตาลทราย น้ำมันงา แป้งข้าวโพด ต้นหอมซอย และไข่ไก่ คนให้เข้ากันแล้วพักไว้

๒.๓ ทำแป้งโดว์ โดยร่อนแป้งเค้ก ผงฟู และเกลือ เข้าด้วยกัน ใส่น้ำตาลทรายลงไป ตามด้วยน้ำเปล่า น้ำมันพืช และแป้งเชื้อที่หมักไว้ นวดให้เข้ากันประมาณ ๑๐ นาที จนแป้งเนียน จากนั้นแบ่งเป็นก้อนละ ๖๐ กรัม เตรียมห่อกับไส้

๓. นึ่งซาลาเปา

๓.๑ คลึงแป้งให้แบน ใส่น้ำมันหมูสับลงไป ตามด้วยไข่แดงเค็ม จากนั้นห่อให้มิด แล้ววางบนกระดาษรอง

๓.๒ นำไปนึ่งบนน้ำเดือด ๒๐ นาที

เคล็ดลับ : เวลาที่ใช้นึ่งขึ้นอยู่กับขนาดของซาลาเปา

ร้านสองแควข้าวย่านำแหนมดลูก

ข้าวย่านำแหนมดลูก

วัตถุดิบ

ข้าวทอด

๑. ข้าวสวยหรือข้าวเย็น	๒	ถ้วย
๒. พริกแกงเผ็ด	๑	ช้อนโต๊ะ
๓. ไข่ไก่	๑	ฟอง
๔. ใบมะกรูดซอยตามชอบ		
๕. เกลือหรือน้ำปลา	๑	ช้อนชา
๖. น้ำเปล่าแช่เย็นจัด	๑/๓	ถ้วย
๗. แป้งทอดกรอบ	๕๐	กรัม
๘. น้ำมันสำหรับทอด		

ย่านำแหนม

๑. แหนมสด	๑๐๐	กรัม
๒. ข้าวทอด	๒	ลูก
๓. หนั๋งหมูต้มสุก	๑/๒	ถ้วย
๔. ชিংอ่อนซอย	๒	ช้อนโต๊ะ
๕. หัวหอมซอย	๒	ช้อนโต๊ะ
๖. ผักชีฝรั่งซอย	๑	ช้อนโต๊ะ
๗. ต้นหอมซอย	๑	ช้อนโต๊ะ

๘. พริกป่น	๑-๒	ช้อนโต๊ะ
๙. น้ำมันงา	๒	ช้อนโต๊ะ
๑๐. น้ำตาลทราย	๑/๒	ช้อนชา
๑๑. น้ำปลา	๒	ช้อนโต๊ะ
๑๒. ถั่วลิสงทอดตามชอบ		
๑๓. พริกแห้งทอดตามชอบ		

วิธีทำ

- นำข้าวสวยใส่ลงในชามผสม เติมพริกแกง น้ำปลา ใบมะกรูดซอย ไข่ไก่ ข้าวคั่วเคล้าให้เข้ากัน ปั้นเป็นลูกกลมๆ กดให้แน่นๆ พักไว้ ละลายแป้งกับน้ำเปล่า คนให้แป้งละลายจนเข้ากันดี
- ตั้งกระทะ ใส่น้ำมัน ใช้ไฟกลาง นำข้าวที่ปั้นเป็นลูก ชุบแป้งบาง ๆ แล้วนำลงทอดในกระทะ จนสุก เหลืองกรอบ ตักขึ้นพักไว้ให้สะเด็ดน้ำมัน
- นำข้าวทอดใส่ชามผสมแล้วยีให้พอแตกแต่ยังเห็นเป็นชิ้น ใส่วุ้นแหนมสด บีบแหนม ใส่หนั๋งหมู คลุกเคล้าให้เข้ากัน ใส่เครื่องยาที่เตรียมไว้ ชิมรสตามชอบ
- ตักใส่จานโรยด้วย ถั่วลิสงทอดและพริกขี้หนูแห้งทอด

ร้านไก่ย่าง ตา-ยาย

ไก่ย่างหนังกรอบ

วัตถุดิบ

๑. เนื้อสะโพกไก่	๔	ชิ้น
๒. ซีอิ้วขาว	๓	ช้อนโต๊ะ
๓. น้ำมันหอย	๓	ช้อนโต๊ะ
๔. พริกไทยขาว	๓	ช้อนชา
๕. ลูกผักชี	๓	ช้อนชา
๖. ผงปรุงรส	๒	ช้อนชา
๗. น้ำมันมะกอก	๑	ถ้วย

วิธีทำ

๑. นำส่วนวัตถุดิบที่เตรียมไว้มาคลุกเคล้ากับเนื้อสะโพกไก่ (ยกเว้นน้ำมันมะกอก)
๒. นวดเครื่องเทศให้เข้ากันแล้วนำไปหมักไว้ประมาณ ๔๕ นาที หรือ ๑ ชั่วโมง
๓. เมื่อครบเวลาหมักแล้ว นำน้ำมันมะกอกมาทาบนผิวสะโพกไก่ให้ทั่ว
๔. จากนั้นนำไปย่างโดยใช้ไฟกลาง (ประมาณ ๑๖๕ องศาเซลเซียส) เป็นเวลา ๑๕ นาที
๕. ๑๕ นาทีแรก หนังไก่เริ่มฟูพองมาแล้ว แต่เนื้อในยังไม่สุก
๖. นำน้ำมันมะกอกทาบนผิวหนังสะโพกไก่อีกครั้ง
๗. จากนั้นนำไปย่างต่ออีกประมาณ ๑๐ นาที จนสุกทั่ว

ร้านขนมอิซัน ขนมมงคล-ขนมไทย

ฝอยทอง

วัตถุดิบ

วัตถุดิบน้ำเชื่อมใส

๑. น้ำตาลทรายขาว	๕๐๐	กรัม
๒. น้ำลอยดอกมะลิ	๑	ลิตร

วัตถุดิบฝอยทอง

๑. น้ำตาลทรายขาว	๕๐๐	กรัม
๒. น้ำลอยดอกมะลิ	๕๐๐	มิลลิลิตร
๓. กลิ่นมะลิ	๑	ช้อนชา
๔. ไข่แดง (ไข่เป็ด)	๘	ฟอง
๕. ไข่แดง (ไข่ไก่)	๘	ฟอง

วิธีทำ

๑. ทำน้ำเชื่อมใส: โดยการต้มน้ำตาลกับน้ำให้ละลาย ระหว่างต้มไม่ต้องคนน้ำเชื่อม เพื่อป้องกันการตกผลึก แล้วพักไว้ให้เย็น
๒. ผสมไข่: โดยการแยกเอาเฉพาะไข่แดงของไข่ไก่ และไข่เป็ดผสมให้เข้ากันแล้วกรอง จากนั้นนำน้ำคั่งไข่ (ไข่ขาวส่วนที่เหลือคั่งอยู่ในเปลือกไข่) ลงไปผสมแล้วลองยกขึ้นดู ว่าหยดเป็นสายไหลต่อเนื่องหรือยัง
๓. ทำฝอยทอง: ทำน้ำเชื่อมเข้มข้น โดยการตั้งกระทะใส่น้ำตาลทราย น้ำลอยดอกมะลิ และกลิ่นมะลิให้เดือด แล้วเบาไฟ นำไข่ที่ทำเตรียมไว้ใส่ลงในกรวยใบตอง แล้วหยอดวนให้รอบกระทะประมาณ ๓๐-๔๐ รอบ จากนั้นใช้ไม้ปลายแหลมช้อนยกขึ้น นำมาล้างในน้ำเชื่อมใส แล้วขึ้นรูปทรงตามชอบ

เมบลัวด์ตาก ดาราเมล

วัตถุดิบ

๑. น้ำตาลทราย ๑๐๐ กรัม
๒. กล้วยตาก ๔ ลูก
๓. เนย ๒๐ กรัม
๔. กะทิ ๘ ช้อนโต๊ะ
๕. เกลือ ๑/๔ ช้อนชา
๖. ไอศกรีมสำหรับเสิร์ฟ
๗. คุกกี้สำหรับเสิร์ฟ

วิธีทำ

๑. ตั้งกระทะให้ร้อนดี ใส่ น้ำตาลทรายลงไป พอน้ำตาลทรายละลาย และเริ่มเปลี่ยนสี หั่นกล้วยตากเป็นท่อนๆ ลงไป ตามด้วยเนย เขย่ากระทะให้คาราเมลเคลือบกล้วยดี
๒. ใส่กะทิตามลงไปเพื่อช่วยให้คาราเมลอ่อนตัวลง ปรงรสด้วยเกลือ
๓. ตักกล้วยคาราเมลใส่ในแก้วเสิร์ฟ โรยถั่วลิสง รับประทานกับไอศกรีม

เมนูปอเปี๊ยะ

ปอเปี๊ยะ หมี่ข้าว

วัตถุดิบ

๑. แผ่นปอเปี๊ยะขนาด ๕*๕ นิ้ว		
๒. น้ำมันพืช	๓-๔	ช้อนตวง
๓. เส้นหมี่ข้าวแห้ง	๑๕๐	กรัม
๔. เห็ดหอมซอยบาง	๔-๕	ดอก
๕. รากผักชี	๔	ราก
๖. กระเทียมจีน	๓	กลีบ
๗. พริกไทยขาวเม็ด	๑	ช้อนชา
๘. หมูบดติดมัน	๓๕๐	กรัม
๙. ซอสหอยนางรม	๒	ช้อนตวง
๑๐. ซอสปรุงรสฝาเขียว	๒	ช้อนตวง
๑๑. ซีอิ้วขาว	๑	ช้อนตวง
๑๒. น้ำตาลทราย	๑	ช้อนตวง
๑๓. ผงปรุงรสหมู	๑/๒	ช้อนตวง
๑๔. กะหล่ำปลีซอย	๒๕๐	กรัม
๑๕. แครอทขูดเส้น	๒๐๐	กรัม
๑๖. เห็ดหูหนูหั่นเส้น	๑๕๐	กรัม
๑๘. ไข่ไก่	๑	ฟอง
๑๙. น้ำมันปาล์มสำหรับทอด		

วิธีทำ

๑. ผัดไส้ปอเปี๊ยะก่อน โดยการตั้งกระทะเพื่อผัดหมี่ข้าว เริ่มจากใส่น้ำมันพืชลงไป ๓-๔ ช้อนโต๊ะ พอน้ำมันเริ่มร้อนให้ใส่เห็ดหอมลงไปผัดก่อนตามด้วยรากผักชี กระเทียม พริกไทยขาว ลงไปผัดให้หอม ตามด้วยหมูสับ ผัดจนสุก
๒. ใส่เส้นหมี่ข้าวลงไปปรุงรสด้วยน้ำตาลทราย ผงปรุงรส ซอสปรุงรส ซีอิ้วขาว และซอสหอยนางรม คลุกเคล้าให้เข้ากัน โดยใช้ไฟกลาง จนเส้นสุกดี
๓. จากนั้นใส่แครอทซอยและกะหล่ำปลีซอย ผัดจนผักสุกดี ชิมรสตามชอบ พักไว้ให้เย็น
๔. เตรียมห่อปอเปี๊ยะ ตักไส้หนึ่งช้อนโต๊ะวางบนแผ่นปอเปี๊ยะ และห่อ
๕. จากนั้นตั้งกระทะ ใส่น้ำมัน ใช้ไฟกลางในการทอด พอน้ำมันร้อน ให้ค่อยๆ ใส่ออเปี๊ยะลงไป คนไปมาเพื่อให้แบ่งสุกเสมอกัน
๖. พอสีเริ่มเหลืองสวย ให้ตักขึ้นมาพักสะเด็ดน้ำมัน เสิร์ฟพร้อมน้ำจิ้ม

ส่วนที่ ๕

การสำรวจความพึงพอใจ
งานมหกรรมการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์พื้นบ้านไทย
ระดับภาค ปีที่ ๑๖

การสำรวจความพึงพอใจการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ ในวันที่ ๒๖ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗

การสำรวจความพึงพอใจการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖ ในวันที่ ๒๖ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์นิทรรศการและการจัดประชุมนานาชาติ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช (KNECC) มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก เพื่อสำรวจความพึงพอใจ และความคิดเห็นของผู้ร่วมงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทยฯ ซึ่งแบบสำรวจ ดังกล่าวประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ ๒ ความพึงพอใจต่อการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทย ระดับภาค ครั้งที่ ๑๖ ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ วิธีการเก็บข้อมูล เก็บแบบสุ่มโดยอิสระ ในรูปแบบ สแกนผ่าน QR Code ด้วย Google form และเอกสารแบบสำรวจ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสำรวจ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๑๑ คน (ร้อยละ ๗๓.๐๐) ส่วนมากอายุไม่เกิน ๒๐ ปี จำนวน ๗๑ คน (ร้อยละ ๔๖.๗๑) รองลงมาอายุระหว่าง ๒๑-๔๐ ปี จำนวน ๔๕ คน (ร้อยละ ๒๙.๖๑) ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๒๐ คน (๗๘.๙๕) ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ข้อมูลทั่วไป (n=๑๕๒)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๔๑	๒๗.๐๐
หญิง	๑๑๑	๗๓.๐๐
อายุ		
ไม่เกิน ๒๐ ปี	๗๑	๔๖.๗๑
๒๑ - ๔๐ ปี	๔๕	๒๙.๖๑
๔๑ - ๖๐ ปี	๒๘	๑๘.๔๒
๖๑ ปี ขึ้นไป	๘	๕.๒๖
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๙	๕.๙๒
มัธยมศึกษา	๑๑	๗.๒๔
อนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	๒	๑.๓๒
ปริญญาตรี	๑๒๐	๗๘.๙๕
ปริญญาโท	๙	๕.๙๒
ปริญญาเอก	๑	๐.๖๖

ส่วนที่ ๒ ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงาน

ผลการสำรวจความพึงพอใจ พบว่า ด้านสถานที่ ส่วนมากมีความพึงพอใจมากที่สุด จำนวน ๘๙ คน (ร้อยละ ๕๘.๕๕) รองลงมาพึงพอใจมาก จำนวน ๕๙ คน (ร้อยละ ๓๘.๘๒) ด้านนิทรรศการ ส่วนมากมีความพึงพอใจมากที่สุด จำนวน ๘๔ คน (ร้อยละ ๕๕.๒๖) รองลงมาพึงพอใจมาก จำนวน ๖๓ คน (ร้อยละ ๔๑.๔๕) ด้านระยะเวลาในการจัดงาน ส่วนมากมีความพึงพอใจมาก จำนวน ๗๖ คน (ร้อยละ ๕๐.๐๐) รองลงมาพึงพอใจมากที่สุด จำนวน ๖๓ คน (ร้อยละ ๔๑.๔๕) ด้านเสวนาวิชาการ จากผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน ๑๕๒ คน มีผู้ร่วมเสวนาวิชาการ จำนวน ๑๓๗ คน และส่วนมากมีความพึงพอใจมากที่สุด จำนวน ๗๑ คน (ร้อยละ ๕๑.๘๒) รองลงมาพึงพอใจมาก จำนวน ๕๔ คน (ร้อยละ ๓๙.๔๒) ด้านการจัดงานภาพรวม ส่วนมากความพึงพอใจมากที่สุด จำนวน ๘๓ คน (ร้อยละ ๕๔.๖๑) รองลงมามีความพึงพอใจมาก จำนวน ๖๒ คน (ร้อยละ ๔๐.๗๙) ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ความพึงพอใจของผู้มาร่วมงาน

ข้อมูล	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสถานที่ (n=๑๕๒)	๘๙ (๕๘.๕๕)	๕๙ (๓๘.๘๒)	๒ (๑.๓๒)	๐ (๐.๐๐)	๒ (๑.๓๒)
ด้านนิทรรศการ (n=๑๕๒)	๘๔ (๕๕.๒๖)	๖๓ (๔๑.๔๕)	๔ (๒.๖๓)	๐ (๐.๐๐)	๑ (๐.๖๖)
ด้านระยะเวลาจัดงาน (n=๑๕๒)	๖๓ (๔๑.๔๕)	๗๖ (๕๐.๐๐)	๑๑ (๗.๒๔)	๑ (๐.๐๐)	๑ (๐.๐๐)
ด้านการเสวนาวิชาการ (n=๑๓๗)	๗๑ (๕๑.๘๒)	๕๔ (๓๙.๔๒)	๑๑ (๘.๐๓)	๐ (๐.๐๐)	๑ (๐.๗๓)
ด้านการจัดงานภาพรวม (n=๑๕๒)	๘๓ (๕๔.๖๑)	๖๒ (๔๐.๗๙)	๖ (๓.๙๕)	๐ (๐.๐๐)	๑ (๐.๖๖)

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เข้าร่วมเสวนาวิชาการ จำนวน ๑๓๗ คน สนใจเข้าร่วมในหัวข้อต่างๆ เรียงลำดับ ดังนี้ ๑) โรงงานผลิตยาสมุนไพร WHO GMP ควรไปต่อหรือพอแค่นี้ ๒) เมืองสมุนไพร "ทำแล้วได้อะไร...ใครได้ประโยชน์" ๓) Service Plan แผนไทย ทำคนเดียวให้ดัง หรือทำร่วมกันให้ดี ๔) ท่องเที่ยวเงินล้านวิถีไทย ๕) วิจัยสมุนไพรไทย ตายตั้งแต่ยังไม่โตหรือไม่ และ ๖) ๔๘,๑๖๑ หมอพื้นบ้าน ร่วมสานพลังแพทย์แผนไทย: ไม่ธรรมดา

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในการจัดงานโอกาสต่อไป มีดังนี้ ๑) ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรเพิ่มช่องทางและขยายเวลาการประชาสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าร่วมงานของประชาชน ๒) ด้านนิทรรศการ การแจ้งโยกย้ายบูธนิทรรศการอย่างกะทันหัน สร้างความลำบากและสับสนให้แก่เครือข่ายบูธนิทรรศการ ๓) ด้านการเสวนาวิชาการ ควรจัดห้องให้เพียงพอกับจำนวนผู้สนใจ ทั้งขนาดห้องและจำนวนที่นั่ง การบรรยายบางเรื่องไม่ตรงกับหัวข้อเสวนา Presentation ไม่น่าสนใจ ๔) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เช่น อยากรู้ให้จัดงานปีละ ๒-๓ ครั้ง ของที่ระลึกในงานควรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่น่าสนใจ เป็นต้น

ภาพกิจกรรม

งานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย
ระดับภาค ปีที่ ๑๖

พิธีเปิดงาน

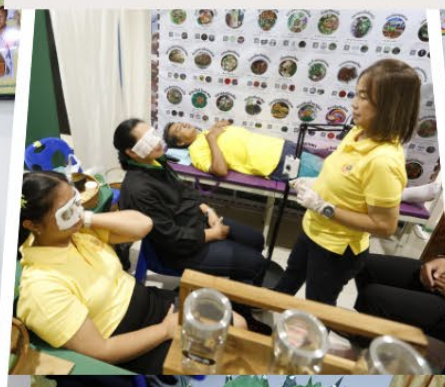

โซน วิชาการ

โซน นวัตกรรม

ศูนย์นวัตกรรมแห่งพฤกษศาสตร์
จังหวัดสกลนคร

เวทีสารพัดอาหาร

กรม
การแพทย์แผน
และย
บ้าน
ภัทราภ
6

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ๑ โครงการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย
ระดับภาค ปีที่ ๑๖
- ภาคผนวก ๒ รายชื่อองค์กรภาคีเครือข่ายที่ร่วมจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖
- ภาคผนวก ๓ Floor plan งานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย

โครงการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภาค ปีที่ ๑๖

๑. หลักการและเหตุผล

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีภารกิจในการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทยและสมุนไพร โดยมีพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการดำเนินงาน โดยภารกิจดังกล่าวมุ่งเน้นเพื่อให้มีการอนุรักษ์องค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทยและสมุนไพรที่มีการใช้ในการรักษา และดูแลสุขภาพ นับตั้งแต่อดีต จนถึงยุคเปลี่ยนผ่านที่การแพทย์แผนตะวันตกเริ่มเข้ามามีบทบาทในการรักษาและดูแลสุขภาพประชาชนจนถึงปัจจุบัน ต่อมาทั่วโลกเริ่มหันกลับมาให้ความสำคัญกับการแพทย์ดั้งเดิม โดยมุ่งหวังเพื่อนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนในแต่ละภูมิภาค เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ และลดภาวะรายจ่ายในการดูแลสุขภาพและรักษาโรคผ่านการแพทย์แผนปัจจุบัน จึงเป็นที่มาของการส่งเสริมเพื่อใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทยและสมุนไพร และยกระดับองค์ความรู้ดังกล่าวให้ได้รับการยอมรับผ่านการพัฒนาวิชาการ นวัตกรรมและเผยแพร่เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในการนำไปใช้เพื่อการดูแลสุขภาพตนเอง สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการราชการกรม ระยะ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ โดยแผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติการราชการกรมฯ (Strategic Issues) ในส่วนที่เกี่ยวข้องเรื่อง ๑ พัฒนาการวิชาการองค์ความรู้ และนวัตกรรมการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร เพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขและสร้างมูลค่าเพิ่ม (SMART Academic) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางวิชาการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีประสิทธิภาพ และยกระดับให้กรมฯ เป็นศูนย์กลางทางวิชาการทั้งในระดับชาติและนานาชาติภายใต้ระบบการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และสมุนไพร รวมถึงการพัฒนาการบริหารจัดการองค์ความรู้ การใช้ประโยชน์และการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยทั้งในมิติการพัฒนา และการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันผ่านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก การแพทย์พื้นบ้านและสมุนไพร ผ่านการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสุขภาพของประชาชนด้วยการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก การแพทย์พื้นบ้านและสมุนไพรผ่านงานวิจัย รวมถึงการนำไปพัฒนาต่อยอดให้เป็นสินค้าและบริการที่สามารถสร้างเสริมเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้ดำเนินการจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ระดับภูมิภาค ซึ่งได้ดำเนินการจัดมา อย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลา ๑๕ ปี ด้วยอาศัยกลไกความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมจัดงานในระดับเขตสุขภาพ หรือระดับภูมิภาค เพื่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความรอบรู้การดูแลสุขภาพด้วยองค์ความรู้การแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทยให้กับประชาชนที่เข้าร่วมงาน (งานวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น อาหารเพื่อสุขภาพ สมุนไพร ฯลฯ) มากกว่า ๑,๐๐๐ เรื่อง/ปี เพื่อส่งเสริมเพื่อใช้ประโยชน์โดยผลักดันให้เข้าสู่ระบบบริการสุขภาพภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม นอกจากการสื่อสารประชาสัมพันธ์ องค์ความรู้ดังกล่าวแล้ว ยังมีการประชาสัมพันธ์ผ่านหอพื้นบ้าน ปรชาญชาวบ้าน ด้วยการสาธิต การตรวจรักษาพร้อมให้คำแนะนำดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์พื้นบ้านไทย จึงเป็นที่มาของการจัดทำ “โครงการมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทยปีที่ ๑๖ ระดับภาค” โดยบูรณาการเข้ากับแนวทางการส่งเสริมอาหารเป็นยา และพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อสื่อสาร ถ่ายทอดเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย

และการแพทย์พื้นบ้านไทย การแพทย์ทางเลือกในแต่ละภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวความคิดอาหารเป็นยา เพื่อการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพอย่างถูกต้องและปลอดภัย ส่งผลให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีสุขภาพที่ดี

๒. วัตถุประสงค์

สร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีแก่ประชาชนในการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพรที่ผ่านการพัฒนาและยกระดับแล้วเพื่อนำไปสู่การยอมรับและใช้ประโยชน์ในวงกว้างทั้งในมิติ การดูแลสุขภาพและการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจ

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เป้าหมายเชิงผลผลิต (Output)

๑. มีหน่วยงานไม่น้อยกว่า ๓๕ หน่วยงาน และประชาชนไม่น้อยกว่า ๓๐๐ คนที่เข้าร่วมพิธีเปิดและถวายพานพุ่มสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มหาเจษฎาราชเจ้า รัชกาลที่ ๓ “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย”

๒. มีองค์ความรู้ นวัตกรรม และผลิตภัณฑ์ด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทยที่นำมาจัดแสดงในงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๖ ระดับภาค ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ เรื่อง

๓. มีสรุปผลการถอดบทเรียนจากการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพรนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงแนวทางในการพัฒนางานในระยะต่อไป จำนวน ๑ ฉบับ

๓.๒ เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcome)

๑. จำนวนผู้แทนหน่วยงานและประชาชนที่เข้าร่วมพิธีเปิดและถวายพานพุ่มสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มหาเจษฎาราชเจ้า รัชกาลที่ ๓ “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” ไม่น้อยกว่า ๔๐๐ คน ตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของศาสตร์การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทยและสมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของประชาชนนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และมีระดับความพึงพอใจไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐

๒. จำนวนประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๖ ระดับภาค มีความรู้ ความเข้าใจ และเชื่อมั่นในการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพร ไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน และมีระดับความพึงพอใจไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๓. มีแนวทางเพื่อขับเคลื่อนการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพร ให้ได้รับความเชื่อมั่นและมีบทบาทในการเพื่อนำไปสู่การใช้ในการดูแลสุขภาพของประชาชนเพิ่มขึ้น

๓.๓ ผลที่คาดว่าจะเกิด

๑. ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญ ความรู้ ความเข้าใจ เกิดความเชื่อมั่นในการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และการแพทย์ทางเลือก เพื่อสร้างคุณค่า รวมถึงพัฒนาต่อยอดสู่สินค้าและผลิตภัณฑ์ส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

๒. ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทยและสมุนไพร ได้รับการเผยแพร่เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชน สามารถต่อยอดเพื่อสร้างคุณค่า

๓.๔ ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

๑. จำนวนหน่วยงานและประชาชนที่เข้าร่วมพิธีเปิดและถวายพานพุ่มสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มหาเจษฎาราชเจ้า รัชกาลที่ ๓ “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย
๒. จำนวนองค์ความรู้ นวัตกรรม และผลิตภัณฑ์ด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้านไทย ที่นำมาจัดแสดงในงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๖ ระดับภาค
๓. จำนวนรายงานผลการถอดบทเรียนจากดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพรนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงแนวทางในการพัฒนางานในระยะต่อไป

๓.๕ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์

- ๓.๕.๑ ประชาชนทั่วไป/เกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการ จำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน
- ๓.๕.๒ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์แผนไทย หมอพื้นบ้าน จำนวนไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ คน
- ๓.๕.๓ อาจารย์ นักเรียน นักศึกษาในหลักสูตรการแพทย์แผนไทย และการแพทย์แผนไทยประยุกต์ จำนวนไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ คน
- ๓.๕.๔ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/หน่วยบริการสาธารณสุขของรัฐ จำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐ หน่วยงาน
- ๓.๕.๕ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ราย

๔. พื้นที่ดำเนินการ

- กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพชรบูรณ์ และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

๖. วิธีการดำเนินงาน

- ๖.๑ จัดงานพิธีเปิดและถวายพานพุ่มสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มหาเจษฎาราชเจ้า รัชกาลที่ ๓ “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๖ ณ สวนสมุนไพร เทเวศร์มณีนี้อย่างไร กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- ๖.๒ จัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๖ ระดับภาค บูรณาการร่วมกับงานท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อาหารเป็นยา ณ จังหวัดเพชรบูรณ์
- ๖.๓ จัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปีที่ ๑๖ ระดับภาค จังหวัดพิษณุโลก
- ๖.๔ พิธีไหว้ครุการแพทย์แผนไทย ประจำปี ๒๕๖๗ และงานรำลึก แสดงมุขิตาคุณูปการของปุชนิยบุคคลด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย สถาบันการแพทย์แผนไทย

รายชื่อองค์กรภาคีเครือข่ายที่ร่วมจัดงานมหกรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย
ระดับภาค ปีที่ ๑๖

“เจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไทยหาหมอ”

เครือข่ายภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้าน

๑. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย
๓. วิสาหกิจลำปางรักษ์สมุนไพร จังหวัดลำปาง
๔. วิสาหกิจชุมชนชีววิถีตำบลน้ำเกีฮ่วน จังหวัดน่าน
๕. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่
๖. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก
๗. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก
๘. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์
๙. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพชรบูรณ์
๑๐. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย
๑๑. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร
๑๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี
๑๓. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์
๑๔. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านศาลเจ้าไก่ต่อ จังหวัดนครสวรรค์
๑๕. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร
๑๖. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด
๑๗. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย จังหวัดเลย
๑๘. โรงพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
๑๙. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์
๒๐. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ

เครือข่ายท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

๑. วิสาหกิจชุมชนชีวิตวิถีตำบลน้ำเกี๋ยน จังหวัดน่าน
๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่
๓. กรีนมาสสาจแอนด์สปา จังหวัดพิษณุโลก
๔. วิสาหกิจชุมชนบ้านวังส้มซ่า จังหวัดพิษณุโลก
๕. วิสาหกิจชุมชนตลาดหัวปลี
๖. กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร บ้านตม จังหวัดชลบุรี
๗. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด
๘. สร้างป่า สร้างรายได้ จังหวัดเลย
๙. อมตยาเวลเนส : ศูนย์ฟื้นฟูดูแลสุขภาพ และ อันทามันเวลเนสทราเวล จังหวัดกระบี่

เครือข่ายเมืองสมุนไพร

๑. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเป็นมิตรกับสัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี
๒. บุปผาวันเอนไซม์เฮิร์บ จังหวัดนครสวรรค์
๓. โรงพยาบาลเสาไห้เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดสระบุรี
๔. ต้นก้อหลวง สมุนไพรผู้สูงอายุจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
๕. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร
๖. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา
๗. บริษัท ไพรไทย ๑๙๖๐ จำกัด

เครือข่ายโรงงานผลิตยามาตรฐาน WHO GMP

๑. โรงพยาบาลแม่ใจ จังหวัดพะเยา
๒. โรงพยาบาลป่าซาง จังหวัดลำพูน
๓. โรงพยาบาลบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก
๔. โรงพยาบาลบ้านตาก จังหวัดตาก
๕. โรงพยาบาลพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
๖. โรงพยาบาลสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
๗. โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
๘. โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร จังหวัดสกลนคร
๙. โรงพยาบาลเรณูนคร จังหวัดนครพนม
๑๐. โรงพยาบาลโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

เครือข่ายสถาบันการศึกษา

๑. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
๒. มหาวิทยาลัยพะเยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ จังหวัดพะเยา
๓. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก
๔. มหาวิทยาลัยนเรศวร คณะสาธารณสุขศาสตร์ จังหวัดพิษณุโลก

เครือข่ายกรมวิชาการส่วนภูมิภาค

๑. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๒ พิษณุโลก

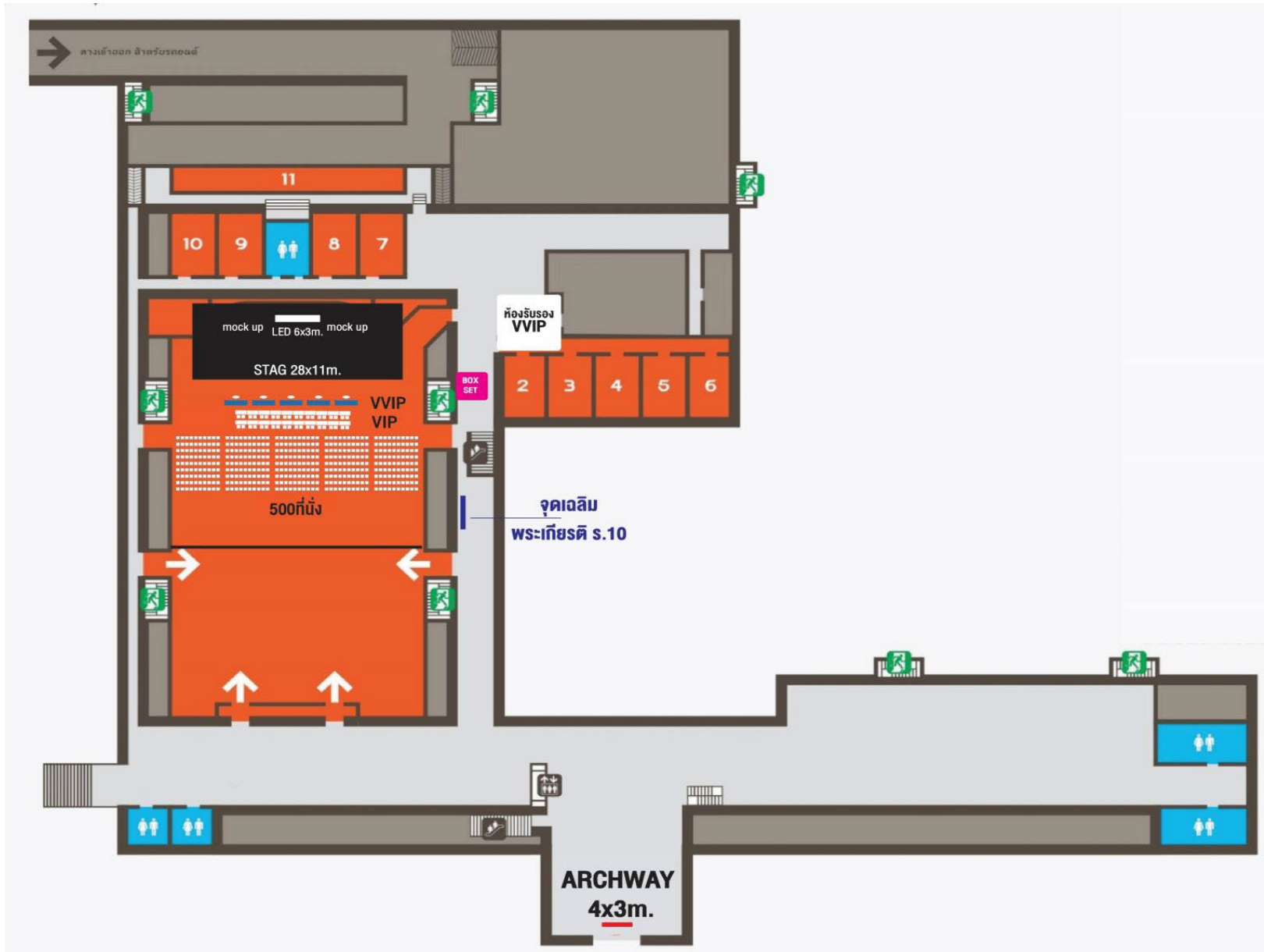
เครือข่ายร้านอาหาร

๑. บ้านเนยสด
๒. ชายกบ เนื้อย่างโคขุน & พริกย่างใส่ทะเล
๓. วุ้นบุก เก๊กฮวยหอม พิษณุโลก
๔. เจนรวมทอด
๕. ชาชีส
๖. แม่หมูทอดมันปลา
๗. หมี่ซั่วสองแคว
๘. หมิงแตงหมูกรอบ
๙. ขาหมูเยอรมันหมิงแตง
๑๐. ไอศกรีมเจริญผล
๑๑. ใส่กรอกอีสาน ถั่วแระแก่นท์
๑๒. TOTO น้ำส้มคั้นแท้
๑๓. ทวีมันฝรั่งเกลียว
๑๔. ครั้วคุณอ้อย
๑๕. ขนมจีบ ซาลาเปา
๑๖. สองแควข้าวต้มเหนมคลูก
๑๗. ไก่ย่าง ตา-ยาย
๑๘. ร้านขนมอั้งขึ้น ขนมมงคล-ขนมไทย

ผังการจัดกิจกรรม ชั้น ๑ (บูรนิทรรศการ)

ผังการจัดกิจกรรม ชั้น ๒ (พิธีเปิด)

ผังการจัดกิจกรรม ชั้น ๒ (Dinner Talk)

